

ABC

zasad techniki prawodawczej

Warszawa 2025

Harmonogram szkolenia

1. Zagadnienia wprowadzające.
2. Wybrane zasady techniki prawodawczej.
3. Wybrane środki techniki prawodawczej.
4. Część praktyczna.

Zagadnienia wprowadzające

1. Podstawowe pojęcia związane z zasadami techniki prawodawczej.
2. „Zasady techniki prawodawczej” jako akt normatywny.
3. Źródła prawa w Konstytucji RP.
4. Materia ustawowa i podustawowa.
5. Zasady prawidłowej legislacji.
6. Inne wybrane zasady konstytucyjne o istotnym znaczeniu dla oceny prawidłowości formułowania przepisów prawnych.

Zagadnienia wprowadzające

Podstawowe pojęcia związane z zasadami techniki prawodawczej

Norma prawna

Reguła mówiąca o tym, że w pewnych **okolicznościach** (w określonej sytuacji) **ktoś** (adresat normy) **powinien lub może zachować się** (postąpić) w jakiś **określony sposób**.

Przepis prawny

Jednostka redakcyjna tekstu prawnego, będąca zdaniem w sensie gramatycznym (zwykle wyróżniona graficznie), **w której jest wyrażona norma prawna**.

Akt normatywny (w tym ustawa i rozporządzenie)

Tekst zawierający zapisane w postaci przepisów normy prawne.

Zagadnienia wprowadzające

Podstawowe pojęcia związane z zasadami techniki prawodawczej

Proces legislacyjny

Określona przepisami prawa procedura zmierzająca do wydania nowego prawa, w szczególności w postaci aktu normatywnego, **obejmująca etapy od opracowania tego prawa w formie projektu**, przez uzgodnienie, konsultacje, opiniowanie, notyfikacje, wystąpienie z inicjatywą legislacyjną, głosowanie, przyjęcie, podpisanie przez uprawniony organ **do ogłoszenia we właściwym dzienniku urzędowym**.

Bez bliższego dookreślenia odnosi się zarówno do prac podejmowanych przez Radę Ministrów, członków Rady Ministrów jak i prac parlamentu.

Zagadnienia wprowadzające

Podstawowe pojęcia związane z zasadami techniki prawodawczej

Podstawowe akty normatywne regulujące proces legislacyjny:

- 1) Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.;
- 2) uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej;
- 3) uchwała Senatu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 23 listopada 1990 r. – Regulamin Senatu;
- 4) ustawa z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych oraz niektórych innych aktów prawnych;
- 5) ustawa z dnia 14 kwietnia 2000 r. o umowach międzynarodowych;
- 6) uchwała nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów.

Zagadnienia wprowadzające

Podstawowe pojęcia związane z zasadami techniki prawodawczej

Technika prawodawcza (legislacyjna)

1. **Umiejętność sporządzania poprawnych aktów normatywnych** – tj. w zgodzie z Konstytucją RP, z obowiązującym systemem prawa (czyli ogółem obowiązujących norm, tworzących zorganizowaną całość) oraz zasadami techniki prawodawczej, jak też pod względem językowym); to **sposób wyrażania norm prawnych w postaci przepisów prawnych i konstruowania aktów normatywnych**.
2. **Zespół reguł** wskazujących, jak poprawnie redagować przepisy prawne i konstruować akty normatywne, w tym włączać je do systemu prawa, zmieniać lub usuwać z tego systemu.

Zagadnienia wprowadzające

Podstawowe pojęcia związane z zasadami techniki prawodawczej

Praktyka legislacyjna

Powtarzalny **sposób i metody formułowania norm prawnych w postaci przepisów prawnych**; przyjęty i utrwalony w procesie stanowienia prawa.

Zagadnienia wprowadzające

Podstawowe pojęcia związane z zasadami techniki prawodawczej

Zagadnienia wprowadzające

Podstawowe pojęcia związane z zasadami techniki prawodawczej

Zasady techniki prawodawczej (legislacyjnej)

Zbiór przyjętych do stosowania reguł (wzorców, wskazówek), porządkujących sposób tworzenia prawa, które dotyczą powtarzalnych, typowych sytuacji napotykanych przy konstruowaniu aktu prawnego i poszczególnych jego przepisów:

- 1) służących **ujednoliceniu** (uspójnieniu) sposobów ich formułowania oraz **przejrzystości** (komunikatywności) tekstów aktów prawnych;
- 2) stanowiących **pomoc dla redaktora tekstu aktu prawnego** przy jego opracowywaniu tak, aby w jak najlepszy sposób odzwierciedlały one intencje prawodawcy.

Zagadnienia wprowadzające „Zasady techniki prawodawczej” jako akt normatywny

Wybór **najistotniejszych zasad techniki legislacyjnej** został zebrany i wydany w formie aktu normatywnego – rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. **w sprawie „Zasad techniki prawodawczej”** – wydanego na podstawie art. 14 ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów.

Rozporządzenie weszło w życie **1 sierpnia 2002 r.**

Zagadnienia wprowadzające „Zasady techniki prawodawczej” jako akt normatywny

USTAWA

z dnia 8 sierpnia 1996 r.

o Radzie Ministrów

Art. 14 ust. 5

Prezes Rady Ministrów wydając rozporządzenie, o którym mowa w ust. 4 pkt 1, określi w szczególności **elementy metodyki przygotowania i sposób redagowania projektów ustaw i rozporządzeń oraz innych normatywnych aktów prawnych**, a także warunki, jakim **powinny odpowiadać uzasadnienia projektów normatywnych aktów prawnych, jak również reguły przeprowadzania zmian w systemie prawa**. Stosowanie zasad techniki prawodawczej powinno zapewnić w szczególności **spójność i kompletność systemu prawa oraz przejrzystość tekstów normatywnych aktów prawnych**, z uwzględnieniem dorobku nauki i doświadczeń praktyki.

Zagadnienia wprowadzające „Zasady techniki prawodawczej” jako akt normatywny

Systematyka „Zasad techniki prawodawczej”

Dział I. Projekt ustawy

Rozdział 1. Przepisy ogólne (§ 1–13)

Rozdział 2. Budowa ustawy (§ 14–15)

Rozdział 3. Tytuł ustawy (§ 16–19b)

Rozdział 4. Układ i postanowienia przepisów merytorycznych (§ 20–29)

Rozdział 4a. Przepisy epizodyczne (§ 29a–29c)

Rozdział 5. Układ i postanowienia przepisów przejściowych i dostosowujących (§ 30–37)

Rozdział 6. Układ i postanowienia przepisów końcowych (§ 38–53)

Rozdział 7. Oznaczanie przepisów ustawy i ich systematyzacja (§ 54–62)

Rozdział 8. Przepisy upoważniające (§ 63–74)

Rozdział 9. Przepisy karne oraz przepisy o karach pieniężnych (§ 75–81a)

Dział II. Zmiana (nowelizacja) ustawy (§ 82–97)

Dział III. Tekst jednolity (§ 98–110)

Dział IV. Sprostowanie błędu (§ 111–114)

Dział V. Projekt aktu wykonawczego (rozporządzenia) (§ 115–132)

Dział VI. Projekty aktów normatywnych o charakterze wewnętrznym (uchwał i zarządzeń) (§ 133–141)

Dział VII. Projekty aktów prawa miejscowego (§ 142–143)

Dział VIII. Typowe środki techniki prawodawczej (§ 144–163)

Zagadnienia wprowadzające „Zasady techniki prawodawczej” jako akt normatywny

Przedmiot regulacji „Zasad techniki prawodawczej”:

- 1) **formułowanie** poszczególnych przepisów prawnych;
- 2) **oznaczanie** przepisów prawnych i ich **umiejscowienie** w obrębie danego aktu normatywnego, ale też w obowiązującym systemie prawa;
- 3) **typowe środki** techniki prawodawczej;
- 4) **warunki**, jakim powinno odpowiadać **uzasadnienie** projektów aktów prawnych, oraz **metodyka** przygotowania takich projektów.

Zagadnienia wprowadzające „Zasady techniki prawodawczej” jako akt normatywny

Podmioty stosujące ZTP

„Adresatami Zasad techniki prawodawczej są niewątpliwie te **podmioty, które przygotowują projekty aktów normatywnych i które podlegają prezesowi Rady Ministrów**. Stosować Zasady techniki prawodawczej powinien jednak **każdy**, kto chce **tworzyć poprawne przepisy prawa i bezkolizyjnie wprowadzać je do systemu.**”

(S. Wronkowska, M. Zieliński, *Komentarz do zasad techniki prawodawczej z dnia 20 czerwca 2002 r.*, Warszawa 2021, s. 20).

Zagadnienia wprowadzające „Zasady techniki prawodawczej” jako akt normatywny

ZTP są wiążące dla **prawodawcy rządowego**, natomiast nie wiążą one bezpośrednio ustawodawcy. Jednakże, zgodnie z utrwaloną linią orzeczniczą **Trybunału Konstytucyjnego, ustawodawca, bez ważnych powodów, nie powinien odstępować od zasad tam zawartych, ponieważ w tym akcie prawnym zostały skodyfikowane powszechnie uznawane reguły postępowania legislacyjnego.**

Trybunał Konstytucyjny wielokrotnie odwoływał się w swoim orzecznictwie do ZTP, dając wyraz ich znaczenia dla poprawnego formułowania aktu normatywnego (np. Wyrok TK z 12.2.2006 r., sygn. akt P 15/05).

Zagadnienia wprowadzające „Zasady techniki prawodawczej” jako akt normatywny

Odwołanie do ZTP występuje również w orzecznictwie **Sądu Najwyższego** oraz **Naczelnego Sądu Administracyjnego**.

Rozporządzenie w sprawie „Zasad techniki prawodawczej” powinno być **wiążące dla wszystkich organów upoważnionych do tworzenia przepisów prawnych**. Oznacza to, że adresatem rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów w sprawie „Zasad techniki prawodawczej” są **organy administracji państwowej i samorządowej, które posiadają kompetencje w przedmiocie tworzenia aktów normatywnych**, które mają **charakter źródeł prawa powszechnie obowiązującego** (wyrok NSA z 20.02.2024 r., sygn. akt II FSK 2172/23).

Zagadnienia wprowadzające „Zasady techniki prawodawczej” jako akt normatywny

Do ZTP pośrednio nawiązuje **Regulamin Sejmu**.

Projekty, co do których istnieje wątpliwość, czy nie są sprzeczne z prawem, w tym z prawem Unii Europejskiej lub **podstawowymi zasadami techniki prawodawczej**, Marszałek Sejmu, po zasięgnięciu opinii Prezydium Sejmu, może skierować celem wyrażenia opinii do Komisji Ustawodawczej. Komisja może większością 3/5 głosów w obecności co najmniej połowy członków Komisji zaopiniować projekt jako niedopuszczalny. Projektowi zaopiniowanemu jako niedopuszczalny Marszałek Sejmu może nie nadać dalszego biegu (art. 34 ust. 8).

Zagadnienia wprowadzające „Zasady techniki prawodawczej” jako akt normatywny

ZTP stosuje się do opracowywania **projektów**:

- 1) ustaw i rozporządzeń;
- 2) uchwał i zarządzeń (aktów normatywnych o charakterze wewnętrznym);
- 3) aktów prawa miejscowego.

Zagadnienia wprowadzające „Zasady techniki prawodawczej” jako akt normatywny

Ewaluacja ZTP

ZTP podlegają zmianom wskutek:

- 1) zebranych doświadczeń i praktyki w ich stosowaniu;
- 2) powszechnie stosowanych błędów przy redagowaniu przepisów (w celu ich wyeliminowania);
- 3) zmieniającego się otoczenia prawnego i faktycznego (m.in. przystąpienia Rzeczypospolitej Polskiej do Unii Europejskiej czy zmian w zasadach ogłaszania aktów normatywnych i przejścia wyłącznie na elektroniczny dziennik urzędowy).

Zagadnienia wprowadzające „Zasady techniki prawodawczej” jako akt normatywny

Konsekwencje naruszenia ZTP

Niestosowanie reguł techniki prawodawczej może powodować **wadliwość rozwiązań aktu normatywnego (przepisu)**, która w konsekwencji może prowadzić do uznania przez Trybunał Konstytucyjny **niezgodności takiego aktu (przepisu) z Konstytucją RP**. Podstawą orzekania o niekonstytucyjności jest wówczas z reguły naruszenie przez taki akt (przepis) **określonych wartości konstytucyjnych**, np. art. 2 Konstytucji RP, w tym wywodzonych z tego przepisu **zasad prawidłowej legislacji**, tj. zasady dostatecznej określoności przepisów prawa, zasady zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa, zasady ochrony praw nabytych i interesów w toku, zasady ustanawiania odpowiedniej *vacatio legis* czy zasady niedziałania prawa wstecz (wyroki TK z 13.04.1999 r., sygn. akt K 36/98 i z 10.04.2006 r., sygn. akt SK 30/04).

Zagadnienia wprowadzające

Źródła prawa w Konstytucji RP

Art. 87. 1. Źródłami powszechnie obowiązującego prawa Rzeczypospolitej Polskiej są: **Konstytucja, ustawy, ratyfikowane umowy międzynarodowe oraz rozporządzenia.**

2. Źródłami powszechnie obowiązującego prawa Rzeczypospolitej Polskiej są na **obszarze działania organów, które je ustanowiły, akty prawa miejscowego.**

Art. 91. 1. **Ratyfikowana umowa międzynarodowa**, po jej ogłoszeniu w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej, stanowi część krajowego porządku prawnego i jest bezpośrednio stosowana, chyba że jej stosowanie jest uzależnione od wydania ustawy.

2. **Umowa międzynarodowa ratyfikowana za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie ma pierwszeństwo przed ustawą, jeżeli ustawy tej nie da się pogodzić z umową.**

3. Jeżeli wynika to z ratyfikowanej przez Rzeczpospolitą Polską umowy konstytuującej **organizację międzynarodową**, prawo przez nią stanowione jest **stosowane bezpośrednio**, mając **pierwszeństwo w przypadku kolizji z ustawami.**

Art. 92. 1. (zdanie pierwsze) **Rozporządzenia** są wydawane przez organy wskazane w Konstytucji, na podstawie szczegółowego upoważnienia zawartego w ustawie i w celu jej wykonania.

Zagadnienia wprowadzające

Źródła prawa w Konstytucji RP

Art. 93. 1. Uchwały Rady Ministrów oraz zarządzenia Prezesa Rady Ministrów i ministrów mają charakter **wewnętrzny** i obowiązują tylko jednostki organizacyjnie podległe organowi wydającemu te akty.

2. **Zarządzenia** są wydawane **tylko na podstawie ustawy**. Nie mogą one stanowić podstawy decyzji wobec obywateli, osób prawnych oraz innych podmiotów.

3. Uchwały i zarządzenia podlegają kontroli co do ich zgodności z powszechnie obowiązującym prawem.

Art. 94. (zdanie pierwsze) **Organy samorządu terytorialnego oraz terenowe organy administracji rządowej**, na podstawie i w granicach **upoważnień zawartych w ustawie**, ustanawiają **akty prawa miejscowego** obowiązujące na obszarze działania tych organów.

Zagadnienia wprowadzające

Źródła prawa w Konstytucji RP

Rodzaje ustaw:

- 1) Konstytucja RP;
- 2) materialna – ustawa z dnia 14 kwietnia 2023 r. o przygotowaniu i realizacji inwestycji w zakresie elektrowni szczytowo-pompowych oraz inwestycji towarzyszących, ustawa z dnia 5 grudnia 2024 r. o ochronie ludności i obronie cywilnej;
- 3) nowelizująca – ustawa z dnia 4 kwietnia 2025 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw;
- 4) ustawa budżetowa – ustawa budżetowa na rok 2025 z dnia 9 stycznia 2025 r.;
- 5) przepisy wprowadzające – ustawa z dnia 10 lutego 2017 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Ośrodku Wsparcia Rolnictwa, ustawa z dnia 12 lipca 2024 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo komunikacji elektronicznej;

Zagadnienia wprowadzające

Źródła prawa w Konstytucji RP

- 6) ratyfikacja za zgodą – ustawa z dnia 14 maja 2020 r. o ratyfikacji Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Federalnej Niemiec w zakresie ocen oddziaływania na środowisko i strategicznych ocen oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, podpisanej w Neuhausen am Rheinfall dnia 10 października 2018 r.;
- 7) utworzenie uniwersytetu – ustawa z dnia 14 kwietnia 2023 r. o utworzeniu Uniwersytetu Kaliskiego im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego oraz zmianie nazw niektórych uczelni akademickich;
- 8) o stosunkach między państwem a Kościołem – ustawa z dnia 20 lutego 1997 r. o stosunku Państwa do Kościoła Zielonoświątkowego w Rzeczypospolitej Polskiej;
- 9) wdrażająca dyrektywę (implementująca) – ustawa z dnia 20 grudnia 2024 r. o podmiotach obsługujących kredyty i nabywcach kredytów;
- 10) ustawa służąca stosowaniu rozporządzenia – ustawa z dnia 7 marca 2025 r. o unijnej sieci danych dotyczących poziomu zrównoważenia gospodarstw rolnych (FSDN);
- 11) wykonująca wyrok TK – ustawa z dnia 22 lutego 2019 r. o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska.

Zagadnienia wprowadzające

Materia ustawowa i podstawowa

Materia ustawowa

O ustawowym charakterze szeregu unormowań przesądza Konstytucja RP (ustawa zasadnicza), wskazując, że dany zakres spraw ma uregulować ustawa (**zasada wyłączności ustawy**).

Przykładowo:

Minimalną wysokość wynagrodzenia za pracę lub sposób ustalania tej wysokości określa ustawa.

Ustawa określa **kompetencje i sposób powoływania Rzecznika Praw Dziecka**.

Zasady i tryb ogłaszania aktów normatywnych określa ustawa.

Tryb powoływania i odwoływania oraz zakres działania wojewodów określa ustawa.

W ustawie określa się **sprawy najistotniejsze** z punktu widzenia obywatela (w tym jego prawa i obowiązki) oraz funkcjonowania państwa.

Zagadnienia wprowadzające

Materia ustawowa i podstawowa

„Kwalifikowana” materia ustawowa:

- 1) prawa i obowiązki;
- 2) przepisy karne;
- 3) przepisy podatkowe;
- 4) przepisy ustrojowe;
- 5) zadania i kompetencje organów władzy publicznej;
- 6) ustrój, właściwość sądów i postępowanie przed nimi.

Zagadnienia wprowadzające

Materia ustawowa i podstawowa

Relacja ustawy (materii ustawowej) do rozporządzenia (materii podstawowej) przejawia się m.in. w tym, że:

- 1) rozporządzenie jest wydawane **wyłącznie** na podstawie wyraźnego przepisu kompetencyjnego, tj. **upoważnienia** zawartego w ustawie (nie ma charakteru samoistnego, jest ściśle związane z ustawą, której przepisy konkretyzuje);
- 2) rozporządzenie **uszczegóławia** ustawę, ale **nie może jej modyfikować**; rozporządzenie jest związane z treścią ustawy i służy do jej wykonania – zakres spraw określanych w rozporządzeniu wynika z ustawowego przepisu upoważniającego do jego wydania;
- 3) wszelkie regulacje zawarte w rozporządzeniu muszą znaleźć **ustawowe umocowanie**; nie przekazuje się materii ustawowej do uregulowania w rozporządzeniu (prowadzi to do niedopuszczalnego uzupełnienia ustawy aktem niższej rangi);

Zagadnienia wprowadzające

Materia ustawowa i podstawowa

- 4) **nie powtarza się** przepisów ustawowych w rozporządzeniu;
- 5) **nie formułuje się w rozporządzeniu definicji pojęć ustawowych**;
- 6) ustawa może być zmieniona lub uchylona **tylko** przez inną ustawę (a nie przez rozporządzenie);
- 7) rozporządzenie powinno **wchodzić w życie w dniu wejścia w życie ustawy**, na podstawie której jest ono wydawane (nie może wejść w życie wcześniej).

Zagadnienia wprowadzające

Materia ustawowa i podstawowa

Organy wskazane w **Konstytucji RP** upoważnione do **wydawania rozporządzeń**:

- 1) Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) Rada Ministrów;
- 3) Prezes Rady Ministrów;
- 4) Minister kierujący działaniem administracji rządowej;
- 5) Przewodniczący określonego w ustawie komitetu, powołany w skład Rady Ministrów;
- 6) Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji.

Zagadnienia wprowadzające

Zasady prawidłowej legislacji

Zasady prawidłowej legislacji

Zestaw opartych o Konstytucję RP standardów prawidłowej legislacji wyodrębnionych i wyinterpretowanych w orzecznictwie TK, w szczególności na podstawie art. 2 Konstytucji RP, tj. określonej w tym przepisie **zasady demokratycznego państwa prawnego**.

Bliskoznaczne pojęcia w orzecznictwie i doktrynie prawa, a także w literaturze – **zasady rzetelnej / poprawnej / przyzwoitej legislacji**.

Zagadnienia wprowadzające

Zasady prawidłowej legislacji

Zasady prawidłowej legislacji a zasady techniki prawodawczej

Konstytucyjne standardy zasad prawidłowej legislacji stanowią swoiste **ramy**,
w których **powinny mieścić się wszystkie stosowane zasady techniki legislacyjnej**.

Zagadnienia wprowadzające

Zasady prawidłowej legislacji

Zasady prawidłowej legislacji wywodzi się z **art. 2 Konstytucji RP**, zgodnie z którym Rzeczpospolita Polska jest **demokratycznym państwem prawnym**, urzeczywistniającym zasady sprawiedliwości społecznej.

Zagadnienia wprowadzające

Zasady prawidłowej legislacji

Wśród zasad prawidłowej legislacji wyróżnia się m.in.:

- 1) zasadę pewności prawa; zasadę zaufania obywateli (jednostki) do państwa i stanowionego przez nie prawa;
- 2) zasadę ochrony praw nabytych;
- 3) zasadę niedziałania prawa wstecz (*lex retro non agit*);
- 4) zasadę zachowania odpowiedniego okresu *vacatio legis*;
- 5) zasadę dostatecznej określoności przepisów prawa.

Zagadnienia wprowadzające

Zasady prawidłowej legislacji

Zasada pewności prawa; zasada zaufania obywateli (jednostki), do państwa i stanowionego przez nie prawa

Prawodawca, podejmując działania zmierzające do wydania nowego prawa, musi mieć na względzie:

- 1) zapewnienie przewidywalności działań organów państwowych;
- 2) poszanowanie istniejących stosunków prawnych;
- 3) zabezpieczenie interesów w toku;
- 4) warunki oceny dopuszczalności zmiany obowiązującego prawa, w szczególności w prawie podatkowym;
- 5) konieczność uwzględniania potrzeby określenia odpowiednich regulacji przejściowych oraz okresu *vacatio legis*.

Ochrona przed ingerencją władzy państwowej należy się nie tylko obywatelowi, ale także innym podmiotom stosunków prawnych.

Zagadnienia wprowadzające

Zasady prawidłowej legislacji

Zasada ochrony praw nabytych

Zasada ta odnosi się do **ochrony praw podmiotowych publicznych i prywatnych**:

- 1) nabytych w drodze skonkretyzowanych decyzji przyznających świadczenia;
- 2) praw nabytych *in abstracto* (zgodnie z ustawą przed zgłoszeniem wniosku o ich przyznanie);
- 3) ekspektatyw maksymalnie ukształtowanych, tj. takich, które spełniają wszystkie zasadnicze przesłanki ustawowe nabycia praw pod rządami danej ustawy bez względu na stosunek do nich późniejszej ustawy.

Zagadnienia wprowadzające

Zasady prawidłowej legislacji

Zasada ochrony praw nabytych:

- 1) **nie ma charakteru absolutnego**, tj. nie wyklucza stanowienia regulacji, które znoszą lub ograniczają prawa podmiotowe:
 - a) wprowadzone ograniczenia znajdują podstawę w wartościach konstytucyjnych i czy wartościom konstytucyjnym, dla realizacji których prawodawca ogranicza prawa nabyte, można w danej, konkretnej sytuacji przyznać pierwszeństwo przed wartościami znajdującymi się u podstaw zasady ochrony praw nabytych,
 - b) inne okoliczności gospodarczo społeczne: równowaga finansowa państwa, kryzys gospodarczy i niekorzystne trendy demograficzne;
- 2) chroni wyłącznie **oczekiwania usprawiedliwione i racjonalne**, nie obejmuje zaś takich dziedzin życia i sytuacji, w których jednostka musi liczyć się z tym, że zmiana warunków społecznych lub gospodarczych może wymagać zmian regulacji prawnych, w tym również zmian, które znoszą lub ograniczają dotychczas zagwarantowane prawa podmiotowe;
- 3) **poza** gwarancjami nienaruszalności pozostawia **prawa nabyte niesłusznie lub niegodziwie**, a także prawa niemające oparcia w założeniach obowiązującego w dniu orzekania porządku konstytucyjnego (wyroki TK z: 22.06.1999 r., sygn. akt K 5/99, 20.12.1999 r., sygn. akt K 4/99 i 10.04.2006 r., sygn. akt SK 30/04).

Zagadnienia wprowadzające

Zasady prawidłowej legislacji

Zasada ochrony praw nabytych a przepisy przejściowe, dostosowujące i *vacatio legis*

Ustawodawca, ingerując w prawa nabyte, powinien wprowadzać rozwiązania prawne, które **zawężają do niezbędnego minimum negatywne skutki dla zainteresowanych i umożliwiają im dostosowanie się do nowej sytuacji**, w szczególności przez:

- 1) wprowadzenie odpowiedniej *vacatio legis*;
- 2) ustanowienie przepisów przejściowych ułatwiających adresatom norm prawnych dostosowanie się do nowych regulacji (wyroki TK z: 19.03.2001 r., sygn. akt K 32/00 i 23.03.2006 r., sygn. akt K 4/06).

Zagadnienia wprowadzające

Zasady prawidłowej legislacji

Zasada niedziałania prawa wstecz (*lex retro non agit*)

Zasada obejmuje **zakaz stanowienia norm prawnych, które nakazywałyby stosować nowoustanowione normy prawne do zdarzeń, które miały miejsce przed ich wejściem w życie**. Niedopuszczalne jest stanowienie norm z mocą wsteczną, jeśli podmioty, których te normy dotyczą, nie mogły racjonalnie przewidzieć tego rodzaju decyzji, a nadzwyczajne okoliczności czy dobra, podlegające ochronie konstytucyjnej, decyzji takiej nie usprawiedliwiają.

Zagadnienia wprowadzające

Zasady prawidłowej legislacji

Zasada niedziałania prawa wstecz w prawie karnym

Zasada *nullum crimen sine lege* wynikająca z art. 42 ust. 1 Konstytucji RP jest szczególnym ujęciem zasady *lex retro non agit*. Chodzi o zagwarantowanie obywatelowi, że podjęte przez niego działania przed wprowadzeniem nowej regulacji nie będą karalne, gdy przed wejściem tych norm prawnych prawo nie przewidywało skutków prawnych w tym zakresie. Zasada retrokacji jest naruszona, jeżeli w drodze pewnej fikcji zostaje przyjęte, że ustawa obowiązywała przed jej wejściem w życie.

Zagadnienia wprowadzające

Zasady prawidłowej legislacji

Zasada niedziałania prawa wstecz w prawie daninowym

Na gruncie obowiązującej Konstytucji RP **nie można całkowicie wykluczyć** stanowienia regulacji retroaktywnych w sferze prawa daninowego, regulacje takie muszą jednak mieć **szczególnie mocne uzasadnienie aksjologiczne**.

Zagadnienia wprowadzające

Zasady prawidłowej legislacji

Ustawa z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych

Art. 5. Przepisy art. 4 **nie wyłączają możliwości nadania aktowi normatywnemu** wstecznej mocy obowiązującej, jeżeli zasady demokratycznego państwa prawnego nie stoją temu na przeszkodzie.

Zagadnienia wprowadzające

Zasady prawidłowej legislacji

Dopuszczalne odstępstwa od zasady niedziałania prawa wstecz

Przepisy działające wstecz można **wyjątkowo** uznać za zgodne z zasadą demokratycznego państwa prawnego, jeżeli:

- 1) **nie są** to przepisy prawa karnego ani regulacje zakładające podporządkowanie jednostki państwu (np. prawo daninowe);
- 2) mają one **rangę ustawową**;
- 3) ich wprowadzenie jest **konieczne (niezbędne)** dla realizacji lub ochrony innych, ważniejszych i konkretnie wskazanych **wartości konstytucyjnych**;

Zagadnienia wprowadzające

Zasady prawidłowej legislacji

- 4) spełniona jest **zasada proporcjonalności**, tzn. racje konstytucyjne przemawiające za retroaktywnością równoważą jej negatywne skutki;
- 5) **nie powodują** one ograniczenia praw lub zwiększenia zobowiązań adresatów norm prawnych, a przeciwnie – **poprawiają sytuację prawną** niektórych adresatów danej normy prawnej (ale nie kosztem pozostałych adresatów tej normy);
- 6) **problem** rozwiązywany przez te regulacje **nie był znany ustawodawcy** wcześniej i **nie mógł być rozwiązany z wyprzedzeniem** bez użycia przepisów działających wstecz (wyroki TK z: 12.05.2009 r., sygn. akt P 66/07 i 23.07.2013 r., sygn. akt P 36/12).

Zagadnienia wprowadzające

Zasady prawidłowej legislacji

Zasada zachowania odpowiedniego okresu *vacatio legis*

Vacatio legis to okres między ogłoszeniem aktu normatywnego a jego wejściem w życie. Wymóg ustanowienia odpowiedniej *vacatio legis* (tzw. spoczywania) oraz należytego formułowania przepisów przejściowych wynika z ogólnej zasady ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa oraz zasady przyzwoitej legislacji (wyrok TK z 12.06.2002 r., sygn. akt P 13/01).

Służy adresatom norm, aby mogli się zapoznać i przygotować do nowych wymogów prawnych, ale także ustawodawcy, który ma możliwość eliminacji zauważonych błędów czy sprzeczności.

Zagadnienia wprowadzające

Zasady prawidłowej legislacji

Odpowiedniość *vacatio legis* rozpatrywać należy w związku z możliwością pokierowania przez adresatów norm prawnych – po ogłoszeniu nowych przepisów – swoimi sprawami w sposób uwzględniający treść nowej regulacji. Wymóg zachowania *vacatio legis* należy bowiem odnosić nie tylko do ochrony adresata normy prawnej przed pogorszeniem jego sytuacji, ale także do możliwości zapoznania się z nowym prawem i możliwości adaptacyjnych (...) (wyrok TK z 20.01.2010 r., sygn. akt Kp 6/09).

Zagadnienia wprowadzające

Zasady prawidłowej legislacji

Odpowiedniość *vacatio legis* należy także oceniać w kontekście ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów, która jako **standard określiła 14-dniowy okres *vacatio legis*.**

Art. 4. 1. Akty normatywne, zawierające przepisy powszechnie obowiązujące, ogłaszane w dziennikach urzędowych **wchodzą w życie po upływie czternastu dni od dnia ich ogłoszenia**, chyba że dany akt normatywny **określi termin dłuższy.**

2. **W uzasadnionych przypadkach** akty normatywne (...) mogą wchodzić w życie w terminie **krótszym** niż czternaście dni, a **jeżeli ważny interes państwa** wymaga **natychmiastowego** wejścia w życie aktu normatywnego **i zasady demokratycznego państwa prawnego nie stoją temu na przeszkodzie**, dniem wejścia w życie może być **dzień ogłoszenia** tego aktu w dzienniku urzędowym.

Zagadnienia wprowadzające

Zasady prawidłowej legislacji

Odpowiednia *vacatio legis* w prawie daninowym

Zakaz ten, jako samodzielna konstytucyjna dyrektywa tworzenia prawa, został po raz pierwszy sformułowany w orzeczeniu TK z 29.03.1994 r., sygn. akt K 13/93. TK stwierdził wówczas, że zmian podatków płaconych w skali rocznej nie można, w świetle zasady państwa prawnego, wprowadzać w życie w trakcie trwania danego roku podatkowego, lecz w roku go poprzedzającym. W późniejszym orzecznictwie TK rozwinął ten pogląd, stwierdzając, że przepisy prawa podatkowego powinny wchodzić w życie najpóźniej na 30 dni przed rozpoczęciem kolejnego roku podatkowego.

Zagadnienia wprowadzające

Zasady prawidłowej legislacji

Odpowiednia *vacatio legis* w prawie wyborczym

Konieczność zachowania **co najmniej sześciomiesięcznego terminu od wejścia w życie istotnych zmian w prawie wyborczym do pierwszej czynności kalendarza wyborczego** jest **nieusuwalnym** co do zasady normatywnym składnikiem treści art. 2 Konstytucji RP.

To znaczy, że wszystkie nowelizacje prawa wyborczego w przyszłości będą konfrontowane przez TK z tak właśnie pojmowanym wymogiem konstytucyjnym, wynikającym z zasady demokratycznego państwa prawnego (wyrok TK z 3.11.2006 r., sygn. akt K 31/06).

Zagadnienia wprowadzające

Zasady prawidłowej legislacji

Zasada dostatecznej określoności przepisów prawa

Zasady prawidłowej legislacji obejmują m.in. wymaganie **określoności przepisów**, które muszą być formułowane w sposób **precyzyjny, jasny i poprawny** (wyrok TK z 11.12.2009 r., sygn. akt Kp 8/09).

Przez **precyzyjność** regulacji prawnej należy rozumieć możliwość dekodowania z przepisów jednoznacznych norm prawnych, a także ich konsekwencji, za pomocą reguł interpretacji przyjmowanych na gruncie określonej kultury prawnej.

Zagadnienia wprowadzające

Zasady prawidłowej legislacji

Jasność przepisu oznacza jego klarowność i zrozumiałość dla adresatów, którzy mają prawo oczekiwać od racjonalnego ustawodawcy tworzenia norm prawnych niebudzących wątpliwości co do treści nakładanych obowiązków i przyznawanych praw.

Poprawność oznacza zgodność przepisu z wymogami prawidłowej legislacji, których wyrazem są ZTP. Są to wymogi co do technicznej strony legislacji i mają wtórny charakter wobec dwóch pierwszych kryteriów, tzn. wymóg poprawności służyć ma zapewnieniu takiego wysłownienia norm prawnych, które gwarantować będą ich precyzyjność i jasność.

Zagadnienia wprowadzające

Zasady prawidłowej legislacji

Test określoności

Test określoności przepisów prawa polega na badaniu:

- 1) precyzyjności regulacji prawnej** – precyzyjna regulacja praw i obowiązków to taka, której treść jest oczywista i pozwala na ich wyegzekwowanie;
- 2) jasności przepisu** – tj. komunikatywność względem adresatów, zrozumiałość przepisu na gruncie języka powszechnego;
- 3) legislacyjnej poprawności** – zapewniającej jednolitą wykładnię i jednolite stosowanie (ma gwarantować precyzyjność i jasność).

Zagadnienia wprowadzające

Zasady prawidłowej legislacji

Nieprecyzyjne brzmienie lub niejasna treść przepisu nie w każdym wypadku uzasadniają wszakże wyeliminowanie go z obrotu prawnego. Wady przepisu mogą uzasadniać stwierdzenie jego niezgodności z Konstytucją, o ile są tak daleko posunięte, że wynikających z nich rozbieżności **nie da się usunąć za pomocą zwyczajnych środków** mających na celu usunięcie niejedności w stosowaniu prawa (wyrok TK z 4.11.2010 r., sygn. akt K 19/06).

Zagadnienia wprowadzające

Zasady prawidłowej legislacji

Zasada poprawnej legislacji w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego

Była ona wielokrotnie przedmiotem rozważań TK, m.in. w uchwale z 8.03.1995 r., sygn. akt W 13/94, oraz wyrokach np. z 11.01.2000 r., sygn. akt K 7/99, z 9.04.2002 r., sygn. akt K21/01, oraz z 11.02.2003 r., sygn. akt K28/02. TK konsekwentnie reprezentował stanowisko, że z wyrażonej w art. 2 Konstytucji RP zasady państwa prawnego wynika **nakaz przestrzegania przez ustawodawcę zasad poprawnej legislacji**. Nakaz ten jest **funkcjonalnie związany z zasadami pewności i bezpieczeństwa prawnego oraz ochrony zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa**. Zasady te nakazują, aby przepisy prawa były formułowane w **sposób precyzyjny i jasny oraz poprawny pod względem językowym**. Wymóg jasności oznacza obowiązek tworzenia **przepisów klarownych i zrozumiałych** dla ich adresatów, którzy od racjonalnego ustawodawcy oczekiwać mogą **stanowienia norm prawnych niebudzących wątpliwości co do treści nakładanych obowiązków i przyznawanych praw** (podobnie w wyroku TK z 29.10.2003 r., sygn. akt K53/02).

Zagadnienia wprowadzające

Zasady prawidłowej legislacji

Środki legislacyjne zapewniające zachowanie zasady określoności przepisów prawa:

- 1) w celu nazwania **tych samych zjawisk** należy używać **tych samych pojęć**. Nadawanie szczególnego znaczenia terminom prawnych określonym odmiennie w innym akcie prawnym **może mieć miejsce pod warunkiem jednoznacznego zdefiniowania** i konsekwencji w posługiwaniu się terminem w raz zdefiniowanym znaczeniu;
- 2) niedopuszczalne jest konstruowanie definicji zawierającej **kolejne odesłania**, zwłaszcza przy określeniu czynu zabronionego;
- 3) niedopuszczalne jest stanowienie przepisów prawa, w których używane **pojęcia są wzajemnie sprzeczne lub takie, które umożliwiają dowolną interpretację**;
- 4) niedopuszczalne jest używanie pojęć, które **nie znajdują odpowiednika w obowiązującym systemie prawnym**.

Zagadnienia wprowadzające

Zasady prawidłowej legislacji

Środki legislacyjne – definicje, zwroty nieostre i niedookreślone, klauzule generalne

na przykładzie wyroku TK z 12.12.2005 r., sygn. akt K 32/04 (kontrola operacyjna w Policji)

Art. 49. Konstytucji RP – Zapewnia się wolność i ochronę tajemnicy komunikowania się. Ich **ograniczenie** może nastąpić jedynie **w przypadkach** określonych w ustawie **i w sposób** w niej określony.

W zakresie art. 49 Konstytucji RP (wolność komunikowania się) dopuszcza się ograniczenie tej wolności w przypadkach określonych w ustawodawstwie zwykłym. Oznacza to, że – po pierwsze – ustawodawca zwykły może decydować o **zakresie wolności** komunikowania się, jeśli – po drugie – uczyni to **w akcie rangi ustawy**, wskazującym – po trzecie – „określone przypadki” i „sposób ograniczenia” (**wymóg konkretności, wyłączenie użycia w tych zakresach otwartych klauzul generalnych**).

Zagadnienia wprowadzające

Inne wybrane zasady konstytucyjne o istotnym znaczeniu dla oceny prawidłowości formułowania przepisów prawnych

- 1) prawo do sądu;
- 2) zasada legalizmu (praworządności);
- 3) zasada równości.

Zagadnienia wprowadzające

Inne wybrane zasady konstytucyjne o istotnym znaczeniu dla oceny prawidłowości formułowania przepisów prawnych

Prawo do sądu

Na prawo do sądu w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji RP składa się w szczególności:

- 1) **prawo dostępu do sądu**, tj. uruchomienia procedury przed sądem – organem o określonej charakterystyce (właściwym, niezależnym, bezstronnym i niezawisłym);
- 2) **prawo do odpowiedniego ukształtowania procedury sądowej**, zgodnie z wymogami sprawiedliwości i jawności;
- 3) **prawo do wyroku sądowego**, tj. do uzyskania wiążącego rozstrzygnięcia danej sprawy przez sąd.

Zagadnienia wprowadzające

Inne wybrane zasady konstytucyjne o istotnym znaczeniu dla oceny prawidłowości formułowania przepisów prawnych

Zasada legalizmu (praworządności)

Z konstytucyjnej zasady legalizmu i zasady podziału władzy wynika, że istniejący w ramach rozbudowanego systemu organów wykonujących władzę publiczną **podział kompetencji** między poszczególne organy ma charakter **bezwzględnie** obowiązujący.

W braku szczególnej podstawy prawnej **niedopuszczalne jest przenoszenie kompetencji między organami.**

Zgodnie z art. 7 Konstytucji RP organy władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa – **kompetencji nie można domniemywać.** To stwierdzenie nieodłącznie wiąże się z **trójpodziałem** władzy zagwarantowanej w art. 10 Konstytucji RP.

Zagadnienia wprowadzające

Inne wybrane zasady konstytucyjne o istotnym znaczeniu dla oceny prawidłowości formułowania przepisów prawnych

Art. 7 Konstytucji RP wyklucza domniemywanie kompetencji organów konstytucyjnych,
a zatem przekroczenie przez Senat granic poprawek wnoszonych w trybie art. 121 ust. 2 Konstytucji RP nie może być sanowane przez fakt ich nieodrżucenia przez Sejm w trybie art. 121 ust. 3 Konstytucji RP. Konstytucyjnie uregulowane zasady trybu ustawodawczego, jako proceduralne gwarancje stanowionego prawa w demokratycznym państwie prawnym (art. 2 Konstytucji RP), nie mieszczą się w zakresie autonomii Sejmu i Senatu i nie mogą stanowić podstawy ustawodawczej „drogi na skróty”, albowiem stanowią „ważną gwarancję dla społeczeństwa w demokratycznym państwie prawnym (...) stanowienia prawa ze szczególną rozważą, przy istnieniu i przestrzeganiu instytucjonalnych warunków wszechstronnego rozważenia zgłaszanych propozycji legislacyjnych, zanim staną się one obowiązującym prawem”
(wyrok TK z 9.01.1996 r., sygn. akt K 18/95.

Zagadnienia wprowadzające

Inne wybrane zasady konstytucyjne o istotnym znaczeniu dla oceny prawidłowości formułowania przepisów prawnych

Zasada równości

Zgodnie z ustalonym orzecznictwem Trybunału Konstytucyjnego z zasady równości, wyrażonej w art. 32 ust. 1 Konstytucji RP, wynika **nakaz jednakowego traktowania podmiotów prawa** w obrębie określonej klasy (kategorii). **Wszystkie podmioty prawa charakteryzujące się w równym stopniu daną cechą istotną (relewantną) powinny być traktowane równo, a więc według jednakowej miary, bez zróżnicowań zarówno dyskryminujących, jak i faworyzujących.** Oceniając regulację prawną z punktu widzenia zasady równości, należy w pierwszej kolejności rozważyć, czy można wskazać wspólną cechę istotną uzasadniającą równe traktowanie podmiotów prawa. Ustalenie to wymaga analizy celu i treści aktu normatywnego, w którym zawarta została kontrolowana norma prawna.

Zagadnienia wprowadzające

Inne wybrane zasady konstytucyjne o istotnym znaczeniu dla oceny prawidłowości formułowania przepisów prawnych

Jeżeli prawodawca **różnicuje** podmioty prawa, które charakteryzują się wspólną cechą istotną, to wprowadza on **odstępstwo od zasady równości**. Takie odstępstwo nie musi jednak oznaczać naruszenia art. 32 Konstytucji RP. **Jest ono dopuszczalne, jeżeli zostały spełnione następujące warunki:**

- 1) kryterium różnicowania pozostaje w **racjonalnym** związku z celem i treścią danej regulacji;
- 2) **waga interesu**, któremu różnicowanie ma służyć, pozostaje w **odpowiedniej proporcji** do wagi interesów, które zostaną naruszone w wyniku wprowadzonego różnicowania;
- 3) **kryterium różnicowania** pozostaje w związku z innymi wartościami, zasadami czy normami konstytucyjnymi, uzasadniającymi odmienne traktowanie podmiotów podobnych.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

1. Ogólne wybrane zasady techniki prawodawczej.
2. Budowa ustawy.
3. Zmiana ustawy.
4. Upoważnienie do wydania rozporządzenia.
5. Budowa rozporządzenia.
6. Zmiana rozporządzenia.
7. Tekst jednolity ustawy.
8. Sprostowanie błędu.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Ogólne wybrane zasady techniki prawodawczej

Ogólne wytyczne dotyczące opracowania projektu aktu normatywnego zawarte w ZTP:

- 1) poprzedzenie przygotowania projektu aktu normatywnego **analizą aktualnego stanu faktycznego i prawnego** w obszarze, który ma podlegać regulacji, oraz **przewidywanych skutków** jej przyjęcia;
- 2) wyczerpujące uregulowanie danej dziedziny spraw, bez pozostawiania poza zakresem regulacji istotnych jej fragmentów;
- 3) redagowanie przepisów:
 - a) w sposób **zwięzły i syntetyczny**, bez nadmiernej szczegółowości,
 - b) tak, aby **dokładnie i w sposób zrozumiały** dla adresatów zawartych w przepisach norm wyrażały one **intencje prawodawcy**,

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Ogólne wybrane zasady techniki prawodawczej

- c) bez **powtarzania** przepisów innych aktów normatywnych,
- d) zgodnie z powszechnie przyjętymi **regułami składni języka polskiego**, unikając zdań wielokrotnie złożonych,
- e) posługując się **poprawnymi językowo wyrażeniami** (w ich podstawowym, powszechnym znaczeniu),
- f) unikając posługiwania się określeniami **specjalistycznymi, obcojęzycznymi**,
- g) używając **do określenia jednakowych pojęć jednakowych określeń**,
- h) bez zamieszczania wypowiedzi, które **nie służą wyrażaniu norm prawnych**,
- i) bez **nakazywania stosowania innych aktów normatywnych**.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Zagadnienia wprowadzające

Rozdział 2

Budowa ustawy

§ 14. [Elementy ustawy]

1. Ustawa zawiera:
 - 1) tytuł;
 - 2) przepisy merytoryczne;
 - 3) przepisy o wejściu ustawy w życie.
2. Ustawa zawiera także przepisy przejściowe lub dostosowujące oraz przepisy uchylające, jeżeli reguluje dziedzinę spraw uprzednio unormowaną przez inną ustawę.
3. Ustawa może zawierać przepisy wprowadzające zmiany w innych ustawach (przepisy zmieniające), przepisy epizodyczne oraz przepisy o utracie mocy obowiązującej ustawy.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Zagadnienia wprowadzające

Podstawowe elementy ustawy:

- 1) tytuł;
- 2) co najmniej jeden przepis merytoryczny;
- 3) przepisy o wejściu ustawy w życie.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Zagadnienia wprowadzające

USTAWA

z dnia 13 lipca 2023 r.

o ustanowieniu Narodowego Dnia Polskich Dzieci Wojny

W hołdzie Polskim Dzieciom Wojny, które mimo traumy, jakiej doświadczyły za przyczyną hekatomby II wojny światowej, zbrodniczych działań okupantów niemieckich i sowieckich, potrafiły dźwigać ze zgliszcz naszą wspólną Ojczyznę oraz w dowód respektu i wdzięczności za ich wysiłek, stanowi się co następuje:

Art. 1. Dzień 10 września ustanawia się Narodowym Dniem Polskich Dzieci Wojny.

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Zagadnienia wprowadzające

Tytuł ustawy

Poszczególne przepisy aktu normatywnego zawsze poprzedza tytuł tego aktu, który **powinien zawierać**:

- 1) **oznaczenie rodzaj aktu** ze wskazanym **podmiotem** będącym twórcą tego aktu – wyrażonym wprost (rozporządzenie) lub domyślnie (ustawa);
- 2) **datę wydania** aktu;
- 3) **ogólne określenie przedmiotu regulacji** aktu;
- 4) **dodatkowe informacje zamieszczane w odnośniku** (po określeniu przedmiotu aktu) dotyczące:
 - a) wdrażania postanowień aktu normatywnego ustanowionego przez instytucje Unii Europejskiej,
 - b) zawarcia w treści aktu normatywnego przepisów zmieniających lub przepisów uchylających inne ustawy – w przypadku ustawy.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Zagadnienia wprowadzające

Odnośniki do tytułu ustawy

Odnośnik unijny – stosowany w przypadku:

- 1) ustawy wdrażającej postanowienia aktu normatywnego ustanowionego przez instytucję Unii Europejskiej;
- 2) gdy uchwalenie ustawy jest związane z wydaniem lub obowiązywaniem aktu normatywnego ustanowionego przez instytucję Unii Europejskiej, dającego się bezpośrednio stosować.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Zagadnienia wprowadzające

§ 19a ZTP [Informacja o wdrażanym akcie normatywnym UE]

1. W przypadku ustawy wdrażającej postanowienia aktu normatywnego ustanowionego przez instytucję Unii Europejskiej po określeniu przedmiotu ustawy zamieszcza się odnośnik do tytułu ustawy informujący o wdrażanym akcie normatywnym i zakresie wdrożenia, co wyraża się w szczególności zwrotem:

1) „**niniejsza ustawa wdraża... (tytuł aktu)**” – w przypadku **wdrożenia w ustawie aktu normatywnego w całości**;

2) „**niniejsza ustawa w zakresie swojej regulacji wdraża... (tytuł aktu)**” – w przypadku **wdrożenia w ustawie w całości tej części postanowień aktu normatywnego, które odnoszą się do zakresu regulacji tej ustawy**.

2. W przypadku ustawy, której uchwalenie jest związane z wydaniem lub obowiązywaniem aktu normatywnego ustanowionego przez instytucję Unii Europejskiej, dającego się **bezpośrednio stosować**, po określeniu przedmiotu ustawy zamieszcza się odnośnik do tytułu ustawy informujący o akcie normatywnym, z którym ustawa jest związana, co wyraża się w szczególności zwrotem „**niniejsza ustawa służy stosowaniu... (tytuł aktu)**”.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Zagadnienia wprowadzające

USTAWA

z dnia 20 marca 2025 r.

o rynku pracy i służbach zatrudnienia^{1), 2)}

¹⁾ Niniejsza ustawa:

1) w zakresie swojej regulacji wdraża:

a) dyrektywę Rady 2000/43/WE z dnia 29 czerwca 2000 r. wprowadzającą w życie zasadę równego traktowania osób bez względu na pochodzenie rasowe lub etniczne (Dz. Urz. WE L 180 z 19.07.2000, str. 22; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 20, t. 1, str. 23 oraz Dz. Urz. UE L 2024/1499 z 29.05.2024), (...);

2) służy stosowaniu:

a) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/589 z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie europejskiej sieci służb zatrudnienia (EURES), dostępu pracowników do usług w zakresie mobilności i dalszej integracji rynków pracy oraz zmiany rozporządzeń (UE) nr 492/2011 i (UE) nr 1296/2013 (Dz. Urz. UE L 107 z 22.04.2016, str. 1, Dz. Urz. UE L 186 z 11.07.2019, str. 21 oraz Dz. Urz. UE L 231 z 30.06.2021, str. 21), (...)

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Zagadnienia wprowadzające

Odnośnik nowelizacyjny – stosowany w przypadku ustawy, w której zostały zamieszczone **przepisy zmieniające lub przepisy uchylające** inne ustawy, po określeniu przedmiotu ustawy zamieszcza się odnośnik do tytułu ustawy, w którym podaje się odrębnie tytuły ustaw zmienianych i tytuły ustaw uchylanych.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Zagadnienia wprowadzające

§ 19b ZTP [Informacja o ustawach zmienianych lub uchylanych]

W przypadku ustawy, w której zostały zamieszczone przepisy zmieniające lub przepisy uchylające inne ustawy, po określeniu przedmiotu ustawy zamieszcza się odnośnik do tytułu ustawy, w którym podaje się **odrębnie tytuły ustaw zmienianych i tytuły ustaw uchylanych. Jeżeli zamieszcza się odnośnik, o którym mowa w §19a, odnośnik podający tytuły zmienianych lub uchylanych ustaw oznacza się jako drugi.**

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Zagadnienia wprowadzające

USTAWA

z dnia 24 kwietnia 2025 r.

o zmianie ustawy o Państwowym Ratownictwie Medycznym oraz niektórych innych ustaw¹⁾

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych, ustawę z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, ustawę z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej, ustawę z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej, ustawę z dnia 22 listopada 2013 r. o systemie powiadamiania ratunkowego, ustawę z dnia 10 maja 2018 r. o zmianie ustawy o Państwowym Ratownictwie Medycznym oraz niektórych innych ustaw, ustawę z dnia 1 grudnia 2022 r. o zawodzie ratownika medycznego oraz samorządzie ratowników medycznych, ustawę z dnia 17 sierpnia 2023 r. o niektórych zawodach medycznych oraz ustawę z dnia 12 lipca 2024 r. – Prawo komunikacji elektronicznej.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Zagadnienia wprowadzające

Odnosnik notyfikacyjny – stosowany w przypadku aktów prawnych zawierających **przepisy techniczne** oraz aktów prawnych **wyłączających stosowanie zasady swobodnego przepływu towarów**.

§ 4 i § 5 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. **w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych**

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Zagadnienia wprowadzające

USTAWA

z dnia 7 kwietnia 2022 r.

o wyrobach medycznych^{1), 2)}

¹⁾ Niniejsza ustawa służy stosowaniu:

1) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/745 z dnia 5 kwietnia 2017 r. w sprawie wyrobów medycznych, zmiany dyrektywy 2001/83/WE, rozporządzenia (WE) nr 178/2002 i rozporządzenia (WE) nr 1223/2009 oraz uchylecia dyrektyw Rady 90/385/EWG i 93/42/EWG (Dz. Urz. UE L 117 z 05.05.2017, str. 1, Dz. Urz. UE L 117 z 03.05.2019, str. 9, Dz. Urz. UE L 334 z 27.12.2019, str. 165, Dz. Urz. UE L 130 z 24.04.2020, str. 18 i Dz. Urz. UE L 241 z 08.07.2021, str. 7);

2) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/746 z dnia 5 kwietnia 2017 r. w sprawie wyrobów medycznych do diagnostyki in vitro oraz uchylecia dyrektywy 98/79/WE i decyzji Komisji 2010/227/UE (Dz. Urz. UE L 117 z 05.05.2017, str. 176, Dz. Urz. UE L 117 z 03.05.2019, str. 11, Dz. Urz. UE L 334 z 27.12.2019, str. 167 i Dz. Urz. UE L 233 z 01.07.2021, str. 9);

3) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1020 z dnia 20 czerwca 2019 r. w sprawie nadzoru rynku i zgodności produktów oraz zmieniającego dyrektywę 2004/42/WE oraz rozporządzenia (WE) nr 765/2008 i (UE) nr 305/2011 (Dz. Urz. UE L 169 z 25.06.2019, str. 1).

²⁾ Niniejsza ustawa została notyfikowana Komisji Europejskiej w dniu 5 listopada 2021 r., pod numerem 2021/698/PL, zgodnie z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597), które wdraża postanowienia dyrektywy (UE) 2015/1535 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 9 września 2015 r. ustanawiającej procedurę udzielania informacji w dziedzinie przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego (ujednolicenie) (Dz. Urz. UE L 241 z 17.09.2015, str. 1).

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Zagadnienia wprowadzające

Budowa aktu normatywnego takiego jak ustawa polega na **odpowiednim uporządkowaniu** jego przepisów według poszczególnych grup rodzajowych zgodnie z zasadami wynikającymi z ZTP.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Zagadnienia wprowadzające

1. Przepisy merytoryczne:

- 1) ogólne;
- 2) szczegółowe:
 - a) prawa materialnego,
 - b) ustrojowe,
 - c) proceduralne,
 - d) o karach pieniężnych i karne.

2. Przepisy zmieniające.

3. Przepisy epizodyczne.

4. Przepisy przejściowe.

5. Przepisy dostosowujące.

6. Przepisy końcowe:

- 1) uchylające;
- 2) o utracie mocy obowiązującej;
- 3) o wejściu w życie aktu.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Zagadnienia wprowadzające

Treść przepisów merytorycznych – istota wprowadzanych rozwiązań, *meritum*.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Zagadnienia wprowadzające

Wyjątek – ustawa zmieniająca

§ 93. [Rodzaje przepisów w ustawie zmieniającej]

1. Ustawa zmieniająca **może zawierać jedynie** przepisy uchylające, przepisy zastępujące lub przepisy uzupełniające przepisy ustawy zmienianej, a w razie potrzeby – także przepisy epizodyczne, przejściowe i dostosowujące, konieczne ze względu na dokonywaną nowelizację.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Zagadnienia wprowadzające

Dodatkowe elementy ustawy:

- 1) preambuła;
- 2) załączniki.

ZTP nie wskazują miejsca w ustawie, w którym może występować preambuła, jak i załączniki. W praktyce **preambułę** zamieszcza się **po tytule ustawy**, a **przed przepisami merytorycznymi**, natomiast **załączniki** zamieszcza się **po przepisach o wejściu ustawy w życie**.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Zagadnienia wprowadzające

USTAWA

z dnia 6 marca 2018 r.

Prawo przedsiębiorców

Kierując się konstytucyjną zasadą wolności działalności gospodarczej, a także innymi zasadami konstytucyjnymi mającymi znaczenie dla przedsiębiorców i wykonywanej przez nich działalności gospodarczej, w tym zasadami praworządności, pewności prawa, niedyskryminacji oraz zrównoważonego rozwoju, uznając, że ochrona i wspieranie wolności działalności gospodarczej przyczyniają się do rozwoju gospodarki oraz do wzrostu dobrobytu społecznego, dążąc do zagwarantowania praw przedsiębiorców oraz uwzględniając potrzebę zapewnienia ciągłego rozwoju działalności gospodarczej w warunkach wolnej konkurencji, uchwala się, co następuje:

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Zagadnienia wprowadzające

USTAWA

z dnia 11 kwietnia 2003 r.

o kształtowaniu ustroju rolnego

W celu wzmocnienia ochrony i rozwoju gospodarstw rodzinnych, które w myśl Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej stanowią podstawę ustroju rolnego Rzeczypospolitej Polskiej, dla zapewnienia właściwego zagospodarowania ziemi rolnej w Rzeczypospolitej Polskiej, w trosce o zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego obywateli i dla wspierania zrównoważonego rolnictwa prowadzonego w zgodzie z wymogami ochrony środowiska i sprzyjającego rozwojowi obszarów wiejskich, uchwała się niniejszą ustawę.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Zagadnienia wprowadzające

Rozdział 2

Budowa ustawy

§ 15. [Kolejność elementów ustawy]

Poszczególne elementy ustawy zamieszcza się w następującej kolejności:

- 1) tytuł;
- 2) przepisy merytoryczne ogólne i szczegółowe;
- 3) przepisy zmieniające;
- 3a) przepisy epizodyczne;
- 4) przepisy przejściowe i dostosowujące;
- 5) przepisy uchylające, przepisy o utracie mocy obowiązującej ustawy oraz przepisy o wejściu ustawy w życie (przepisy końcowe).

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Zagadnienia wprowadzające

Cel § 15 ZTP – zapewnienie **jednolitości** w konstruowaniu ustaw wprowadzanych do systemu prawnego. Przestrzeganie tej zasady wpływa na **przejrzystość** i **komunikatywność** ustaw, co jest ważne z punktu widzenia organów stosujących prawo, ale w szczególności dla adresatów innych niż organy.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy ogólne i szczegółowe

Rozdział 4

Układ i postanowienia przepisów merytorycznych

§ 20. [Przepisy ogólne i przepisy szczegółowe]

1. W przepisach merytorycznych można wydzielić **przepisy ogólne i przepisy szczegółowe**.
2. Wydzielone przepisy ogólne oznacza się **nazwą „Przepisy ogólne”**; można je systematyzować w grupy tematyczne i oznaczać nazwami charakteryzującymi treść każdej z grup.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy ogólne i szczegółowe

Przepis przewiduje możliwość wyodrębnienia wśród przepisów merytorycznych przepisy ogólne (§ 20 ust. 2, § 21 i § 22 ZTP) i przepisy szczegółowe (§ 23 – § 28 ZTP). Decyzję w tym zakresie podejmuje prawodawca.

Co wpływa na podjęcie decyzji o wyodrębnieniu przepisów ogólnych i przepisów szczegółowych?

- 1) treść oraz obszerność regulacji;
- 2) powtarzalność pewnych treści;
- 3) stopień zróżnicowania poszczególnych typów przepisów.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy ogólne i szczegółowe

M. Zieliński* wyróżnia wydzielenie przepisów ogólnych w sensie:

- 1) **materialnym** – przez samo podjęcie decyzji o potrzebie wydzielenia takich przepisów;
- 2) **formalnym** – polegającym na redakcyjnym ich wyodrębnieniu i nadaniu im odpowiedniej nazwy;

de facto polega ono na włączeniu przepisów w strukturę aktu normatywnego przez zgrupowanie w jednostki systematyzacyjne i oznaczenie w określony sposób, co zostało precyzyjnie wskazane w § 60 – § 62 ZTP.

Zgodnie z zasadą „od ogółu do szczegółu” przepisy merytoryczne należy układać **od przepisów najbardziej ogólnych do najbardziej szczegółowych**, w związku z czym sens formalny jest niezwykle ważny, gdyż nieodpowiednie ich umiejscowienie może zaburzać ich zakres oddziaływania**.

*S. Wronkowska, M. Zieliński, *Komentarz do Zasad techniki prawodawczej*, Warszawa 2021.

** G. Wierczyński, *Zasady techniki prawodawczej. Komentarz do rozporządzenia*, Warszawa 2003; W. Białończyk, A. Bielecki, Ł. Kasiak, J. Piecha, D. Szafrński (red.), *Zasady techniki prawodawczej w zakresie aktów prawa miejscowego. Komentarz praktyczny z wzorami oraz przykładami*, Warszawa 2016.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy ogólne

USTAWA

z dnia 16 kwietnia 2004 r.

o ochronie przyrody

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. [Zakres ustawy]

Ustawa określa cele, zasady i formy ochrony przyrody żywej i nieożywionej oraz krajobrazu.

Art. 2. [Zakres przedmiotowy i cele ochrony przyrody]

1. Ochrona przyrody, w rozumieniu ustawy, polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody:

- 1) dziko występujących roślin, zwierząt i grzybów;
- 2) roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową...

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy ogólne

USTAWA

z dnia 23 kwietnia 1964 r.

Kodeks cywilny

KSIĘGA TRZECIA

ZOBOWIĄZANIA

TYTUŁ I

Przepisy ogólne

TYTUŁ III

Ogólne przepisy o zobowiązaniach umownych

TYTUŁ XI

Sprzedaż

DZIAŁ I

Przepisy ogólne

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy ogólne

USTAWA

z dnia 20 czerwca 1997 r.

Prawo o ruchu drogowym

DZIAŁ I

Przepisy ogólne

DZIAŁ II

Ruch drogowy

Rozdział 1

Zasady ogólne

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy ogólne

§ 21. [Zakres przepisów ogólnych]

1. W przepisach ogólnych zamieszcza się:

1) określenie **zakresu spraw regulowanych ustawą i podmiotów, których ona dotyczy,**
lub **spraw i podmiotów wyłączonych spod jej regulacji;**

2) objaśnienia użytych w ustawie **określeń i skrótów.**

2. W przepisach ogólnych zamieszcza się również **inne, niż wskazane w ust. 1,**
postanowienia wspólne dla wszystkich albo dla większości przepisów merytorycznych
zawartych w ustawie.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy ogólne

Regulacje zawarte w § 21 ZTP zostały w całości poświęcone przepisom ogólnym, a konkretnie ich zakresowi.

Przepis ten będzie miał zastosowanie do **każdego aktu, niezależnie, czy formalnie wyodrębniono jednostki redakcyjne poświęcone przepisom ogólnym czy nie**, co wynika z faktu, że zawsze na początku aktu powinny zostać zamieszczone przepisy, które rozstrzygają, w jakich okolicznościach i w stosunku do jakich podmiotów będzie on stosowany*.

* P. Bielski, [w:] T. Bąkowski, P. Bielski, K. Kaszubowski, M. Kokoszczynski, J. Stelina, J. Warylewski (red.), G. Wierczyński, *Zasady techniki prawodawczej. Komentarz do rozporządzenia*, Warszawa 2003.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy ogólne

Zakres przedmiotowy ustawy

To **zakres spraw objętych regulacją**. Jego treść jest powiązana z konkretnymi zagadnieniami, które są regulowane, czyli z daną dziedziną życia. Jest on już „**sygnalizowany**” w **samym tytule ustawy**.

Zupełne określenie zakresu przedmiotowego powinno mieć miejsce w **konkretnym przepisie**.

Najczęstsze sformułowania: ustawa „określa”, „normuje” lub „reguluje” jakiś zakres spraw, czy też że „przepisy ustawy określają” lub „przepisy ustawy stosuje się”. Rzadziej „ustawę stosuje się”.

Warto wskazać, że dziedzina spraw będąca przedmiotem regulacji **najczęściej** jest wyznaczona przy zastosowaniu **kryterium przedmiotowego**, a rzadziej – **kryterium podmiotowego**.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy ogólne

USTAWA

z dnia 9 czerwca 2011 r.

Prawo geologiczne i górnicze

Art. 1. [Zakres przedmiotowy ustawy]

1. Ustawa określa zasady i warunki podejmowania, wykonywania oraz zakończenia działalności w zakresie:

- 1) prac geologicznych;
- 2) wydobywania kopalin ze złóż...

2. Ustawa określa także:

- 1) wymagania w zakresie ochrony złóż kopalin, wód podziemnych oraz innych elementów środowiska w związku z wykonywaniem działalności, o której mowa w ust. 1;
- 2) zasady wykonywania nadzoru i kontroli nad działalnością regulowaną ustawą...

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy ogólne

Zdarzało się, że **tytuł ustawy wypełniał w zupełności zakres przedmiotowy aktu**, w związku z czym przepisu określającego zakres przedmiotowy ustawy po prostu nie zamieszczono.

Przykłady:

- 1) ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego – w art. 1 wymienia się podmioty zapewniające ochronę zdrowia psychicznego;
- 2) ustawa z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska – w art. 1 wskazano, do czego Inspekcja Ochrony Środowiska została powołana;
- 3) ustawa z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę – art. 1 zawiera definicje legalne pojęć użytych w tym akcie.

Wybrane zasady techniki prawodawczej Budowa ustawy. Przepisy ogólne

Wskazać także należy, że niestety zdarza się, że **w tytule ustawy wskazano element, który nie znajduje pełnego odzwierciedlenia w przepisach zawierających zakres przedmiotowy aktu.**

Ustawa z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach **przygotowania i realizacji** inwestycji w zakresie dróg publicznych – w art. 1 w ust. 1 wskazano, że ustawa określa zasady i warunki **przygotowania** inwestycji w zakresie dróg publicznych w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych, a także organy właściwe w tych sprawach. Oczywiście w poszczególnych artykułach tej ustawy zawarto przepisy dotyczące realizacji przedmiotowych inwestycji, jednak art. 1 zawierający zakres przedmiotowy ustawy już o tym nie wspomina.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy ogólne

USTAWA

z dnia 15 września 2000 r.

Kodeks spółek handlowych

Art. 1. § 1. Ustawa reguluje tworzenie, organizację, funkcjonowanie, rozwiązywanie, łączenie, podział i przekształcanie spółek handlowych...

USTAWA

z dnia 28 października 2002 r.

o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary

Art. 1. Ustawa określa zasady odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary jako przestępstwa lub przestępstwa skarbowe oraz zasady postępowania w przedmiocie takiej odpowiedzialności.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy ogólne

Zakres podmiotowy ustawy

W przepisach ogólnych można zamieścić także zakres podmiotowy ustawy, czyli **wskazanie podmiotów, których regulacja dotyczy**.

Określenie zakresu podmiotowego ustawy może obejmować **różne typy podmiotów**.

Określenie zakresu podmiotowego może być:

- 1) bezpośrednio albo pośrednio;
- 2) abstrakcyjne albo konkretne.

Zakres podmiotowy ustawy powinien być **czytelny** dla adresatów oraz dla podmiotów, do których ustawa nie będzie miała zastosowania.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy ogólne

USTAWA

z dnia 27 sierpnia 1997 r.

o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych

Art. 1. Ustawa dotyczy osób, których niepełnosprawność została potwierdzona orzeczeniem:

- 1) o zakwalifikowaniu przez organy orzekające do jednego z trzech stopni niepełnosprawności określonych w art. 3 lub
 - 2) o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy na podstawie odrębnych przepisów, lub
 - 3) o niepełnosprawności, wydanym przed ukończeniem 16 roku życia
- zwanych dalej „osobami niepełnosprawnymi”.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy ogólne

Wiele ustaw jest skierowanych bezpośrednio do **organów stosujących prawo**.

USTAWA

z dnia 21 lipca 1984 r.

o amnestii

Art. 10. 1. Amnestię stosuje sąd właściwy do rozpoznania danej sprawy.

2. W postępowaniu przygotowawczym amnestię stosuje prokurator, jednakże sąd orzeka na wniosek prokuratora o przepadku przedmiotów, o których mowa w art. 2 ust. 2.

3. W sprawach o przestępstwa skarbowe oraz o wykroczenia amnestię stosuje organ właściwy do rozpoznania danej sprawy.

4. W stosunku do osób odbywających karę pozbawienia wolności i karę aresztu, jeżeli nie zachodzi potrzeba orzeczenia kary łącznej, amnestię stosuje sąd wojewódzki, w którego okręgu skazany odbywa karę, a w zakresie właściwości sądów wojskowych – sąd wojskowy; sąd orzeka na posiedzeniu w składzie jednego sędziego.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy ogólne

Zakres przedmiotowo-podmiotowy ustawy

USTAWA

z dnia 19 sierpnia 2011 r.

o języku migowym i innych środkach komunikowania się

Art. 1. Ustawa określa zasady:

- 1) korzystania przez osoby uprawnione z pomocy osoby przybranej w kontaktach z organami administracji publicznej, (...)
- 2) obsługi osób uprawnionych w kontaktach z organami administracji publicznej; (...)

Art. 2. 1. Ustawa dotyczy:

- 1) osób doświadczających trwale lub okresowo trudności w komunikowaniu się, zwanych dalej „osobami uprawnionymi”;
- 2) członków rodzin osób uprawnionych, w tym współmałżonka, dzieci własnych i przysposobionych, dzieci obcych przyjętych na wychowanie, pasierbów, rodziców, rodziców współmałżonka, rodzeństwa, ojczyrna, macochy, zięciów i synowych, zwanych dalej „członkami rodzin”...
- 3) 2. W odniesieniu do jednostek objętych systemem oświaty uprawnienia, o których mowa w ustawie, przysługują rodzicom i opiekunom prawnym uczniów, słuchaczy i wychowanków.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy ogólne

Przepisy wyłączające stosowanie ustawy

Pozostawienie pewnych spraw lub podmiotów **poza regulacjami danego aktu**.

Niewłaściwe jest wyłączenie stosowania przepisów ustawy **w innym miejscu w ramach jej systematyki niż w przepisach ogólnych**. To z przepisów ogólnych musi wynikać cały zakres stosowania danego aktu.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy ogólne

USTAWA

z dnia 31 marca 1965 r.

o stopniach naukowych i tytułach naukowych

Rozdział 4.

Przepisy szczególne, przejściowe i końcowe.

Art. 40. W zakresie uregulowanym niniejszą ustawą nie stosuje się przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy ogólne

Można mówić o wyłączeniu:

- 1) **przedmiotowym**, czyli określeniu, jakie sprawy nie będą objęte regulacją danej ustawy;
- 2) **podmiotowym** polegającym na określeniu, jakie podmioty nie będą objęte regulacją.

Wyłączenie może dotyczyć całej ustawy jak i poszczególnych przepisów.

Najczęściej używanym sformułowaniem dla wyłączenia jest „ustawy nie stosuje się do” albo „przepisów niniejszej ustawy nie stosuje się do”. Rzadszą formą jest „ustawa nie reguluje”.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy ogólne

USTAWA

z dnia 15 stycznia 2015 r.

o ochronie zwierząt wykorzystywanych do celów naukowych lub edukacyjnych

Art. 1. (...)

2. Ustawy nie stosuje się do:

- 1) usług weterynaryjnych (...), a także czynności rolniczych, (...);
- 2) klinicznych badań weterynaryjnych (...);
- 3) czynności wykonywanych w celu identyfikacji zwierząt...

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy ogólne

USTAWA

z dnia 12 grudnia 2013 r.

o cudzoziemcach

Art. 2. Ustawy nie stosuje się do:

- 1) członków misji dyplomatycznych i urzędów konsularnych państw obcych (...);
- 2) obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej (...);
- 3) członków rodzin obywateli Rzeczypospolitej Polskiej (...);
- 4) obywateli Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej...

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy ogólne

Bardzo rozbudowane przepisy, w tym wyłączenia, zawarto w ustawie z dnia 11 września 2019 r. – **Prawo zamówień publicznych**. W ramach jej działu I „Przepisy ogólne” w rozdziale 1 „Przedmiot regulacji” wyróżniono dwa oddziały: 1 zatytułowany „**Zakres spraw regulowanych ustawą**” oraz 2 – „**Wyłączenia stosowania przepisów ustawy**”. Poziom rozbudowania oraz zróżnicowania spraw zarówno objętych regulacją jak i wyłączonych spod regulacji sprawia, że ocena, czy dana sytuacja faktyczna będzie wymagała zastosowania ww. ustawy, jest bardzo utrudniona.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy ogólne

Można również mówić o wyłączeniach:

- 1) bezwarunkowych** – jeżeli wyłączenie jest bezwzględne i będzie funkcjonowało zawsze;
- 2) warunkowych** – jeżeli przewiduje się okoliczności, w jakich wyłączenie zafunkcjonuje.

Wyłączenia bezwarunkowe będą znajdowały zastosowanie zawsze. Zamieszczenie wyłączeń warunkowych wymaga natomiast doprecyzowania, kiedy wyłączenie znajdzie zastosowanie, czyli w jakich przypadkach. Najczęściej stosowane jest sformułowanie „ustawy nie stosuje się do..., jeżeli”.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy ogólne

USTAWA

z dnia 20 marca 2009 r.

o bezpieczeństwie imprez masowych

Art. 2. Przepisów ustawy nie stosuje się do nieodpłatnych imprez masowych organizowanych na terenach zamkniętych będących w trwałym zarządzie jednostek organizacyjnych podległych, podporządkowanych lub nadzorowanych przez: Ministra Obrony Narodowej, Ministra Sprawiedliwości oraz ministrów właściwych: do spraw wewnętrznych, do spraw oświaty i wychowania, do spraw szkolnictwa wyższego oraz do spraw kultury fizycznej, jeżeli jednostki te są organizatorami imprezy masowej w rozumieniu niniejszej ustawy.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy ogólne

Szczególny rodzaj wyłączenia warunkowego – wyłączenie odnoszące się do **ratyfikowanych umów międzynarodowych**.

Uzasadnienie zastosowania takiego wyłączenia – przypadek rozstrzygnięcia o kwestiach, które nie są oczywiste, np. kwestie stosowania przepisów danej ustawy w obrocie międzynarodowym.

USTAWA

z dnia 23 listopada 2012 r.

Prawo pocztowe

W art. 4 wskazano, że do świadczenia usług pocztowych w obrocie zagranicznym stosuje się przepisy ustawy, jeżeli międzynarodowe przepisy nie stanowią inaczej.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy ogólne

Sformułowania „**nie narusza przepisów**”, „**przepisy ustawy nie uchybiają**” lub podobne.

Tego typu sformułowanie oznacza, że przepisy danej ustawy są stosowane w konkretnej sprawie jednak **z uwzględnieniem odrębności czy też pewnych modyfikacji wynikających z ustawy, której ma się „nie naruszać”**.

Powyższe sformułowanie jest czym innym niż zwrot „nie stosuje się”, gdyż oznacza ono, że ustawę się stosuje, jednak dany przepis albo przepisy mogą nie mieć zastosowania, w przypadku gdy inna ustawa reguluje daną kwestię odmiennie.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy ogólne

USTAWA

z dnia 17 maja 1989 r.

Prawo geodezyjne i kartograficzne

Art. 20. 1. Ewidencja gruntów i budynków obejmuje informacje dotyczące (...)

2. W ewidencji gruntów i budynków wykazuje się także (...)

2a. Przepisy ust. 2 nie naruszają przepisów ustawy z dnia 29 czerwca 1963 r. o zagospodarowaniu wspólnot gruntowych (Dz. U. z 2022 r. poz. 140).

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy ogólne

Sformułowanie „**bez uszczerbku dla przepisów**”

DYREKTYWA

Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1972

z dnia 11 grudnia 2018 r.

ustanawiającej Europejski kodeks łączności elektronicznej

W art. 1 ust. 3 lit. d wskazano, że postanowienia niniejszej dyrektywy **pozostają bez uszczerbku dla przepisów** rozporządzeń (UE) nr 531/2012 i (UE) 2015/2120 oraz dyrektywy 2014/53/UE.

Słusznie zauważono w wytycznej 16.9. „Wspólnego przewodnika praktycznego Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji przeznaczonych dla osób redagujących akty prawne Unii Europejskiej”, że stosowanie takiego sformułowania może powodować wiele niejasności. Zauważono po pierwsze, że odsyłanie za pomocą tego wyrażenia do przepisów wyższego rzędu, które i tak będą miały zastosowanie, jest zbędne. Po drugie, że można go uniknąć przez dokładniejsze określenie zakresu stosowania.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy ogólne

Przepisy rozszerzające stosowanie ustawy

Możliwość taka wynika z § 21 ust. 2 ZTP, zgodnie z którym „w przepisach ogólnych zamieszcza się również **inne, niż wskazane w ust. 1, postanowienia wspólne dla wszystkich albo dla większości przepisów merytorycznych zawartych w ustawie**”.

Kiedy jest możliwe?

Jeżeli z przepisów ustawy wyznaczających w sposób pozytywny zakres przedmiotowy i zakres podmiotowy wynika, że materia objęta rozszerzeniem nie mieści się w tych zakresach.

Niedopuszczalne jest więc wprowadzenie przepisu rozszerzającego, jeżeli z przepisów ustawy wynika, że będzie ona i tak odnosiła się do danej kwestii.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy ogólne

Tzw. rozszerzenie pośrednie – polega na przyznaniu danemu organowi upoważnienia do dokonania rozszerzenia możliwości stosowania przepisów na inne sytuacje lub podmioty.

USTAWA

z dnia 17 czerwca 1966 r.

o postępowaniu egzekucyjnym w administracji

Art. 174. Rada Ministrów może, w drodze rozporządzenia, rozciągnąć stosowanie w całości lub w części przepisów działu II rozdziału 6 w zakresie przechowywania, oszacowania i sprzedaży zajętych ruchomości na określone ruchomości....

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy ogólne

Objaśnienia określeń i skrótów użytych w ustawie

W przepisach ogólnych zamieszcza się **objaśnienia użytych w ustawie określeń**, czyli *de facto* definicje.

Regulacje zawarte w omawianym przepisie mają charakter tylko sygnalizujący, podczas gdy pełna regulacja dotycząca definicji została zawarta w § 149 – § 153 ZTP.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy ogólne

USTAWA

z dnia 7 listopada 1996 r.

o obowiązkowych egzemplarzach bibliotecznych

Art. 2. 1. Przez określenie „wydawca” należy rozumieć osobę prawną, jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej oraz osobę fizyczną, która prowadzi na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej działalność polegającą na publikowaniu dzieł; domniemywa się, że wydawcą jest osoba, której nazwę lub nazwisko uwidoczniono w tym charakterze na egzemplarzach publikacji.

2. Przez określenie „publikacja” należy rozumieć dzieła zwielokrotnione dowolną techniką w celu rozpowszechnienia, a w szczególności:

- 1) piśmiennicze, jak: książki, broszury, gazety, czasopisma i inne wydawnictwa ciągłe, druki ulotne, afisze;
- 2) graficzne i graficzno-piśmiennicze, jak: mapy, plakaty, plany, wykresy, tabele, rysunki, ilustracje, nuty (...).

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy ogólne

Przepis może mieć również postać **tzw. definicji agregatowej**, czyli składającej się z wyliczonych definicji poszczególnych określeń.

USTAWA

z dnia 3 lipca 2002 r.

Prawo lotnicze

Art. 2. W rozumieniu przepisów ustawy:

- 1) statkiem powietrznym jest urządzenie zdolne do unoszenia się w atmosferze na skutek oddziaływania powietrza innego niż oddziaływanie powietrza odbitego od podłoża;
- 2) polskim państwowym statkiem powietrznym jest...

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy ogólne

Jeżeli objaśnień jest bardzo dużo, można je wyodrębnić w wydzielonym fragmencie przepisów ogólnych ustawy, oznaczając ten fragment nazwą „Objaśnienia określeń ustawowych” (§ 150 ust. 3 ZTP).

USTAWA

z dnia 14 grudnia 2012 r.

o odpadach

Dział I.

Przepisy ogólne.

Rozdział 2.

Objaśnienia określeń ustawowych.

Art. 3. 1. Ilekcroć w ustawie jest mowa o:

- 1) bioodpadach – rozumie się przez to ulegające biodegradacji odpady z ogrodów i parków, odpady żywności i kuchenne z gospodarstw domowych, gastronomii, w tym restauracji, stołówek oraz zakładów zbiorowego żywienia, biur, hurtowni i jednostek handlu detalicznego, a także podobne odpady z zakładów produkujących lub wprowadzających do obrotu żywność;
- 2) gospodarowaniu odpadami – rozumie się przez to...

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy ogólne

Choć objaśnienia nie muszą być zamieszczone w przepisach ogólnych całego aktu, to musi to być część ogólna danej jednostki redakcyjnej zawierającej przepisy merytoryczne, w stosunku do których objaśnienia te mają mieć zastosowanie.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy ogólne

Rozwiązania wadliwe:

- 1) wprowadzenie objaśnienia określenia, które jest już zdefiniowane w ustawie o fundamentalnym znaczeniu dla danej gałęzi prawa;
- 2) używanie objaśnień innych niż funkcjonujące już w systemie prawa, gdyż wprowadza to zamieszanie terminologiczne i systemowe (jako przykład można podać objaśnienie określenia „statek”, które zostało zamieszczone w co najmniej dwóch ustawach).

Jeżeli w akcie prawnym objaśnia się określenie **wyłącznie na potrzeby tego aktu, w znaczeniu odbiegającym od aktu podstawowego dla danej dziedziny**, to w objaśnieniu powinno się posłużyć przykładowo sformułowaniem „w rozumieniu **niniejszej ustawy** określenie ... oznacza” (§ 148 ZTP).

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy ogólne

USTAWA

z dnia 11 marca 2004 r.

o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt

Art. 61. (...) 2. Wydając rozporządzenie, o którym mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw rolnictwa może, w przypadku konieczności wdrożenia przepisów Unii Europejskiej dotyczących zwalczania chorób zakaźnych zwierząt, **ustalić inne znaczenie określić**, o których mowa w art. 2, mając na względzie prawidłowe wdrożenie lub wykonanie przepisów Unii Europejskiej dotyczących zwalczania chorób zakaźnych zwierząt lub realizację celów wyrażonych w tych przepisach.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy ogólne

W przepisach ogólnych zamieszcza się również **objaśnienia użytych w ustawie skrótów terminologicznych**.

Rozumienie skrótu zostało zawarte w § 154 ZTP, zgodnie z którym można go zastosować w przypadku oznaczenia określenia złożonego, składającego się z więcej niż jednego wyrazu, które wielokrotnie powtarza się w tekście aktu normatywnego.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy ogólne

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 20 sierpnia 2003 r.

**w sprawie sposobu przenoszenia treści dotychczasowej księgi wieczystej do struktury księgi
wieczystej prowadzonej w systemie informatycznym**

§ 2. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o:

- 1) EGiB – należy przez to rozumieć ewidencję gruntów i budynków;
- 2) SWDE – należy przez to rozumieć standard wymiany danych ewidencyjnych, określony w załączniku nr 4 do rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 marca 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz. U. z 2015 r. poz. 542 i 2109);
- 3) RZHLZ – należy przez to rozumieć rejestr zabezpieczenia hipotecznych listów zastawnych.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy ogólne

USTAWA

z dnia 5 grudnia 2014 r.

o Karcie Dużej Rodziny

Art. 3. Ilekroć w ustawie jest mowa o wójcie, należy przez to rozumieć także burmistrza oraz prezydenta miasta.

* Błędna praktyka powtarzająca się w wielu aktach normatywnych.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy ogólne

Błędem jest również zamieszczanie **w jednym przepisie objaśnień określeń oraz skrótów**, przy jednoczesnym posłużeniu się formułą „Użyte w ustawie określenia oznaczają”, gdyż sugeruje to **definicyjny charakter** takiego przepisu, podczas gdy przepis taki zawiera również skróty.

USTAWA

z dnia 15 grudnia 2017 r.

o dystrybucji ubezpieczeń

Art. 3. 1. (...)

17) rejestr agentów – rejestr agentów ubezpieczeniowych i agentów oferujących ubezpieczenia uzupełniające;

18) rejestr brokerów – rejestr brokerów ubezpieczeniowych i brokerów reasekuracyjnych...

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy ogólne

Inne postanowienia wspólne dla przepisów merytorycznych

W przepisach ogólnych zamieszcza się również **inne postanowienia wspólne dla wszystkich albo dla większości przepisów merytorycznych** zawartych w ustawie.

Klasycznym przykładem takich przepisów wspólnych mogą być przepisy Kodeksu cywilnego, w którego księdze I „Część ogólna” zamieszczono przykładowo tytuł I „Przepisy wstępne” czy też tytuł II „Osoby”, których postanowienia będą miały zastosowanie do całego Kodeksu cywilnego, do całej gałęzi prawa cywilnego, ale także do wielu aktów spoza tej gałęzi.

Przepisami wspólnymi, ale już dla danej grupy przepisów merytorycznych szczegółowych, będzie przykładowo dział I „Przepisy ogólne” w tytule III „Prawa rzeczowe ograniczone” księgi II „Własność i inne prawa rzeczowe”, w którym zawarto wspólne regulacje dla użytkowania, służebności oraz zastawu.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy ogólne

Innym przykładem elementów wspólnych mogą być przepisy będące **tzw. „zasadami ogólnymi”** czy też **„zasadami prawa”**, które mają istotne znaczenie w ramach wykładni systemowej określonych przepisów ustawy, a także czasami pozwalają zamykać tzw. luki prawne. W ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska zamieszczono w tytule I „Przepisy ogólne” dział II „Definicje i zasady ogólne”, w którym zawarto np. zasady korzystania ze środowiska czy podstawowe zasady jego ochrony.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy ogólne

§ 22. [Odesłanie do innej regulacji w przepisach ogólnych]

1. W przepisach ogólnych można zamieścić **odesłanie** do innej ustawy lub do postanowień, o których mowa w § 4 ust. 2, tylko wtedy, gdy uregulowania w nich zawarte uzupełniają lub odmiennie regulują sprawy normowane ustawą.
2. W odesłaniu, o którym mowa w ust. 1, jednoznacznie wskazuje się akt normatywny, do którego następuje odesłanie, oraz określa się zakres spraw, dla których następuje to odesłanie.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy ogólne

Regulacje zawarte w § 22 ZTP dotyczą odesłań do innych ustaw lub do postanowień, o których mowa w § 4 ust. 2 ZTP, tj. postanowień umów międzynarodowych ratyfikowanych przez Rzeczpospolitą Polską oraz dających się bezpośrednio stosować postanowień aktów normatywnych ustanowionych przez organizacje międzynarodowe lub organy międzynarodowe.

Definicja odesłania: wskazanie – bez przytoczenia treści – innych przepisów, które powinny być zastosowane w danej sytuacji.

Cel odesłań – uniknięcie powtórzeń, co z kolei wpisuje się w postulat spójności i przejrzystości systemu prawa, a także skrótowości tekstu prawnego. Kompleksowo przesłanki zamieszczania odesłań w ogóle prawodawca uregulował w § 156 i następnych ZTP.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy ogólne

Prawodawca daje w § 22 ZTP możliwość **zamieszczenia odesłań zewnętrznych**, uzależniając ją od **zaistnienia pewnych warunków**. Analizując jednak te warunki, przyjąć należy, że jeżeli one zaistnieją, to odesłanie wręcz **powinno być zastosowane**. Staje się ono *de facto* obligatoryjne. Jeżeli warunki nie zostały spełnione, odesłanie w przepisach ogólnych nie powinno w ogóle wystąpić.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy ogólne

USTAWA

z dnia 30 czerwca 2000 r.

Prawo własności przemysłowej

Art. 273. (...) 5. W sprawach nieunormowanych w niniejszej ustawie do odpowiedzialności dyscyplinarnej ekspertów stosuje się odpowiednio przepisy o odpowiedzialności dyscyplinarnej urzędników służby cywilnej.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy ogólne

Błędem jest również zamieszczenie „odesłania generalnego” w ramach przepisów szczegółowych.

USTAWA

z dnia 9 maja 2008 r.

o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa

Art. 28. (...)

4. W sprawach nieuregulowanych niniejszą ustawą stosuje się przepisy prawa cywilnego.” – przepis został zamieszczony w artykule zawierającym regulacje dotyczące umorzenia wierzytelności Agencji, podczas gdy jego redakcja **wskazuje, że w stosunku do wszystkich spraw nieuregulowanych ww. ustawą stosuje się** przepisy prawa cywilnego, a nie tylko do spraw dotyczących umarzania wierzytelności; jeżeli odesłanie ma dotyczyć spraw związanych z umarzaniem wierzytelności, to zakres odesłania powinien zostać doprecyzowany.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy ogólne

Warunki zamieszczenia odesłań i formułowanie odesłań

Odesłanie w przepisach ogólnych jest możliwe tylko wtedy, gdy uregulowania zawarte w tych innych ustawach lub postanowieniach, o których mowa w § 4 ust. 2 ZTP, **uzupełniają lub odmiennie regulują sprawy normowane ustawą.**

Błędem jest zamieszczanie odesłania, jeżeli obowiązek stosowania przepisów jakiegoś aktu wynika z innych przepisów lub z ogólnych zasad systemu prawa.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy ogólne

Ważne w omawianej kwestii są relacje między **ustawami o charakterze podstawowym** w danej dziedzinie prawa, np. kodeksami czy też ustawami określanymi jako „Prawo”, a aktami, które zawierają regulacje z danej gałęzi prawa.

USTAWA

z dnia 30 kwietnia 2004 r.

o świadczeniach przedemerytalnych

Art. 11. W sprawach nieuregulowanych w ustawie stosuje się odpowiednio przepisy:

- 1) art. 78–81, art. 88–94, art. 98, art. 103 ust. 3, art. 114, art. 116 ust. 1b i 2 (...) i art. 142–144 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, przy czym kwotę wolną od potrąceń i egzekucji ustala się według zasad określonych dla emerytury;
- 2) art. 80 pkt 1–4, art. 82, art. 84 ust. 1, 4a, 6–8e i 11 oraz art. 85 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy ogólne

W odesłaniu **precyzyjnie** podaje się akt normatywny, do którego następuje odesłanie, oraz określa się zakres spraw, w odniesieniu do których następuje to odesłanie.

Jednoznaczne wskazanie aktu normatywnego, do którego następuje odesłanie, powinno zostać dokonane zgodnie z zasadami przewidzianym w § 158 ZTP, tj. z tytułem aktu oraz oznaczeniem miejsca jego publikacji.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy ogólne

Przykłady „ogólnikowego” odesłania:

- 1) **do przepisów odrębnych, czy też szczególnych;**
- 2) do przepisów o postępowaniu np. administracyjnym;
- 3) do przepisów danej dziedziny prawa, np. przepisów prawa atomowego;
- 4) do przepisów wydanych na podstawie.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy ogólne

USTAWA

z dnia 27 kwietnia 2001 r.

Prawo ochrony środowiska

Art. 2. 1. Przepisów ustawy nie stosuje się do spraw uregulowanych w przepisach prawa atomowego.

4. Zasady ochrony morza przed zanieczyszczeniem przez statki oraz organy administracji właściwe w sprawach tej ochrony określają **przepisy odrębne**.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy ogólne

Określenie zakresu spraw, dla których następuje odesłanie – w najbardziej ogólnym kształcie przyjmuje ono postać „**w zakresie nieuregulowanym (nieunormowanym) w niniejszej ustawie stosuje się...**”. Jeżeli odesłanie ma dotyczyć tylko pewnego zakresu spraw z zakresu danej ustawy, powyższe sformułowanie powinno zostać doprecyzowane.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy szczegółowe

§ 23. [Zakres przepisów szczegółowych]

1. W przepisach szczegółowych **nie reguluje się** tych spraw, które zostały wyczerpująco unormowane w przepisach ogólnych.
2. Jeżeli określone **elementy uściślające** treść kilku przepisów szczegółowych powtarzają się w tych przepisach, wydziela się je w jeden wspólny przepis i zamieszcza się w przepisach ogólnych albo w bezpośrednim sąsiedztwie tych przepisów szczegółowych, w których te elementy występują.
3. Jeżeli od któregoś z elementów przepisu szczegółowego przewiduje się **wyjątki** lub któryś z elementów tego przepisu wymaga **uściślenia**, przepis formułujący wyjątki lub uściślenia zamieszcza się bezpośrednio po danym przepisie szczegółowym.

Wybrane zasady techniki prawodawczej Budowa ustawy. Przepisy szczegółowe

Przepisy zamieszczone w § 23 ZTP mają **charakter wskazówek**, jak redagować przepisy szczegółowe, czego w nich nie zamieszczać oraz w jakiej kolejności zamieszczać pewne odrębności w zakresie przepisów szczegółowych. Z komentowanego przepisu można wyprowadzić trzy zasady:

- 1) ust. 1 – **zakaz powtórzeń wewnętrznych** w relacji między przepisami ogólnymi i przepisami szczegółowymi;
- 2) ust. 2 – **elementy uściślające treść kilku przepisów szczegółowych**, które powtarzają się w tych przepisach;
- 3) ust. 3 – **wyjątki i uściślenia** w ramach elementów danego przepisu.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy szczegółowe

Zakaz powtórzeń wewnętrznych w relacji między przepisami ogólnymi i przepisami szczegółowymi

- 1) w przepisach ogólnych zamieszcza się co do zasady **fundamenty**, które następnie przekładają się na przepisy szczegółowe, w związku z czym nie ma potrzeby ich potarzania;
- 2) przy bardziej rozbudowanych aktach przepisy ogólne zakaz powtórzeń wewnętrznych będzie się odnosił zarówno do przepisów ogólnych całego aktu jak i przepisów ogólnych zawartych w danej jednostce, np. konkretnego rozdziału.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy szczegółowe

Elementy uściślające treść kilku przepisów szczegółowych, które powtarzają się w tych przepisach

Dwa rozwiązania:

- 1) można wyłączyć przepisy, które zawierają elementy wspólne, i zamieścić je w przepisie ogólnym całej ustawy lub też danej jednostki systematyzacyjnej;
- 2) jeżeli dotyczą tych kilku przepisów szczegółowych – można taki przepis z elementami wspólnymi zamieścić w bezpośrednim sąsiedztwie tych przepisów szczegółowych.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy szczegółowe

USTAWA

z dnia 3 października 2008 r.

**o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania
na środowisko**

DZIAŁ I

Przepisy ogólne

Rozdział 1

Zakres obowiązywania ustawy (...)

Rozdział 2

Definicje i zasady ogólne (...)

DZIAŁ II

Udostępnianie informacji o środowisku i jego ochronie

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy szczegółowe

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 8. 1. Władze publiczne są obowiązane do udostępniania każdemu informacji o środowisku i jego ochronie, które są informacjami znajdującymi się w posiadaniu władz publicznych lub informacjami przeznaczonymi dla władz publicznych, w zakresie, w jakim nie dotyczy to ich działalności ustawodawczej, a w przypadku sądów i trybunałów – działalności orzeczniczej. (...)

Art. 9. 1. Udostępnieniu, o którym mowa w art. 8, podlegają informacje dotyczące: (...)

Art. 14. 1. Władze publiczne udostępniają informację o środowisku i jego ochronie bez zbędnej zwłoki, nie później niż w ciągu miesiąca od dnia otrzymania wniosku.

Rozdział 2

Odmowa udostępniania informacji

Art. 16. 1. Władze publiczne mogą odmówić udostępnienia informacji o środowisku i jego ochronie po rozważeniu interesu publicznego przemawiającego za udostępnieniem informacji w konkretnym przypadku, jeżeli udostępnienie tych informacji może naruszyć:

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy szczegółowe

Wyjątki i uściślenia w ramach elementów danego przepisu

Przepis formułujący wyjątki lub uściślenia zamieszcza się **bezpośrednio** po danym przepisie szczegółowym.

§ 3 ust. 1 ZTP – **zasada**, zgodnie z którą ustawa powinna być tak skonstruowana, aby od przyjętych w niej zasad regulacji nie trzeba było wprowadzać licznych wyjątków.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy szczegółowe

USTAWA

z dnia 16 kwietnia 2004 r.

o ochronie przyrody

Art. 124. 1. Zabrania się wypalania łąk, pastwisk, nieużytków, rowów, pasów przydrożnych, szlaków kolejowych oraz trzcinowisk i szuwarów.

2. Zakaz, o którym mowa w ust. 1, nie dotyczy działań ochrony czynnej wynikających z:

- 1) zadań ochronnych lub planu ochrony dla parku narodowego lub rezerwatu przyrody;
- 2) planu zadań ochronnych lub planu ochrony dla obszaru Natura 2000.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy szczegółowe

USTAWA

z dnia 20 lipca 2017 r.

Prawo wodne

Art. 38. 1. Wójt, burmistrz lub prezydent miasta prowadzi i aktualizuje ewidencję kąpielisk.

2. W ewidencji kąpielisk zamieszcza się następujące informacje dotyczące kąpieliska...

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy szczegółowe

W wyniku rozbudowania wyjątków czy też uściśleń może się zdarzyć, że przepis, od którego przewidziano wyjątek lub uściślenie nie znajduje się przed danym wyjątkiem lub uściśleniem, a czasami nawet w ogóle w bezpośrednim jego sąsiedztwie.

Sformułowania: chyba że poniższe przepisy stanowią inaczej”, „o ile przepisy ... nie stanowią inaczej” albo „z zastrzeżeniem...”. Czy tak powinno być?

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy szczegółowe

USTAWA

z dnia 11 września 2015 r.

o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej

Art. 373. 1. Przepisy ustawy określające zasady sprawowania nadzoru nad zakładami ubezpieczeń i zakładami reasekuracji, rozpatrywanymi indywidualnie, stosuje się do nadzoru nad grupą, **o ile przepisy niniejszego rozdziału nie stanowią inaczej...**

USTAWA

z dnia 11 września 2019 r.

Prawo zamówień publicznych

Art. 457. (...) 3. Unieważnienie umowy wywołuje skutek od momentu jej zawarcia, **z zastrzeżeniem** art. 554 ust. 3 pkt 2 lit. b...

USTAWA

z dnia 21 stycznia 2021 r.

o służbie zagranicznej

Art. 28. 1. Ustanawia się, **z zastrzeżeniem** art. 27 ust. 2, następujące stopnie dyplomatyczne w służbie zagranicznej...

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy szczegółowe

§ 24. [Kolejność przepisów szczegółowych]

1. Przepisy szczegółowe zamieszcza się **w następującej kolejności**:

- 1) przepisy prawa materialnego;
- 2) przepisy ustrojowe;
- 3) przepisy proceduralne;
- 4) przepisy o karach pieniężnych i przepisy karne.

1a. W szczególnie uzasadnionych przypadkach, w szczególności jeżeli kara pieniężna jest związana z naruszeniem przepisów ustrojowych lub proceduralnych, przepisy o karach pieniężnych można zamieszczać bezpośrednio po przepisach, z którymi jest związane wprowadzenie tych kar.

2. Przepisy szczegółowe można systematyzować w grupy tematyczne i oznaczać je nazwami charakteryzującymi treść każdej z tych grup.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy szczegółowe

§ 24 ust. 1 ZTP – **wzorcowa** kolejność przepisów szczegółowych.

Nie ma charakteru bezwzględnego.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy szczegółowe

Wzorcowa kolejność:

- 1) przepisy prawa materialnego;
- 2) przepisy ustrojowe;
- 3) przepisy proceduralne;
- 4) przepisy o karach pieniężnych i przepisy karne.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy szczegółowe

USTAWA

z dnia 9 czerwca 2011 r.

Prawo geologiczne i górnicze

Dział II – Własność górnicza, użytkowanie górnicze oraz inne uprawnienia górnicze

Dział III – Koncesje

Dział IV – Kwalifikacje, rzeczoznawcy i odpowiedzialność zawodowa

Dział V – Prace geologiczne

Dział VI – Zakład górniczy, jego ruch oraz ratownictwo górnicze

Dział VII – Opłaty

Dział VIII – Odpowiedzialność za szkody

Dział VIIIa – Rejestr obszarów górniczych i zamkniętych podziemnych składowisk dwutlenku węgla

Dział IX – Administracja, państwowa służba geologiczna, Krajowy Administrator Podziemnych Składowisk Dwutlenku Węgla i nadzór

Dział X – Kary pieniężne

Dział XI – Przepisy kar

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy szczegółowe

W **szczególnie uzasadnionych przypadkach**, np. gdy kara pieniężna jest związana z naruszeniem przepisów ustrojowych lub proceduralnych, przepisy o karach pieniężnych można zamieszczać **bezpośrednio** po przepisach, z którymi jest związane wprowadzenie tych kar.

Wyjątek ten nie dotyczy przepisów karnych.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy szczegółowe

USTAWA

z dnia 20 lipca 2018 r.

Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce

Art. 431. 1. Minister może nałożyć na uczelnię administracyjną karę pieniężną w wysokości do:

- 1) 100 000 zł w przypadku prowadzenia studiów z naruszeniem przepisów art. 53, art. 57 lub art. 60 ust. 2...

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepis podstawowy

§ 25. [Przepis podstawowy]

1. Przepis prawa materialnego powinien **możliwie bezpośrednio i wyraźnie** wskazywać **kto, w jakich okolicznościach i jak powinien się zachować** (przepis podstawowy).
2. Przepis podstawowy może **wyjątkowo wskazywać tylko zachowanie nakazywane albo zakazywane jego adresatowi**, jeżeli:
 - 1) adresat lub okoliczności tego nakazu albo zakazu są wskazane w sposób niewątpliwy w innej ustawie;
 - 2) celowe jest, aby określenie adresata lub okoliczności zamieścić w przepisach ogólnych tej samej ustawy;
 - 3) powszechność zakresu adresatów lub okoliczności jest oczywista.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepis podstawowy

Przepisy prawa materialnego zgodnie z § 24 ust. 1 pkt 1 ZTP są zamieszczane w **pierwszej kolejności** w każdym akcie prawnym.

Są one przepisami podstawowymi zgodnie z definicją nawiasową użytą w § 25 ust. 1 ZTP.

Powinny być zredagowane w sposób **bezpośredni i wyraźny**.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepis podstawowy

Zgodnie z § 25 ust. 1 ZTP przepisy prawa materialnego mają wskazywać, **kto, w jakich okolicznościach i jak powinien się zachowywać.**

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepis podstawowy

§ 144. [Zasady określania adresata norm]

1. Jeżeli norma ma być adresowana do **każdej osoby fizycznej**, adresata tej normy wskazuje się wyrazem „**kto**”.
2. Jeżeli zakres adresatów normy ma być **węższy** niż wskazany w ust. 1, wyznacza się go przez użycie odpowiedniego **określenia rodzajowego**.
3. W przypadkach, o których mowa w ust. 1 i 2, określenia adresata normy **nie poprzedza się wyrazem „każdy”**.
4. Jeżeli norma ma być adresowana do podmiotów **innych niż osoby fizyczne**, adresata tej normy można wskazać **nazwą rodzajową albo własną**.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepis podstawowy

USTAWA

z dnia 16 kwietnia 2004 r.

o ochronie przyrody

Art. 122. 1. Kto dokona odkrycia kopalnych szczątków roślin lub zwierząt, jest obowiązany powiadomić o tym niezwłocznie regionalnego dyrektora ochrony środowiska, a jeżeli nie jest to możliwe – właściwego wójta, burmistrza albo prezydenta miasta...

USTAWA

z dnia 26 kwietnia 2001 r.

o rentach strukturalnych w rolnictwie

Art. 4. 1. Jeżeli rolnik pozostaje w związku małżeńskim, postępowanie w sprawie renty strukturalnej dotyczy obojga małżonków...

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepis podstawowy

USTAWA

z dnia 4 października 2018 r.

o pracowniczych planach kapitałowych

Art. 18. Uczestnik PPK może w tym samym czasie być stroną więcej niż jednej umowy o prowadzenie PPK...

USTAWA

z dnia 15 grudnia 2000 r.

o spółdzielniach mieszkaniowych

Art. 1. (...) 6. Spółdzielnia może prowadzić również inną działalność gospodarczą na zasadach określonych w odrębnych przepisach i w statucie, jeżeli działalność ta związana jest bezpośrednio z realizacją celu, o którym mowa w ust. 1...

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepis podstawowy

§ 145. [Sposób określania okoliczności zastosowania normy]

1. Jeżeli norma ma znajdować zastosowanie we **wszystkich okolicznościach**, w przepisie prawnym **nie określa się okoliczności jej zastosowania**.
2. Jeżeli norma ma znajdować zastosowanie **tylko w określonych okolicznościach**, okoliczności te **jednoznacznie i wyczerpująco** wskazuje się w przepisie prawnym przez **rodzajowe ich określenie**.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepis podstawowy

USTAWA

z dnia 3 października 2008 r.

o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko

Art. 4. Każdy ma prawo do informacji o środowisku i jego ochronie na warunkach określonych ustawą.

Art. 5. Każdy ma prawo uczestniczenia, na warunkach określonych ustawą, w postępowaniu wymagającym udziału społeczeństwa.

Art. 16. 1. Władze publiczne mogą odmówić udostępnienia informacji o środowisku i jego ochronie po rozważeniu interesu publicznego przemawiającego za udostępnieniem informacji w konkretnym przypadku, jeżeli udostępnienie tych informacji może naruszyć:

- 1) ochronę danych przewidzianą przepisami o ochronie informacji niejawnych;
- 2) przebieg toczącego się postępowania sądowego, dyscyplinarnego lub karnego...

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepis podstawowy

Dyspozycją przepisu podstawowego jest część, która wskazuje na **dyrektywę postępowania**.

Tej części przepisu można nadać formę **obowiązku, zakazu, wolności prawnie chronionej czy też uprawnienia**.

Obowiązki mogą być wyrażone w sposób opisowy (przez użycie sformułowania np. „ma obowiązek”), **nakazowy** (przez użycie sformułowania np. „nakazuje się”, „jest obowiązany”, „wszczyna postępowanie”) lub **powinnościowy** (przez użycie sformułowania np. „powinien”).

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepis podstawowy

USTAWA

z dnia 13 lutego 2020 r.

o ochronie roślin przed agrofagami

Art. 17. (...) 10. Jeżeli posiadacz gospodarstwa rolnego wchodzącego w skład miejsca produkcji uznanego za wolne od określonego agrofaga nie dopełnił obowiązku określonego w ust. 9, wojewódzki inspektor:

1) nakazuje, w drodze pisemnych zaleceń pokontrolnych, usunięcie stwierdzonych uchybień w wyznaczonym terminie, jeżeli stwierdzone uchybienia nie stwarzają ryzyka wprowadzenia i rozprzestrzenienia się na obszarze miejsca produkcji agrofaga, za wolne od którego zostało uznane to miejsce produkcji, albo...

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepis podstawowy

Obowiązek określonego zachowania wyrażony w sposób **nakazowy** najlepiej realizuje zasady wyrażone w § 4 i § 5 ZTP. Podobny efekt osiąga się przez wyrażenie **zakazu** danego zachowania.

USTAWA

z dnia 11 sierpnia 2021 r.

o gatunkach obcych

Art. 7. 1. Zakazuje się wprowadzania do środowiska oraz przemieszczania w środowisku gatunków obcych.

2. W odniesieniu do IGO stwarzającego zagrożenie dla Polski zakazuje się także:

- 1) przywozu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub wywozu z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) transportu, z wyłączeniem transportu IGO stwarzającego zagrożenie dla Polski w związku z przeprowadzanymi działaniami zaradczymi;
- 3) przetrzymywania...

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepis podstawowy

Wolność prawnie chroniona oznacza, że znajduje się w systemie prawnym przepis, który wyraża tę wolność, a także istnieje prawny obowiązek nieingerowania w sferę objętą tą wolnością.

USTAWA

z dnia 7 kwietnia 1989 r.

Prawo o stowarzyszeniach

Art. 6. 1. Tworzenie stowarzyszeń przyjmujących zasadę bezwzględnego posłuszeństwa ich członków wobec władz stowarzyszenia jest zakazane.

2. Nikogo nie wolno zmuszać do udziału w stowarzyszeniu lub ograniczać jego prawa do wystąpienia ze stowarzyszenia. Nikt nie może ponosić ujemnych następstw z powodu przynależności do stowarzyszenia albo pozostawania poza nim.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepis podstawowy

Uprawnienie polega na tym, że dany podmiot ma obowiązek pewnego zachowania względem podmiotu uprawnionego.

USTAWA

z dnia 9 czerwca 2006 r.

o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym

Art. 14aa. (...) 4. Funkcjonariusz dokonujący kontroli osobistej:

1) przystępując do czynności związanych z kontrolą osobistą podaje swoje imię i nazwisko w sposób umożliwiający odnotowanie tych danych, a na żądanie osoby kontrolowanej okazuje również legitymację służbową w taki sposób, aby osoba kontrolowana miała możliwość odczytać i zanotować numer i organ, który wydał legitymację oraz nazwisko funkcjonariusza...

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepis podstawowy

§ 25 ust. 2 ZTP – **wyjątki od wymogu „pełnej” treści przepisów prawa materialnego** – przepis podstawowy może wyjątkowo wskazywać tylko zachowanie nakazywane albo zakazywane jego adresatowi, jeżeli:

- 1) adresat lub okoliczności tego nakazu albo zakazu są wskazane w sposób niewątpliwy w innej ustawie;
- 2) celowe jest, aby określenie adresata lub okoliczności zamieścić w przepisach ogólnych tej samej ustawy;
- 3) powszechność zakresu adresatów lub okoliczności jest oczywista.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepis podstawowy

Adresat lub okoliczności nakazu albo zakazu wskazane w sposób niewątpliwy w innej ustawie

USTAWA

z dnia 27 kwietnia 2001 r.

Prawo ochrony środowiska

Art. 71. 1. Zasady zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska stanowią podstawę do sporządzania i aktualizacji koncepcji rozwoju kraju, średniookresowej strategii rozwoju kraju, strategii rozwoju województw, planów zagospodarowania przestrzennego województw, strategii rozwoju ponadlokalnego, strategii rozwoju gmin, studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepis podstawowy

Drugi przypadek odstępiania od wymogu przewidzianego w § 25 ust. 1 ZTP dotyczy sytuacji, gdy celowe jest, aby **określenie adresata lub okoliczności zamieścić w przepisach ogólnych tej samej ustawy.**

Trzecim przypadkiem jest sytuacja, gdy **powszechność zakresu adresatów lub okoliczności jest oczywista.**

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy ustrojowe

§ 26. [Przepisy ustrojowe]

W przepisach ustrojowych zamieszcza się w szczególności przepisy o zadaniach i kompetencjach organów lub instytucji, ich formie prawnej i organizacji, sposobie ich finansowania i obsadzania oraz jakim podmiotom one podlegają albo jakie podmioty sprawują nad nimi nadzór.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy ustrojowe

W ramach **przepisów ustrojowych zamieszcza się w szczególności** przepisy dotyczące:

- 1) zadań i kompetencji organów lub instytucji;
- 2) ich formy prawnej i organizacji;
- 3) sposobu ich finansowania;
- 4) sposobu ich obsadzania;
- 5) kwestii podległości tych podmiotów albo nadzoru nad nimi.

Brak kwestii **utworzenia** organów lub instytucji, **przekształcenia** organów lub instytucji w inne organy lub instytucje tworzone przez ustawę oraz **zniesienia** organów lub **likwidacji** instytucji. Kwestie te zostały rozporządzeniem z 2015 r. przewidziane do ewentualnego zamieszczenia w ramach **przepisów dostosowujących**.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy ustrojowe

USTAWA

z dnia 7 października 2020 r.

o Funduszu Medycznym

Art. 9. 1. Tworzy się Radę Funduszu Medycznego, zwaną dalej „Radą”, pełniącą funkcję opiniodawczo-doradczą dla ministra właściwego do spraw zdrowia.

2. Do zadań Rady należy:

- 1) doradztwo w zakresie zadań Funduszu;
- 2) opiniowanie podziału środków pomiędzy subfundusze...

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy ustrojowe

Zadania i kompetencje organów lub instytucji

Pojęć tych **nie należy traktować równoważnie**.

Określenie kompetencji powinno wyprzedzać określenie zdań, gdyż zadania są realizowane przez wykorzystanie przyznanych kompetencji.

Przez zadania należy rozumieć rodzaj spraw, cele, jakimi zajmuje się dany organ lub instytucja.

Przykładowo może to być organizowanie, przygotowanie, prowadzenie, współdziałanie, koordynacja itp.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy ustrojowe

USTAWA

z dnia 27 sierpnia 2004 r.

o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych

Art. 7. 1. Do zadań własnych gminy w zakresie zapewnienia równego dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej należy w szczególności:

- 1) opracowywanie i realizacja oraz ocena efektów programów polityki zdrowotnej wynikających z rozpoznanych potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców gminy; ...
- 2) inicjowanie i udział w wytyczaniu kierunków przedsięwzięć lokalnych zmierzających do zaznajamiania mieszkańców z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia oraz ich skutkami;
- 3) podejmowanie innych działań wynikających z rozeznanych potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców gminy.

2. Do zadań zleconych gminy należy wydawanie decyzji, o których mowa w art. 54, w sprawach świadczeniobiorców innych niż ubezpieczeni spełniających kryterium dochodowe, o którym mowa w art. 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, w przypadku których nie zachodzi okoliczność, o której mowa w art. 12 tej ustawy...

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy ustrojowe

USTAWA

z dnia 7 lipca 1994 r.

Prawo budowlane

Art. 68. W razie stwierdzenia potrzeby opróżnienia w całości lub w części budynku przeznaczonego na pobyt ludzi, bezpośrednio grożącego zawaleniem, organ nadzoru budowlanego jest obowiązany:

- 1) nakazać, w drodze decyzji, na podstawie protokołu oględzin, właścicielowi lub zarządcy obiektu budowlanego opróżnienie bądź wyłączenie w określonym terminie całości lub części budynku z użytkowania;
- 2) przesłać decyzję, o której mowa w pkt 1, obowiązanemu do zapewnienia lokali zamiennych na podstawie odrębnych przepisów;
- 3) zarządzić:
 - a) umieszczenie na budynku zawiadomienia o stanie zagrożenia bezpieczeństwa ludzi lub mienia oraz o zakazie jego użytkowania,
 - b) wykonanie doraźnych zabezpieczeń i usunięcie zagrożenia bezpieczeństwa ludzi lub mienia, z określeniem, technicznie uzasadnionych, terminów ich wykonania.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy ustrojowe

Niedopuszczalne jest zamieszczanie w jednym przepisie **zarówno zadań jak i kompetencji**.

USTAWA

z dnia 3 października 2008 r.

**o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz
o ocenach oddziaływania na środowisko**

Art. 131. 1. Do **zadań** regionalnego dyrektora ochrony środowiska należy:

- 1) udział w strategicznych ocenach oddziaływania na środowisko;
- 2) przeprowadzanie ocen oddziaływania przedsięwzięć na środowisko lub udział w tych ocenach...;
- 3) **wydawanie decyzji** na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody; (...)
- 11) wykonywanie zadań, w tym **wydawanie decyzji** oraz zlecania ekspertyz z zakresu gospodarki odpadami...

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy ustrojowe

Forma prawna, siedziba oraz organizacja organów i instytucji

USTAWA

z dnia 13 września 2018 r.

o Centrum Medycznym Kształcenia Podyplomowego

Art. 2. 1. CMKP ma osobowość prawną.

2. Siedzibą CMKP jest miasto stołeczne Warszawa.

3. CMKP ma prawo używania okrągłej pieczęci z wizerunkiem orła ustalonego dla godła Rzeczypospolitej Polskiej i nazwą „Centrum Medyczne Kształcenia Podyplomowego” w otoku.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy ustrojowe

Skład organu oraz zasady podejmowania uchwał

USTAWA

z dnia 4 lipca 2019 r.

o systemie instytucji rozwoju

Art. 4. 1. W skład Rady wchodzi:

- 1) przewodniczący Rady – prezes zarządu Polskiego Funduszu Rozwoju;
 - 2) wiceprzewodniczący Rady – prezes zarządu Banku Gospodarstwa Krajowego;
 - 3) pozostali członkowie:
 - a) Prezes Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości,
 - b) prezes zarządu Korporacji Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych Spółki Akcyjnej...
2. Rada podejmuje uchwały większością 2/3 głosów ustawowego składu Rady, z wyjątkiem uchwały, o której mowa w art. 7 ust. 5.
3. Członkowie Rady dysponują każdy po jednym głosem...

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy ustrojowe

Istnienie struktur terenowych

USTAWA

z dnia 16 lutego 2007 r.

o ochronie konkurencji i konsumentów

Art. 33. W skład Urzędu wchodzi Centrala w Warszawie, delegatury Urzędu oraz laboratoria nadzorowane przez Prezesa Urzędu.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy ustrojowe

Organizacja urzędów, przy pomocy których organy lub instytucje wykonują swoje zadania

USTAWA

z dnia 17 grudnia 2015 r.

o Instytucie Zachodnim im. Zygmunta Wojciechowskiego

Art. 1. (...)

3. Prezes Rady Ministrów, w drodze rozporządzenia, nadaje Instytutowi statut, który określa organizację wewnętrzną i tryb pracy organów Instytutu, mając na względzie sprawne i prawidłowe wykonywanie zadań przez Instytut.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy ustrojowe

Reprezentacja organu lub instytucji

USTAWA

z dnia 20 lipca 2017 r.

o Krajowym Zasobie Nieruchomości

Art. 39. 1. Prezes KZN reprezentuje KZN na zewnątrz. (...)

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy ustrojowe

Sposób obsadzania organów lub instytucji, a także ich odwołania oraz kadencyjności

USTAWA

z dnia 7 lipca 2017 r.

o Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej

Art. 11. 1. Kadencja Rady trwa 4 lata.

2. Członka Rady, o którym mowa w art. 10 ust. 1:

- 1) pkt 1 – powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów;
- 2) pkt 2 – powołuje i odwołuje minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki.

3. Członków Rady wyznaczonych przez podmioty, o których mowa w art. 10 ust. 1 pkt 3–9, powołuje i odwołuje minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki na wniosek tych podmiotów.

4. W przypadku odwołania albo śmierci członka Rady odpowiednio Prezes Rady Ministrów albo minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki, na wniosek podmiotu, który wyznaczył danego członka Rady, powołuje inną osobę na jego miejsce. Członek Rady powołany w tym trybie pełni funkcję do końca kadencji Rady.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy ustrojowe

Sposób finansowania organów lub instytucji

USTAWA

z dnia 30 czerwca 2005 r.

o kinematografii

Art. 18. 1. Przychodami Instytutu są:

- 1) dotacje podmiotowe z budżetu państwa, przekazywane przez ministra ze środków ujętych w części budżetowej, której jest dysponentem;
 - 2) przychody z eksploatacji filmów, do których autorskie prawa majątkowe przysługują Instytutowi;
 - 8) wpływy z kar nałożonych na podstawie art. 19b.
2. Instytut może otrzymywać dotacje celowe z budżetu państwa na realizację zadań inwestycyjnych.
3. Koszty działalności Instytutu pokrywane są z przychodów, o których mowa w ust. 1 pkt 1, 3 i 4.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy ustrojowe

Podległość organów lub instytucji albo nadzoru nad nimi.

Nadzór tym się różni od zwykłych uprawnień kontrolnych, że organ nadzorczy ma możliwość **władczego ingerowania w funkcjonowanie podmiotu**, który jest nadzorowany.

USTAWA

z dnia 21 lutego 2019 r.

o Sieci Badawczej Łukasiewicz

Art. 35. 1. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki sprawuje nadzór nad działalnością Centrum Łukasiewicz pod względem legalności, rzetelności, celowości i gospodarności.

2. W ramach nadzoru minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki:

- 1) zatwierdza roczny plan finansowy i roczne sprawozdanie finansowe Centrum Łukasiewicz;
- 2) sprawuje kontrolę nad Centrum Łukasiewicz w zakresie legalności, rzetelności, celowości i gospodarności, w trybie określonym w przepisach ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej ...

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy proceduralne

§ 27. [Przepisy proceduralne]

W przepisach proceduralnych określa się w szczególności:

- 1) sposób postępowania przed organami lub instytucjami;
- 2) strony i innych uczestników postępowania oraz ich prawa i obowiązki w postępowaniu;
- 3) rodzaje rozstrzygnięć, które zapadają w postępowaniu, i tryb ich wzruszania;
- 4) zasady i tryb ponoszenia opłat i kosztów postępowania;
- 5) zasady i tryb wykonania rozstrzygnięć, które zapadają w postępowaniu.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy proceduralne

Sposób postępowania przed organami lub instytucjami

USTAWA

z dnia 2 grudnia 2009 r.

o izbach lekarskich

Art. 63. Postępowania w przedmiocie odpowiedzialności zawodowej lekarzy nie wszczyna się, a wszczęte umarza, jeżeli:

- 1) czynu nie popełniono albo brak jest danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie jego popełnienia;
- 2) czyn nie stanowi przewinienia zawodowego albo ustawy stanowią, że sprawca nie popełnia przewinienia zawodowego;
- 3) obwiniony zmarł;
- 4) nastąpiło ustanie karalności;
- 5) postępowanie w przedmiocie odpowiedzialności zawodowej lekarzy co do tego samego czynu tej samej osoby zostało prawomocnie zakończone albo wcześniej wszczęte toczy się.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy proceduralne

Strona i inni uczestnicy postępowania oraz ich prawa i obowiązki w postępowaniu

USTAWA

z dnia 20 lipca 2017 r.

Prawo wodne

Art. 14.

3. Prezes Wód Polskich pełni funkcję organu wyższego stopnia w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego w stosunku do dyrektorów regionalnych zarządów gospodarki wodnej Wód Polskich w sprawach określonych ustawą.

4. Właściwy dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej Wód Polskich pełni funkcję organu wyższego stopnia w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego w stosunku do dyrektorów zarządów zlewni Wód Polskich w sprawach określonych ustawą.

5. Właściwy dyrektor zarządu zlewni Wód Polskich pełni funkcję organu wyższego stopnia w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego w stosunku do kierowników nadzorów wodnych Wód Polskich w sprawach określonych ustawą.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy proceduralne

Rodzaje rozstrzygnięć, które zapadają w postępowaniu, i tryb ich wzruszania

Ustawa

z dnia 20 lipca 2018 r.

Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce

Art. 72. 1. Postępowanie w sprawie przyjęcia na studia może prowadzić komisja.

2. Przyjęcie na studia następuje w drodze wpisu na listę studentów.

3. Odmowa przyjęcia na studia następuje w drodze decyzji administracyjnej. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, decyzję podpisuje przewodniczący komisji.

4. Od decyzji komisji przysługuje odwołanie do rektora.

5. Wyniki postępowania w sprawie przyjęcia na studia są jawne.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy proceduralne

Zasady i tryb ponoszenia opłat i kosztów postępowania

USTAWA

z dnia 15 lipca 2020 r.

o systemach homologacji typu UE i nadzoru rynku silników spalinowych przeznaczonych do maszyn mobilnych nieporuszających się po drogach

Art. 23. 1. Za wydanie świadectwa homologacji typu UE, zmianę świadectwa homologacji typu UE oraz za wydanie duplikatu dokumentów, o których mowa w art. 14 ust. 1, są pobierane opłaty w wysokości:

- 1) 800 zł – za wydanie świadectwa homologacji typu UE;
- 2) 400 zł – za zmianę świadectwa homologacji typu UE;
- 3) 65 zł – za wydanie duplikatu dokumentów, o których mowa w art. 14 ust. 1...

Art. 30. Koszty badań wymaganych do wydania zezwoleń, o których mowa w art. 24 ust. 1 pkt 1 i 2, pokrywa wnioskodawca.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy proceduralne

zasady i tryb wykonania rozstrzygnięć, które zapadają w postępowaniu

USTAWA

z dnia 9 października 2015 r.

o wsparciu kredytobiorców, którzy zaciągnęli kredyt mieszkaniowy i znajdują się w trudnej sytuacji finansowej

Art. 17a. 3. Należności z tytułu wpłat, o których mowa w art. 16a ust. 1, podlegają egzekucji w trybie przepisów ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2022 r. poz. 479, 1301, 1692, 1967, 2127 i 2180)...

Wybrane zasady techniki prawodawczej Budowa ustawy. Przepisy proceduralne

Przepisy proceduralne dotyczące danej kategorii spraw **nie muszą wprost wynikać z danego aktu**.

Doniosła jest rola **kodeksów postępowania** z różnych gałęzi prawa, których regulacje są formułowane w dość ogólny sposób, w związku z czym stwierdzić należy, że często ich przepisy mogą być stosowane bezpośrednio. Jeżeli nie ma takiej możliwości, należy zastosować odesłania do kodeksu. W ostateczności natomiast, jeżeli wymagana jest odrębna regulacja w zakresie postępowania, należy zamieścić w akcie przepisy proceduralne.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy proceduralne

USTAWA

z dnia 3 kwietnia 2009 r.

o wspieraniu zrównoważonego rozwoju sektora rybackiego z udziałem Europejskiego Funduszu Rybackiego

Art. 14. 1. Do postępowania w sprawach przyznawania pomocy na podstawie umowy o dofinansowanie nie stosuje się przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego, z wyjątkiem przepisów dotyczących właściwości miejscowej organów, wyłączenia pracowników organu, doręczeń i wezwań, udostępnienia akt, a także skarg i wniosków.

2. W postępowaniu w sprawie przyznawania pomocy na podstawie umowy o dofinansowanie organ, przed którym toczy się postępowanie:

- 1) stoi na straży praworządności;
- 2) jest obowiązany w sposób wyczerpujący rozpatrzyć cały materiał dowodowy;
- 3) udziela stronom, na ich żądanie, niezbędnych pouczeń co do okoliczności faktycznych i prawnych, które mogą mieć wpływ na ustalenie ich praw i obowiązków będących przedmiotem postępowania;
- 4) zapewnia stronom, na ich żądanie, czynny udział w każdym stadium postępowania...

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy proceduralne

Niewskazane jest – w przypadku zastosowania odesłań do przepisów kodeksowych – dokonywanie tego **w sposób hybrydowy**, tj. przez odsyłanie do instytucji prawnych z różnych kodeksów, gdyż zabieg taki może powodować trudności w procesie stosowania prawa*.

*M. Wincenciak, *Sankcje w prawie administracyjnym i procedura ich wymierzania*, Warszawa 2008.

USTAWA

z dnia 17 listopada 2021 r.

o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi

Art. 29. 1. W sprawach nieuregulowanych w ustawie do postępowania przed Prezesem Urzędu stosuje się przepisy **Kodeksu postępowania administracyjnego**.

2. W sprawach dotyczących dowodów w zakresie nieuregulowanym w niniejszym rozdziale do postępowania przed Prezesem Urzędu przepisy art. 227–315 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – **Kodeks postępowania cywilnego** (Dz. U. z 2021 r. poz. 1805, z późn. zm.) stosuje się odpowiednio.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy karne

§ 28. [Przepisy karne]

Przepisy karne zamieszcza się tylko w przypadku, gdy naruszenie przepisów ustawy **nie kwalifikuje się** jako naruszenie przepisów Kodeksu karnego, Kodeksu karnego skarbowego lub Kodeksu wykroczeń, a czyn wymagający zagrożenia karą jest związany tylko z treścią tej ustawy.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy karne

Podjęcie decyzji o konieczności zamieszczenia przepisów karnych wymaga **przesądzenia o dwóch kwestiach**:

- 1) czy naruszenie przepisów ustawy nie kwalifikuje się już jako naruszenie przepisów Kodeksu karnego, Kodeksu karnego skarbowego lub Kodeksu wykroczeń;
- 2) czy czyn wymagający zagrożenia karą jest związany tylko z treścią tej ustawy.

Powyższe warunki muszą być **spełnione łącznie**, aby w danej ustawie można było zamieścić przepis karny, co w połączeniu z redakcją komentowanego paragrafu, a zwłaszcza sformułowaniem, że „Przepisy karne zamieszcza się tylko w przypadku...”, oznacza, że przepis ten pełni funkcję **limitacyjną**, ograniczającą zamieszczanie przepisów karnym w systemie prawa.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy karne

USTAWA

z dnia 13 czerwca 2019 r.

o oznakowaniu produktów wytworzonych bez wykorzystania organizmów genetycznie zmodyfikowanych jako wolnych od tych organizmów

Art. 10. 1. Kto: (...)

3) uniemożliwia lub utrudnia przeprowadzenie kontroli przestrzegania przepisów ustawy dotyczących pasz organowi właściwemu do jej przeprowadzenia, podlega karze pieniężnej w wysokości do czterdziestokrotnego przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej za rok poprzedzający rok nałożenia kary, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego. (...)

3. Jeżeli naruszenie, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, wyczerpuje jednocześnie znamiona czynu, o którym mowa w: (...)

2) art. 37 ust. 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej

– **stosuje się wyłącznie przepisy o odpowiedzialności administracyjnej.**

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy karne

Prawodawca wskazał w ZTP, że **jeżeli czyn jest związany tylko z daną ustawą, to właściwym miejscem do zamieszczenia przepisów karnych będzie ta ustawa.**

Jeżeli natomiast czyn może dotyczyć treści także innych ustaw, przepis karny powinien zostać zamieszczony w którejś z ustaw karnych. Regulacja taka jest jak najbardziej **słuszna z uwagi na:**

- 1) spójność systemu prawa;
- 2) fakt, że przepis karny dotyczący czynu zabronionego nie może wykraczać poza zakres przedmiotowy danej ustawy.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy karne

Zgodnie z § 24 ust. 2 ZTP przepisy karne również mogą podlegać **systematyzowaniu**. Opatrywane są one wówczas nazwą wskazującą na ich charakter – przykładowo: „Przepisy karne”, „Przepisy karne oraz przepisy o karach administracyjnych” czy też „Odpowiedzialność karna”.

Przykłady:

- 1) ustawa z dnia 11 sierpnia 2021 r. o gatunkach obcych – rozdział 10 „Przepisy karne”;
- 2) ustawa z dnia 13 czerwca 2019 r. o wykonywaniu działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania i obrotu materiałami wybuchowymi, bronią, amunicją oraz wyrobami i technologią o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym – dział VII „Przepisy karne oraz przepisy o karach administracyjnych”;
- 3) ustawa z dnia 11 września 2019 r. o pracy na statkach rybackich – rozdział 11 „Odpowiedzialność karna”.

Oczywiście jeżeli przepisy karne nie są liczne, a dana ustawa nie jest obszerna, systematyzowanie przepisów nie jest wymagane.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy karne

W ostatnich latach obserwuje się stały **wzrost liczby pozakodeksowych regulacji karnych**, co zaburza dotychczasową relację między ustawami karnymi a pozostałymi, i poniekąd podważa stopniowo rangę ustaw kodeksowych.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Załączniki do ustawy

§ 29. [Załączniki do ustawy]

1. Ustawa może zawierać załączniki; odesłania do załączników zamieszcza się w przepisach merytorycznych ustawy.
2. W załącznikach do ustawy zamieszcza się w szczególności wykazy, wykresy, wzory, tabele i opisy o charakterze specjalistycznym.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Załączniki do ustawy

W § 29 ust. 1 ZTP prawodawca przewidział, że ustawa **może zawierać załączniki**.

Co do zasady w ustawie należy posługiwać się poprawnymi wyrażeniami językowymi (określeniami) w ich podstawowym i powszechnie przyjętym znaczeniu (§ 8 ust. 1 ZTP), a zdania w ustawie redaguje się zgodnie z powszechnie przyjętymi regułami składni języka polskiego, unikając zdań wielokrotnie złożonych (§ 7 ZTP). Tekst ustawy jest to zatem przede wszystkim zbiór zdań.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Załączniki do ustawy

Czasem **niezbędne jest przedstawienie normy w innej formie niż wyrazy**, przykładowo w formie wzoru, wykresu, tabeli czy rysunku. Prawodawca ZTP przewidział, że dobrym miejscem dla tego typu form wyrażenia norm jest załącznik.

Mimo innej formy graficznej wyrażenia norm **materia zawarta w załączniku ma taką samą wagę normatywną jak część tekstowa wyrażona w ramach podstawowej systematyki** zamieszczonej w artykułach czy też paragrafach. Jest to bowiem wyodrębniona w sposób formalny część aktu prawnego.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Załączniki do ustawy

Konsekwencja – ewentualne zmiany załącznika podlegają **takim samym wymaganiom jak w przypadku zmiany każdego innego elementu treści aktu**, a zatem potrzeba zmiany załącznika do aktu, wymaga po prostu zmiany tego aktu.

Jeden **wyjątek** – jeżeli w ustawie, w której zamieszczono załącznik, zamieszczono przepis przewidujący upoważnienie do wydania rozporządzenia, które w jednoznacznie sprecyzowanych i obiektywnych okolicznościach (np. wskaźnik wzrostu cen) może np. podwyższać stawki podatku zawarte w załączniku, to takie rozwiązanie jest dopuszczalne.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Załączniki do ustawy

Katalog otwarty form wyrażenia norm – może to być wykaz, wykres, wzór, tabela lub opis o charakterze specjalistycznym.

A contrario nie powinna to być materia, którą można wyrazić w formie tekstu, gdyż można ją z całą pewnością zawrzeć w klasycznych zdaniach w poszczególnych jednostkach redakcyjnych, zwłaszcza jeżeli w załączniku przedstawia się tę materię w formie artykułów czy też paragrafów.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Załączniki do ustawy

Z faktu, że załącznik jest jedynie możliwością, a nie zobowiązaniem wynika, że nawet jeżeli dana norma wymaga przedstawienia w innej formie niż tekst, przykładowo w formie tabeli czy też wzoru, może ona zostać zamieszczona w części „głównej” aktu, jeżeli oczywiście **nie zaburza to jego czytelności i przejrzystości**.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Załączniki do ustawy

Przykłady załączników

USTAWA

z dnia 16 kwietnia 2004 r.

o ochronie przyrody

Art. 8a. (...) 2. Wykaz parków narodowych stanowi załącznik do ustawy.

Załącznik – WYKAZ PARKÓW NARODOWYCH:

- 1) Babiogórski Park Narodowy z siedzibą w Zawoi;
- 2) Białowieski Park Narodowy z siedzibą w Białowieży;
- (...)
- 23) Woliński Park Narodowy z siedzibą w Międzyzdrojach.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Załączniki do ustawy

ROZPORZĄDZENIE

MINISTRA ROZWOJU¹⁾

z dnia 11 lipca 2016 r.

**w sprawie wymagań dla urządzeń ciśnieniowych i zespołów
urządzeń ciśnieniowych**

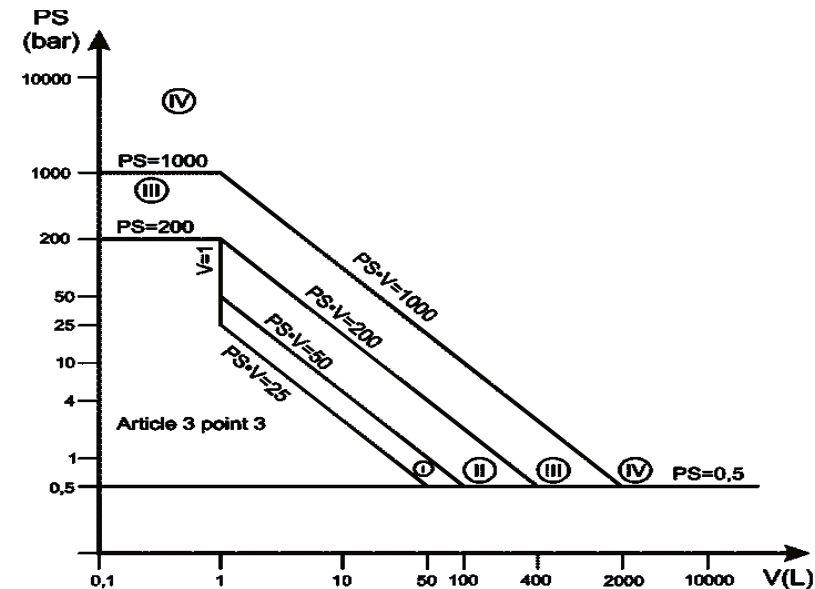
§ 12. (...) 2. Graficznym odwzorowaniem tablic 1–9, o których mowa w ust. 1, są odpowiednio wykresy zamieszczone w części B załącznika nr 1 do rozporządzenia.”

Załącznik nr 1 część B – GRAFICZNE ODWZOROWANIE TABLIC 1–9:

Na podanych w niniejszej części załącznika wykresach linie rozgraniczające wskazują górną granicę dla każdej kategorii.

Wykres 1 Zbiorniki, o których mowa w § 8 pkt 2 lit. a tiret pierwsze rozporządzenia

Zbiorniki przeznaczone na gazy nietrwałe i objęte kategorią I lub II zalicza się do kategorii III.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Załączniki do ustawy

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ŚRODOWISKA¹⁾

z dnia 29 sierpnia 2018 r.

w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Bunkier w Oliwie (PLH220055)

§ 1. (...) 2. Granica obszaru, o którym mowa w ust. 1, w postaci wykazu współrzędnych punktów załamania granicy, jest określona w załączniku nr 1 do rozporządzenia.

¹⁾ Układ współrzędnych płaskich prostokątnych PL–1992 jest jednym z układów tworzących państwowy system odniesień przestrzennych, o którym mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 3 ust. 5 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. z 2017 r. poz. 2101 oraz z 2018 r. poz. 650 i 1669).

Numer punktu załamania granicy	Współrzędne punktów załamania granicy (PL–1992) ¹⁾	
	X	Y
1	726951,19	470879,04
2	726945,62	470861,07
3	726953,98	470857,67
4	726960,49	470853,64
5	726962,96	470858,60
6	726967,92	470870,37
7	726969,78	470902,58
8	726969,78	470916,21
9	726972,26	470929,84
10	726955,53	470934,17
11	726953,52	470922,43
12	726953,05	470908,77
13	726952,12	470896,39
14	726951,19	470879,04

Wybrane zasady techniki prawodawczej Budowa ustawy. Załączniki do ustawy

Jak widać z powyższych różnorodnych form przedstawienia norm, ich zamieszczenie w treści samego aktu zaburzyłoby czytelność przepisów, w związku z czym zostały one zamieszczone w załącznikach do aktów.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Załączniki do ustawy

§ 29 ust. 1 ZTP – wymóg zamieszczenia **odesłania do załącznika w przepisach merytorycznych ustawy**. Załącznik musi być „zakotwiczony” w tych i tylko tych przepisach. Nie mogą to być zatem np. przepisy przejściowe.

Odesłanie następuje przykładowo przez sformułowanie „... stanowi załącznik...” czy też „... jest określony w załączniku...”.

USTAWA

z dnia 23 lipca 2021 r.

o szczególnych rozwiązaniach związanych ze specjalnym przeznaczeniem gruntów leśnych

Art. 1. (...) 2. Nieruchomości, o których mowa w ust. 1, są określone w załączniku do ustawy.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Załączniki do ustawy

USTAWA

z dnia 19 lipca 2019 r.

o systemie rekompensat dla sektorów i podsektorów energochłonnych

Art. 2. Do ubiegania się o rekompensaty są uprawnione podmioty wykonujące działalność w sektorze lub podsektorze energochłonnym, określonym w wykazie sektorów oraz podsektorów energochłonnych stanowiącym załącznik nr 1 do ustawy.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Załączniki do ustawy

Jeżeli w akcie zamieszczono więcej niż jeden załącznik, **załączniki wymagają ponumerowania**, a odesłania powinny precyzyjnie wskazywać, o który numer załącznika chodzi. Brak odesłania do załączników w części „głównej” aktu może spowodować, że adresat nie będzie miał świadomości jego istnienia, co niewątpliwie jest naruszeniem ZTP. Jednak zarówno organy administracji jak i sądy przyjmują to za **naruszenie o charakterze nieistotnym**.

Wybrane zasady techniki prawodawczej Budowa ustawy. Załączniki do ustawy

Negatywnie należy ocenić **wprowadzanie załączników do załączników**. Słusznie wskazał Wojewódzki Sąd Administracyjny w Krakowie w wyroku z dnia 5 lipca 2005 r., że taki zabieg legislacyjny utrudnia zrozumienie i stosowanie regulacji, utrudnia kontrolowanie prawidłowości takiego sposobu tworzenia prawa oraz stwarza niepotrzebne ryzyko wewnętrznego nieuporządkowania aktu.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Załączniki do ustawy

Możliwość zamieszczania załączników do aktów zapewnia **czytelność** i **przejrzystość** danego aktu, zwłaszcza jeżeli akt posługuje się sformułowaniami specjalistycznymi. Wskazane jednak jest, aby normy, które można przedstawić w formie tekstu i które nie są sformułowane w sposób bardzo techniczny czy skomplikowany, zostały zawarte w części „głównej” aktu. Jeżeli jednak zachodzi potrzeba zamieszczenia załączników, należy wykazać się precyzją w zamieszczeniu odesłań do załączników w części „głównej”.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Geneza i uwarunkowania systemowe przepisów epizodycznych, przejściowych i dostosowujących

1. Przepisy epizodyczne.

Wprowadzone do ZTP rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 5 listopada 2015 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie „Zasad techniki prawodawczej”. Powody zmiany – przede wszystkim względy praktyczne, tj. potrzeba uregulowania podstawowych kwestii dotyczących regulacji, których istotą było:

- 1) wprowadzenie odrębności od przepisów ogólnych przy ściśle określonym okresie ich obowiązywania;
- 2) wskazanie celu, jaki ma być osiągnięty w ściśle określonym czasie bez konieczności stałej modyfikacji regulacji merytorycznych danego aktu prawnego;
- 3) umożliwienie szybkiego reagowania na dany problem np. ekonomiczny, finansowy czy społeczny w ściśle określonym czasie.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Geneza i uwarunkowania systemowe przepisów epizodycznych, przejściowych i dostosowujących

W praktyce zaczęło pojawiać się określenie „epizody”, „specki” czy też „ustawy incydentalne” na określenie przepisów czy też całych aktów prawnych zawierających regulacje epizodyczne.

Zmiana weszła w życie z dniem 1 marca 2016 r. Do projektów aktów prawnych, które zostały skierowane do uzgodnień przed dniem wejścia w życie rozporządzenia zmieniającego, a w przypadku projektów aktów prawnych niepodlegających uzgodnieniom – które przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia zostały skierowane do podpisu, stosowane były przepisy dotychczasowe.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Geneza i uwarunkowania systemowe przepisów epizodycznych, przejściowych i dostosowujących

2. Przepisy przejściowe i dostosowujące.

W ZTP mają swoje ugruntowane miejsce. Wynikają z **zasady demokratycznego państwa prawnego** i wypływających z niej zasady ochrony zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa (i wynikającego z niej obowiązku zapewnienia bezpieczeństwa prawnego) oraz ochrony praw nabytych i interesów w toku.

Zasadnicza zmiana w stosunku do stanu sprzed nowelizacji z 2015 r. jest taka, że **wcześniej** przyjmowano zasadę **bezpośredniego działania nowego prawa**. Przyjęto wówczas, że jedynie w przypadku stosowania przepisów dotychczasowych, taką normę należało wyrazić w przepisach przejściowych.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Geneza i uwarunkowania systemowe przepisów epizodycznych, przejściowych i dostosowujących

W wyniku przede wszystkim orzecznictwa TK, SN i NSA zgodnie z obowiązującym brzmieniem ZTP należy dokonać analizy zagadnień intertemporalnych i określić w przepisach przejściowych, które regulacje mają zastosowanie do stosunków powstałych pod działaniem prawa dotychczasowego. Jednocześnie należy mieć na uwadze, że przyjęte rozwiązania powinny umożliwić adresatom norm dostosowanie się do nowego stanu prawnego lub dokończenie spraw rozpoczętych pod rządami starego prawa.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Geneza i uwarunkowania systemowe przepisów epizodycznych, przejściowych i dostosowujących

Rozdział 2

Budowa ustawy

§ 14. [Elementy ustawy]

1. Ustawa zawiera:

- 1) tytuł;
- 2) przepisy merytoryczne;
- 3) przepisy o wejściu ustawy w życie.

2. Ustawa zawiera także **przepisy przejściowe lub dostosowujące** oraz przepisy uchylające, jeżeli reguluje dziedzinę spraw uprzednio unormowaną przez inną ustawę.

3. Ustawa może zawierać przepisy wprowadzające zmiany w innych ustawach (przepisy zmieniające), **przepisy epizodyczne** oraz przepisy o utracie mocy obowiązującej ustawy.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Geneza i uwarunkowania systemowe przepisów epizodycznych, przejściowych i dostosowujących

§ 15. [Kolejność elementów ustawy]

Poszczególne elementy ustawy zamieszcza się w następującej kolejności:

- 1) tytuł;
- 2) przepisy merytoryczne ogólne i szczegółowe;
- 3) przepisy zmieniające;
- 3a) przepisy epizodyczne;**
- 4) przepisy przejściowe i dostosowujące;**
- 5) przepisy uchylające, przepisy o utracie mocy obowiązującej ustawy oraz przepisy o wejściu ustawy w życie (przepisy końcowe).

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Geneza i uwarunkowania systemowe przepisów epizodycznych, przejściowych i dostosowujących

§ 47. [Ustawa wprowadzająca]

1. W przypadku **ustaw szczególnie obszernych lub zasadniczo zmieniających dotychczasowe ustawy**, przepisy o wejściu w życie ustawy „głównej” oraz przepisy zmieniające, uchylające, **epizodyczne, przejściowe i dostosowujące** można zamieścić w oddzielnej ustawie (ustawie wprowadzającej).
2. Ustawa wprowadzająca może odnosić się tylko do jednej ustawy „głównej”. Wyjątkowo, jeżeli ustawy „główne” regulują sprawy ściśle ze sobą związane, można jedną ustawę wprowadzającą odnieść do kilku ustaw „głównych”.
3. Rozwiązania, o którym mowa w ust. 1, nie stosuje się do ustaw zmieniających.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Geneza i uwarunkowania systemowe przepisów epizodycznych, przejściowych i dostosowujących

§ 48. [Kolejność przepisów ustawy wprowadzającej]

Przepisy ustawy wprowadzającej zamieszcza się w następującej kolejności:

- 1) przepisy o wejściu w życie ustawy „głównej”;
- 2) przepisy zmieniające;
- 3) przepisy uchylające;
- 4) przepisy epizodyczne, przejściowe i dostosowujące;**
- 5) przepisy o wejściu w życie ustawy wprowadzającej.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Geneza i uwarunkowania systemowe przepisów epizodycznych, przejściowych i dostosowujących

§ 53. [Zamieszczenie przepisów epizodycznych, przejściowych, dostosowujących i końcowych w jednej jednostce systematyzacyjnej]

Jeżeli **przepisy epizodyczne, przejściowe, dostosowujące i końcowe** ustawy, w której artykuły pogrupowano w jednostki systematyzacyjne, **nie są liczne**, można je zamieścić w **jednej jednostce systematyzacyjnej pod wspólnym tytułem, wymieniając rodzaje zamieszczonych w niej przepisów.**

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów epizodycznych

Rozdział 4a

Przepisy epizodyczne

§ 29a. [Regulacje zamieszczane w przepisach epizodycznych]

W przepisach epizodycznych zamieszcza się regulacje, które wprowadzają odstępstwa od określonych przepisów, a których okres obowiązywania jest wyraźnie określony.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów epizodycznych

Definicja określenia „epizodyczny”:

- 1) występujący rzadko i nieregularnie;
- 2) drobny fragment nieodgrywający większej roli;
- 3) drugoplanowy, incydentalny.

Definicja przepisu epizodycznego (wyrok TK z dnia 13 stycznia 2012 r., sygn. akt K 9/12)

Regulacja obowiązująca przez z góry wskazany (na ogół krótki) okres, związana z realizacją ściśle określonego celu, wprowadzająca odstępstwo od dotychczas obowiązujących zasad (regulacji).

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów epizodycznych

Cechy charakterystyczne przepisów epizodycznych:

- 1) ustanawiane na z góry wyznaczony okres – pewny, dookreślony, precyzyjny, w związku z czym nie należy takich przepisów uchylać po upływie ich obowiązywania;
- 2) wprowadzają odstępstwo od obowiązujących regulacji; odstępstwo może polegać na:
 - a) występującej już odmiennej regulacji obowiązującej w systemie,
 - b) odmiennej regulacji wprowadzanej do systemu razem z przepisami epizodycznymi,
 - c) wprowadzeniu regulacji do systemu w miejsce braku regulacji;
- 3) nie różnią się przedmiotem regulacji od innych przepisów merytorycznych występujących w danym akcie lub w danym zakresie uregulowań.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów epizodycznych

Możliwość wprowadzenia przepisów epizodycznych

Przy projektowaniu przepisów epizodycznych należy uwzględnić, w jaki sposób mają one być wprowadzane do systemu prawnego, w związku z czym niezbędne jest stosowne uzasadnienie potrzeby jego zamieszczenia w akcie prawnym.

A dodatkowo należy przeprowadzić **test proporcjonalności***, tj. zweryfikować, czy czasowe odstępienie od obowiązujących zasad:

- 1) było usprawiedliwione szczególnymi okolicznościami;
- 2) stanowiło najmniej uciążliwy środek do osiągnięcia zamierzonego celu (*ultima ratio*);
- 3) znajdowało uzasadnienie ze względu na zasady, normy i wartości konstytucyjne.

* Wyrok TK z dnia 19 grudnia 2021 r., sygn. akt K 9/12.

Wybrane zasady techniki prawodawczej Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów epizodycznych

Powyższe uwarunkowania należy uwzględniać **w szczególności w odniesieniu do tzw. ustaw epizodycznych**, które całościowo regulują rozwiązania w danym zakresie (np. projekty ustaw o szczególnych inwestycjach).

TK stwierdził, że wynik testu proporcjonalności **pozostaje aktualny niezależnie od okresu obowiązywania ocenianej regulacji**, zależy on bowiem od utrzymywania się przesłanek określonych w art. 31 ust. 3 Konstytucji. Jak długo ograniczenie praw konstytucyjnych będzie przydatne, skuteczne i konieczne do realizacji danego celu, tak długo dany przepis epizodyczny zachowa pozytywną ocenę konstytucyjnoprawną. Dodatkowo, ocena wprowadzanych przez ustawodawcę ograniczeń prawa własności (jak i innych praw, w tym prawa do sądu) na płaszczyźnie art. 31 ust. 3 Konstytucji **nie ma charakteru abstrakcyjnego**, lecz zawsze – nawet jeśli dotyczy jednobrzmiących przepisów – musi być prowadzona z uwzględnieniem ich otoczenia normatywnego, a przede wszystkim z uwzględnieniem celu, osiągnięciu którego konkretny przepis ma służyć.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów epizodycznych

Przepisy epizodyczne to przepisy o własnym i konkurencyjnym przedmiocie uregulowania

USTAWA

z dnia 8 grudnia 2017 r. o rynku mocy

Dział VIa

Przepisy epizodyczne

Art. 89c. [Koszt rynku mocy dla odbiorców końcowych innych niż rozliczani w sposób ryczałtowy dla okresów przed dniem 1 stycznia 2028 r.]

Dla okresów przypadających przed dniem 1 stycznia 2028 r. koszt rynku mocy, o którym mowa w art. 74 ust. 10, dla odbiorców końcowych, o których mowa w art. 89a ust. 1 pkt 2, Prezes URE oblicza zgodnie z wzorem:

$$K_P = K_C - K_{GD}$$

gdzie poszczególne symbole oznaczają:

K_P - koszt rynku mocy dla odbiorców końcowych, o których mowa w art. 89a ust. 1 pkt 2,

K_C - całkowity koszt rynku mocy w danym roku dostaw,

K_{GD} - koszt rynku mocy dla odbiorców końcowych, o których mowa w art. 89a ust. 1 pkt 1.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów epizodycznych

USTAWA

z dnia 17 lipca 1997 r.

o szczególnych zasadach postępowania administracyjnego

i sądowego w związku z usuwaniem skutków powodzi z lipca 1997 r.

Art. 2. 1. Organy administracji państwowej i inne organy działające w trybie przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego są obowiązane załatwiać sprawy związane z usuwaniem skutków powodzi w pierwszej kolejności i bez zbędnej zwłoki, nie później jednak niż w terminie miesiąca od dnia wszczęcia postępowania.

2. W razie niedotrzymania terminu, o którym mowa w ust. 1, stronie służy skarga do sądu administracyjnego na bezczynność organu. W sprawach tych przepisów art. 37 Kodeksu postępowania administracyjnego nie stosuje się.

3. W razie stwierdzenia bezczynności organu, sąd administracyjny może wymierzyć temu organowi grzywnę. Orzeczenie o ukaraniu grzywną podlega wykonaniu w drodze egzekucji sądowej bez opatrywania go klauzulą wykonalności.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów epizodycznych

USTAWA

z dnia 21 grudnia 2000 r.

o dozorcze technicznym

Rozdział 6a

Przepisy epizodyczne

Art. 68a. [Odroczenie terminu wykonania badań technicznych i zezwolenie na eksploatację urządzenia technicznego w sytuacjach nadzwyczajnych]

1. W przypadku ogłoszenia stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii albo w przypadku niebezpieczeństwa szerzenia się zakażenia lub choroby zakaźnej, które może stanowić zagrożenie dla zdrowia publicznego organ właściwej jednostki dozoru technicznego może w latach 2020–2021, na wniosek eksploatującego, odroczyć termin wykonania badań technicznych i zezwolić na eksploatację urządzenia technicznego na okres nie dłuższy niż 6 miesięcy pod warunkiem, że eksploatujący złoży oświadczenie, że od dnia przeprowadzenia ostatniego badania urządzenia technicznego nie wprowadzono zmian dotyczących eksploatacji urządzenia technicznego oraz, że jego dalsza eksploatacja, w ocenie eksploatującego, nie stwarza zagrożenia dla życia lub zdrowia ludzkiego oraz mienia i środowiska.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów epizodycznych

USTAWA

z dnia 16 września 2011 r.

o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi

Art. 9a. [Zasady biegu terminów dotyczących czynności stron w postępowaniach podatkowych, administracyjnych i sądownoadministracyjnych]

1. W stosunku do stron postępowań, zamieszkujących lub mających siedzibę na obszarze wskazanym w przepisach wydanych na podstawie art. 1 ust. 2, będących poszkodowanymi, terminy dotyczące czynności stron w postępowaniach podatkowych, administracyjnych i sądownoadministracyjnych nie rozpoczynają się, a rozpoczęte ulegają zawieszeniu na okres wskazany w tych przepisach i odpowiednio rozpoczynają swój bieg albo po okresie zawieszenia biegną dalej po upływie 14 dni od daty wskazanej w tych przepisach.
2. Przepisy ust. 1 stosuje się odpowiednio do kontroli podatkowej i kontroli celno-skarbowej.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów epizodycznych

Przypadki wprowadzania przepisów epizodycznych:

- 1) udzielenie jednorazowej lub tymczasowej pomocy;
- 2) realizacja programu, który ma charakter czasowy;
- 3) wprowadzenie wyższych opłat, obciążeń fiskalnych lub innych zasad, trybu postępowania;
- 4) przeprowadzenie „eksperymentu”, czyli sprawdzenia możliwości wprowadzenia danej regulacji;
- 5) szczególna sytuacja gospodarcza lub międzynarodowa*.

* Przypadek związany bardziej z okolicznościami niż celem wprowadzenia danego przepisu epizodycznego.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów epizodycznych

udzielenie jednorazowej lub tymczasowej pomocy

USTAWA

z dnia 12 marca 2022 r.

o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa

Art. 1. [Przedmiot regulacji]

Ustawa określa szczególne zasady zalegalizowania pobytu obywateli Ukrainy, którzy przybyli na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z terytorium Ukrainy w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium tego państwa, oraz obywateli Ukrainy posiadających Kartę Polaka, którzy wraz z najbliższą rodziną z powodu tych działań wojennych przybyli na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 2. [Legalność pobytu obywatela Ukrainy na terytorium RP]

4. **Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, datę stanowiącą ostatni dzień okresu**, w którym legalny wjazd na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z terytorium Ukrainy obywatela Ukrainy deklarującego zamiar pozostania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej skutkuje tym, że jego pobyt na tym terytorium jest uznawany za legalny, biorąc pod uwagę liczbę cudzoziemców napływających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, sytuację ludności cywilnej i perspektywę zakończenia działań wojennych na terytorium Ukrainy oraz względy obronności, bezpieczeństwa państwa oraz względy ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Wybrane zasady techniki prawodawczej Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów epizodycznych

USTAWA

z dnia 11 sierpnia 2001 r.

o szczególnych zasadach odbudowy, remontów i rozbiórek obiektów budowlanych zniszczonych lub uszkodzonych w wyniku działania żywiołu

Art. 2. [Delegacja ustawowa – określenie gmin lub miejscowości, w których stosuje się szczególne zasady]
Prezes Rady Ministrów na podstawie danych przekazywanych przez właściwych wojewodów,
uwzględniając rodzaj żywiołu oraz skutki przez niego wyrządzone, **na okres nie dłuższy niż 24 miesiące**,
określa, w drodze rozporządzenia, gminy lub miejscowości, w których stosuje się szczególne zasady
odbudowy, remontów i rozbiórek obiektów budowlanych, a także szczególne zasady zagospodarowania
terenów oraz zasady i tryb nabywania nieruchomości, w związku z osunięciem ziemi.

Wybrane zasady techniki prawodawczej Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów epizodycznych

ROZPORZĄDZENIE PREZESA RADY MINISTRÓW

z dnia 5 października 2024 r.

w sprawie gmin poszkodowanych w wyniku powodzi we wrześniu 2024 r., w których stosuje się szczególne zasady odbudowy, remontów i rozbiórek obiektów budowlanych

Na podstawie art. 2 ustawy z dnia 11 sierpnia 2001 r. o szczególnych zasadach odbudowy, remontów i rozbiórek obiektów budowlanych zniszczonych lub uszkodzonych w wyniku działania żywiołu (Dz. U. z 2024 r. poz. 1190 i 1473) zarządza się, co następuje:

- § 1. Rozporządzenie określa gminy, w których stosuje się szczególne zasady odbudowy, remontów i rozbiórek obiektów budowlanych zniszczonych lub uszkodzonych w wyniku działania żywiołu.
- § 2. Wykaz gmin, o których mowa w § 1, poszkodowanych w wyniku powodzi we wrześniu 2024 r., jest określony w załączniku do rozporządzenia.
- § 3. Rozporządzenie stosuje się przez okres 24 miesięcy od dnia jego wejścia w życie.
- § 4. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów epizodycznych

realizacja programu, który ma charakter czasowy

USTAWA

z dnia 29 czerwca 1995 r.

o statystyce publicznej

Art. 18. [Program badań statystycznych statystyki publicznej] 1. Program badań statystycznych statystyki publicznej ustala corocznie Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określając dla każdego badania:

- 1) temat,
 - 2) organ lub podmiot prowadzący,
 - 3) cykliczność,
 - 4) cel...
- mając na celu zapewnienie przeprowadzenia badań ...

Wybrane zasady techniki prawodawczej Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów epizodycznych

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 24 września 2024 r.

w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2025

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 773 oraz z 2024 r. poz. 1222) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustala się „Program badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2025”, zwany dalej „Programem”, stanowiący załącznik do rozporządzenia.

§ 2. Program obejmuje zbieranie i przekazywanie danych bieżących w roku 2025 i danych za rok 2025 oraz wskazanych w konkretnych badaniach danych za lata poprzednie.

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2025 r.

Wybrane zasady techniki prawodawczej Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów epizodycznych

wprowadzenie wyższych opłat, obciążeń fiskalnych lub innych zasad, trybu postępowania

USTAWA

z dnia 25 sierpnia 2006 r.

o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw

Rozdział 4a

Przepisy epizodyczne

Art. 37a. [Opłata zastępcza]

1. Podmiot realizujący Narodowy Cel Redukcyjny może zrealizować obowiązek, o którym mowa w art. 30b ust. 1 i 2, uiszczając opłatę zastępczą w wysokości określonej w ust. 4, jeżeli wykaże, że w roku kalendarzowym, którego dotyczył ten obowiązek, zrealizował Narodowy Cel Redukcyjny na minimalnym określonym poziomie.
2. Minimalny poziom realizacji Narodowego Celu Redukcyjnego, o którym mowa w ust. 1, wynosi:
 - 1) 4,0% na 2021 r.;
 - 2) 4,1% na 2022 r. ...

Wybrane zasady techniki prawodawczej Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów epizodycznych

przeprowadzenie „eksperymentu”, czyli sprawdzenia możliwości wprowadzenia danej regulacji

USTAWA

z dnia 7 września 2007 r.

o wykonywaniu kary pozbawienia wolności poza zakładem karnym w systemie dozoru elektronicznego

Art. 89.

1. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 lipca 2008 r., z wyjątkiem art. 2, 3, 4, 59, 62 i 69, które wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.
2. Ustawa obowiązuje **do dnia 30 czerwca 2013 r.**

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów epizodycznych

USTAWA

z dnia 30 maja 2008 r.

o zmianie ustawy o wykonywaniu kary pozbawienia wolności poza zakładem karnym w systemie dozoru elektronicznego

27) art. 89 otrzymuje brzmienie:

„Art. 89. 1. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 września 2009 r., z wyjątkiem art. 2, 3, 4, 59, 62 i 69, które wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

2. Ustawa obowiązuje **do dnia 31 sierpnia 2014 r.**”.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów epizodycznych

USTAWA

z dnia 12 lipca 2013 r.

o zmianie ustawy o wykonywaniu kary pozbawienia wolności poza zakładem karnym w systemie dozoru elektronicznego

8) w art. 89 **uchyla się ust. 2.**

Celem projektu było m.in. **trwale włączenie do polskiego porządku prawnego** ustawy z dnia 7 września 2007 r. o wykonywaniu kary pozbawienia wolności poza zakładem karnym w systemie dozoru elektronicznego

„Ustawa ta, z uwagi na jej **charakter eksperymentalny i nowatorski**, została wdrożona do polskiego porządku prawnego jako ustawa epizodyczna, obowiązująca do 31 sierpnia 2014 r., to jest, przez pięć lat. Dzisiaj, po blisko czterech latach jej stosowania można stwierdzić, że system dozoru elektronicznego sprawdził się w praktyce...”.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów epizodycznych

USTAWA

z dnia 20 lutego 2015 r.

o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw

Art.28. Traci moc ustawa z dnia 7 września 2007 r. o wykonywaniu kary pozbawienia wolności poza zakładem karnym w systemie dozoru elektronicznego (Dz. U. z 2010 r. Nr 142, poz. 960, z późn. zm.).

„Dozór elektroniczny jest stosunkowo nową formą sprawowania nadzoru nad osobami skazanymi... Do prawa polskiego forma ta została **wprowadzona eksperymentalnie** na mocy ustawy z dnia 7 września 2007 r. o wykonywaniu kary pozbawienia wolności poza zakładem karnym w systemie dozoru elektronicznego (Dz. U. z 2010 r. Nr 142, poz. 960, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o SDE”. Ustawa ta, z uwagi na jej **charakter eksperymentalny i nowatorski**, została wdrożona do polskiego porządku prawnego jako ustawa epizodyczna, obowiązująca do 31 sierpnia 2014 r., to jest przez pięć lat. Ponieważ jednak dozór elektroniczny sprawdził się w praktyce, obowiązywanie ustawy zostało następnie przedłużone bezterminowo na mocy ustawy z dnia 12 lipca 2013 r. o zmianie ustawy o wykonywaniu kary pozbawienia wolności poza zakładem karnym w systemie dozoru elektronicznego.”.

Wybrane zasady techniki prawodawczej Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów epizodycznych

„W tej sytuacji, ponieważ SDE **stracił swój eksperymentalny charakter i stał się uznaną instytucją polskiego prawa karnego, nie istnieje już potrzeba orzekania tego środka na podstawie odrębnej, specyficznej ustawy**. Dalsze funkcjonowanie takiej ustawy w porządku prawnym jest **nie tylko niecelowe, ale wręcz niepożądane, wprowadza bowiem wyłom od zasady, że wykonywanie kar orzeczonych przez sądy karne powinno odbywać się w sposób określony w Kodeksie karnym wykonawczym**. Oznacza to, że SDE, uzyskawszy trwałe zakorzenienie w praktyce, powinien zostać unormowany w ramach obowiązującej kodyfikacji karnej, to jest w ramach Kodeksu karnego wykonawczego.”.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów epizodycznych

szczególna sytuacja gospodarcza lub międzynarodowa

USTAWA

z dnia 13 kwietnia 2022 r.

o szczególnych rozwiązaniach w zakresie przeciwdziałania wspieraniu agresji na Ukrainę oraz służących ochronie bezpieczeństwa narodowego

Art. 1. [Środki stosowane wobec osób wpisanych na listę]

W celu przeciwdziałania wspieraniu agresji Federacji Rosyjskiej na Ukrainę rozpoczętej w dniu 24 lutego 2022 r., wobec osób i podmiotów wpisanych na listę, o której mowa w art. 2, stosuje się:

1) odpowiednio środki określone w art. 2 ust. 1–3 rozporządzenia Rady (WE) nr 765/2006 z dnia 18 maja 2006 r. dotyczącego środków ograniczających w związku z sytuacją na Białorusi i udziałem Białorusi w agresji Rosji wobec Ukrainy (Dz. Urz. UE L 134 z 20.05.2006, str. 1, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem 765/2006”, na zasadach określonych w tym rozporządzeniu, z wyłączeniem art. 1fb, art. 1fc i art. 7;...

Wybrane zasady techniki prawodawczej Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów epizodycznych

USTAWA

z dnia 5 sierpnia 2022 r.

o dodatku węglowym

Dodatki węglowe były wypłacane za 2022 r.

Powód: znaczący wzrost cen nośników energii, który jest wynikiem oddziaływania szeregu nakładających się na siebie czynników, m.in. ożywienia gospodarczego po pandemii Covid-19 oraz inwazji zbrojnej Rosji na Ukrainę.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów epizodycznych

regulacje wydawane na potrzeby szczególnych inwestycji

USTAWA

z dnia 28 marca 2003 r.

o transporcie kolejowym

Rozdział 2b

Szczególne zasady i warunki przygotowania inwestycji dotyczących linii kolejowych

Art. 9n. [Zakres przedmiotowy stosowania przepisów]

1. Przepisy niniejszego rozdziału określają szczególne zasady i warunki przygotowania inwestycji dotyczących linii kolejowych, w tym warunki lokalizacji i nabywania nieruchomości na ten cel oraz organy właściwe w tych sprawach.

Rozdział 13

Zmiany w przepisach obowiązujących. Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 77a. [Końcowa data obowiązywania przepisów o szczególnych zasadach i warunkach przygotowania inwestycji dotyczących linii kolejowych]

Przepisy rozdziału 2b tracą moc z dniem 31 grudnia 2030 r.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów epizodycznych

USTAWA

z dnia 10 kwietnia 2003 r.

o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych

Art. 45. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia **i traci moc, z wyjątkiem rozdziału 6, z dniem 31 grudnia 2007 r.** (w 2006 r. **przedłużenie** tego okresu do dnia 31 grudnia 2013 r.; w 2008 r. **nadanie brzmienia**: 2. Przepisy rozdziałów 1–5 tracą moc z dniem 31 grudnia 2020 r.; w 2015 r. **przedłużenie** tego okresu do dnia 31 grudnia 2023 r.; w 2022 r. – do dnia 31 grudnia 2050 r.; a w 2023 r. – **uchylenie tego ustępu**).

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów epizodycznych

USTAWA

z dnia 24 lipca 2015 r.

o przygotowaniu i realizacji strategicznych inwestycji w zakresie sieci przesyłowych

Art. 35. [Wejście w życie; utrata mocy przez niektóre przepisy]

1. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.
2. Przepisy rozdziałów 1–5 **tracą moc z dniem 31 grudnia 2025 r.** (w 2021 r. **przedłużenie** tego okresu do dnia 31 grudnia 2030 r., a następnie w 2023 r. **uchylenie tego ustępu**).

Wybrane zasady techniki prawodawczej Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów epizodycznych

USTAWA

z dnia 7 maja 2010 r.

o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych

Rozdział 5

Szczególne zasady lokalizowania inwestycji telekomunikacyjnych

Rozdział 6

Szczególne zasady lokalizowania regionalnych sieci szerokopasmowych

Brak przepisu o utracie mocy ww. rozdziałów.

Wybrane zasady techniki prawodawczej Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów epizodycznych

§ 29b. [Okres obowiązywania regulacji określonej w przepisach epizodycznych]

1. W przepisach epizodycznych okres obowiązywania regulacji określa się w szczególności przez:

- 1) wymienienie roku kalendarzowego albo lat kalendarzowych;
- 2) oznaczenie początku i końca obowiązywania regulacji, wyrażone dniami oznaczonymi kalendarzowo;
- 3) wskazanie liczby dni, tygodni, miesięcy albo lat, które upływają od dnia wejścia w życie ustawy albo jej poszczególnych przepisów.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów epizodycznych

rok kalendarzowy albo lata kalendarzowe

UTAWA

z dnia 21 listopada 2024 r.

o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2025

Art. 1. **W roku 2025** podstawę wymiaru, o której mowa w art. 1 ust. 3 pkt 11 ustawy z dnia 9 czerwca 2016 r. o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami (Dz. U. z 2020 r. poz. 1907), stanowi przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale 2016 r.

Art. 3. **W roku 2025** średnie wynagrodzenie nauczycieli ustalone w sposób określony w art. 30 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2024 r. poz. 986 i 1871) zwiększa się o 2,308 %.

Wybrane zasady techniki prawodawczej Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów epizodycznych

USTAWA

z dnia 29 września 2022 r.

o zasadach realizacji programów wsparcia przedsiębiorców w związku z sytuacją na rynku energii w latach 2022–2024

Art. 1. [Przedmiot regulacji]

Ustawa określa zasady udzielania przedsiębiorcom pomocy publicznej w związku ze wzrostem cen energii elektrycznej i gazu ziemnego **w latach 2022–2024**, zwanej dalej „pomocą”.

Art. 2. [Beneficjenci pomocy]

Pomoc może być udzielana określonym grupom przedsiębiorców, którzy ponoszą dodatkowe koszty wynikające ze wzrostu cen energii elektrycznej i gazu ziemnego **w latach 2022–2024**.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów epizodycznych

USTAWA

z dnia 5 grudnia 1996 r.

o zawodach lekarza i lekarza dentysty

Art. 16j. 1. Rezydentura jest przyznawana i finansowana przez ministra właściwego do spraw zdrowia w ramach środków budżetu państwa, których jest dysponentem.

1a. W roku 2012 rezydentura jest finansowana przez ministra właściwego do spraw zdrowia ze środków Funduszu Pracy.

1b. W roku 2013 rezydentura jest finansowana przez ministra właściwego do spraw zdrowia ze środków Funduszu Pracy.

1c. W roku 2014 rezydentura jest finansowana przez ministra właściwego do spraw zdrowia ze środków Funduszu Pracy.

(...)

1h. W roku 2019 rezydentura jest finansowana przez ministra właściwego do spraw zdrowia ze środków Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów epizodycznych

USTAWA

z dnia 6 grudnia 2024 r.

o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw

Art. 2. W ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2024 r. poz. 54, z późn. zm.) w art. 401 po ust. 7a dodaje się ust. 7b w brzmieniu:

„7b. W latach 2025–2027 przychodami Narodowego Funduszu są także wpływy z opłat rejestrowych i opłat rocznych, o których mowa w art. 227b ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach.”.

Wybrane zasady techniki prawodawczej Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów epizodycznych

Argumentem za powyższymi rozwiązaniami było **zapewnienie łatwego dostępu** do norm prawnych zawartych w przepisach epizodycznych. O ile taka metoda nie powinna być stosowana, to w przypadku, gdy tego rodzaju zabieg legislacyjny został już raz zastosowany, **zasadne jest jego kontynuowanie**. Argumentem za tym jest zachowanie ciągłości i jednolitości wprowadzanych rozwiązań, a także zapewnienie jednoznacznego odbioru dla adresatów danego przepisu.

Wybrane zasady techniki prawodawczej Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów epizodycznych

oznaczenie początku i końca obowiązywania regulacji, wyrażone dniami oznaczonymi kalendarzowo

USTAWA

z dnia 16 lutego 2007 r.

**o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania
w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym**

Rozdział 8a

Przepisy epizodyczne

Art. 70b. [Proporcje paliw i ropy naftowej utrzymywanych jako zapasy agencyjne w okresie przejściowym]

W okresie **od dnia 30 czerwca 2024 r. do dnia 29 czerwca 2029 r.** zapasy agencyjne utrzymuje się co najmniej w 50% w postaci paliw, w pozostałej części zapasy te mogą być utrzymywane w postaci ropy naftowej.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów epizodycznych

USTAWA

z dnia 20 lutego 2015 r.

o odnawialnych źródłach energii

Rozdział 10a

Przepisy epizodyczne

Art. 184f. [Czasowe rozszerzenie definicji drewna energetycznego]

Od dnia 1 października 2020 r. do dnia 31 grudnia 2021 r. za drewno energetyczne uznaje się:

- 1) surowiec drzewny niebędący drewnem tartacznym i skrawanym, stanowiącym dłużycę, kłody tartaczne i skrawane oraz niebędący materiałem drzewnym powstałym w wyniku procesu celowego rozdrobnienia tego surowca drzewnego;
- 2) produkty uboczne będące efektem przetworzenia surowca drzewnego, niezanieczyszczone substancjami niewystępującymi naturalnie w drewnie;
- 3) odpady, będące efektem przetworzenia surowca drzewnego, niezanieczyszczone substancjami niewystępującymi naturalnie w drewnie, zagospodarowywane zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów epizodycznych

wskazanie liczby dni, tygodni, miesięcy albo lat, które upływają od dnia wejścia w życie ustawy albo jej poszczególnych przepisów – rozwiązanie najmniej czytelne i jednoznaczne dla adresata normy, gdyż jego okres obowiązywania nie wynika *de facto* bezpośrednio z brzmienia przepisu epizodycznego, ale z brzmienia innych przepisów danego aktu prawnego

USTAWA

z dnia 9 listopada 2018 r.

o kołach gospodyń wiejskich

Art. 35. 1. W okresie 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy koło gospodyń wiejskich może otrzymać z budżetu państwa pomoc finansową przeznaczoną na realizację zadań, o których mowa w art. 2 ust. 3.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów epizodycznych

USTAWA

z dnia 2 marca 2020 r.

**o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19,
innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych**

Art. 36. [Utrata mocy przepisów ustawy]

1. Przepisy art. 4b–4d, art. 5, art. 6 ust. 1, art. 7b, art. 7d, art. 8, art. 10–10c, art. 11–11c, art. 12, art. 12b, art. 13, art. 14–14b tracą moc **po upływie 180 dni od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.**
3. Przepisy art. 7, art. 9 oraz art. 31 tracą moc **po upływie 365 dni od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.**

Art. 37. [Wejście w życie]

Ustawa wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

Wybrane zasady techniki prawodawczej Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów epizodycznych

§ 29b. [Okres obowiązywania regulacji określonej w przepisach epizodycznych]

2. W przepisach epizodycznych początku i końca obowiązywania regulacji nie uzależnia się od wystąpienia zdarzenia przyszłego, chyba że jest to konieczne ze względu na zakres regulacji ustawy albo jej poszczególnych przepisów, a termin wystąpienia zdarzenia przyszłego można ustalić w sposób niebudzący wątpliwości i zostanie on urzędowo podany do wiadomości publicznej.
3. W przypadku, o którym mowa w ust. 2, ustawa powinna określać formę urzędowego podania do wiadomości publicznej terminu wystąpienia zdarzenia przyszłego oraz organ właściwy do dokonania tej czynności.

Wybrane zasady techniki prawodawczej Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów epizodycznych

Zasada – początku i końca obowiązywania regulacji **nie uzależniamy od wystąpienia zdarzenia przyszłego.**

Wyjątek – jest to **konieczne ze względu na zakres regulacji ustawy albo jej poszczególnych przepisów**, a termin wystąpienia zdarzenia przyszłego można ustalić **w sposób niebudzący wątpliwości i zostanie on urzędowo podany do wiadomości publicznej.** Jest to zatem co do zasady nieprawidłowe i powinno być stosowane w wyjątkowych sytuacjach, kiedy nie jest możliwe zastosowanie innego rozwiązania legislacyjnego. Jeżeli takie zdarzenie nie nastąpi, powstaje wątpliwość, czy przepis nie powinien być uchylony. Skoro nie zaczął obowiązywać, jakie jest uzasadnienie do jego pozostawienia w danym akcie normatywnym?

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów epizodycznych

USTAWA

z dnia 11 marca 2004 r.

o podatku od towarów i usług

Art. 146ef. [Czasowe stawki podatku 23%, 8%, 7% i 4% od 2024 r.]

1. W okresie **od dnia 1 stycznia 2024 r. do końca roku**, w którym suma wydatków wymienionych w art. 40 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny (Dz. U. poz. 2305 oraz z 2023 r. poz. 347 i 641) określonych na ten rok w ustawie budżetowej, w brzmieniu obowiązującym na dzień 31 lipca tego roku, oraz planie finansowym Funduszu Wsparcia Sił Zbrojnych przedłożonym zgodnie z art. 42 ust. 4 ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny albo projekcie tego planu przedstawionym do zatwierdzenia Ministrowi Obrony Narodowej zgodnie z art. 42 ust. 2 i 3 tej ustawy....:

- 1) stawka podatku, o której mowa w art. 41 ust. 1 i 13, art. 109 ust. 2, art. 110, art. 120 ust. 3a i art. 138i ust. 4, wynosi 23%;
- 2) stawka podatku, o której mowa w art. 41 ust. 2, art. 120 ust. 2 i 3 oraz tytule załącznika nr 3 do ustawy, wynosi 8%; (...)

2. Minister właściwy do spraw finansów publicznych **ogłosi, w drodze obwieszczenia, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, koniec okresu obowiązywania stawek podatku**, o których mowa w ust. 1, w terminie do dnia 31 października roku, dla którego zostały spełnione warunki określone w ust. 1.

Wybrane zasady techniki prawodawczej Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów epizodycznych

USTAWA

z dnia 11 stycznia 2018 r.

o elektromobilności i paliwach alternatywnych

Rozdział 9

Przepisy dostosowujące, przejściowe i końcowe

Art. 84. [Uzależnienie stosowania wybranych przepisów od pozytywnej decyzji Komisji Europejskiej]

Przepisy:

1) (uchylony),

2) art. 50a ustawy zmienianej w art. 49

– w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, stosuje się **od dnia ogłoszenia pozytywnej decyzji Komisji**

Europejskiej o zgodności pomocy publicznej przewidzianej w tych przepisach ze wspólnym rynkiem lub stwierdzenia przez Komisję Europejską, że przepisy te nie stanowią pomocy publicznej.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów epizodycznych

USTAWA

z dnia 27 listopada 2024 r.

o zmianie ustawy o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich

Art. 6. Przepisy art. 3 ust. 1 pkt 1 i ust. 3 pkt 3 i 9, art. 5 ust. 2 pkt 1 i ust. 5 pkt 1a oraz art. 6 ust. 3 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą oraz przepisy art. 3 ust. 3 pkt 10 i art. 5 ust. 2 pkt 1a ustawy zmienianej w art. 1 stosuje się od dnia ogłoszenia pozytywnej decyzji Komisji Europejskiej o zgodności ze wspólnym rynkiem zmiany programu pomocy dotyczącego dopłat do składek z tytułu ubezpieczenia upraw rolnych i zwierząt gospodarskich oraz częściowego dofinansowania odszkodowań wypłacanych producentom rolnym w związku z suszą (reasekuracja).

Decyzje Komisji Europejskiej o zgodności pomocy publicznej są publikowane w **Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej**, więc dostęp do ich treści jest pełny.

Wybrane zasady techniki prawodawczej Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów epizodycznych

„Specyficzne” określenie czasu obowiązywania i stosowania przepisów epizodycznych

USTAWA

z dnia 2 marca 2020 r.

**o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19,
innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych**

Regulacje zawarte w ww. ustawie odwoływały się do „okresu obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii”. Aby ustalić, **jakie zasady postępowania są stosowane w razie stanu zagrożenia epidemicznego i stanu epidemii**, należy zapoznać się z przepisami ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi. W rozdziale 8 tej ustawy zostały określone **podmioty właściwe do ogłoszenia i odwołania stanu zagrożenia epidemicznego i stanu epidemii, jak również przesłanki ich wprowadzenia.**

Wybrane zasady techniki prawodawczej Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów epizodycznych

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii **wprowadzało** od dnia 20 marca 2020 r. do odwołania stan epidemii w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2.

Odwołanie stanu epidemii nastąpiło również na mocy rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 12 maja 2022 r. z dniem 16 maja 2022 r.

Wybrane zasady techniki prawodawczej Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów epizodycznych

W analogiczny sposób był ogłaszany i odwoływany **stan zagrożenia epidemicznego**.

Stan zagrożenia epidemicznego **odwołano** z dniem 1 lipca 2023 r.

Biorąc pod uwagę ww. chronologię poszczególnych wydarzeń, należy przyjąć, że przepisy zawarte w ustawie z dnia 2 marca 2020 r. szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych zasadniczo przestały obowiązywać, o ile w swoich regulacjach odwoływały się „okresu obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii”.

Wybrane zasady techniki prawodawczej Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów epizodycznych

§ 29c. [Ustawa epizodyczna]

Regulacje określone w § 29a mogą być także zamieszczone w odrębnej ustawie (ustawie epizodycznej). W takim przypadku regulacje te zamieszcza się jako przepisy merytoryczne.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów epizodycznych

Forma ustawy epizodycznej – **analogicznie jak każda ustawa i zawiera elementy określone w § 15 ZTP**, zasadniczo składa się

z przepisów epizodycznych (merytorycznych), przepisów zmieniających, przepisów przejściowych i dostosowujących oraz przepisów o utracie mocy obowiązującej ustawy oraz przepisów o wejściu w życie.

W praktyce najczęściej ustawy epizodyczne obejmują, w szczególności szczególne rozwiązania związane z:

- 1) kwestiami budżetowymi i finansowymi;
- 2) zadaniami inwestycyjnymi państwa;
- 3) organizacją ważnych imprez o charakterze sportowym lub społecznym;
- 4) interwencją w różne dziedziny życia ekonomicznego lub społecznego z uwagi na konflikt zbrojny.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy

Przykładowe orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego dotyczące przepisów epizodycznych:

- 1) wyrok TK z dnia 16 października 2012 r., sygn. akt K 4/10 (ustawa z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji w zakresie dróg publicznych);
- 2) wyrok TK z dnia 12 grudnia 2012 r. sygn., akt K 1/12 (ustawa z dnia 22 grudnia 2011 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z realizacją ustawy budżetowej);
- 3) wyrok TK z dnia 6 marca 2013 r., sygn. akt Kp 1/12 (ustawa z dnia 31 sierpnia 2012 r. o zmianie ustawy o przygotowaniu finałowego turnieju Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej UEFA EURO 2012);
- 4) wyrok TK z dnia 19 grudnia 2021 r., sygn. akt K 9/12 (ustawa z dnia 13 stycznia 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw).

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów przejściowych

Rozdział 5

Układ i postanowienia przepisów przejściowych i dostosowujących

§ 30. [Zakres przepisów przejściowych]

1. W przepisach przejściowych reguluje się wpływ nowej albo znowelizowanej ustawy na stosunki powstałe pod działaniem ustawy albo ustaw dotychczasowych bez względu na to, czy do tych stosunków zamierza się stosować przepisy dotychczasowe, przepisy nowe czy przepisy regulujące ten wpływ w sposób odmienny od przepisów dotychczasowych i przepisów nowych.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów przejściowych

2. W przepisach przejściowych rozstrzyga się w szczególności:

- 1) sposób zakończenia postępowań będących w toku (wszczętych w czasie obowiązywania dotychczasowych przepisów i niezakończonych ostatecznie do dnia ich uchylenia albo zmiany), skuteczność czynności dokonanych w postępowaniu oraz organy lub instytucje właściwe do zakończenia postępowania i terminy przekazania im spraw;
- 2) czy i w jakim zakresie utrzymuje się czasowo w mocy instytucje prawne zniesione przez nowe przepisy;
- 3) czy zachowuje się uprawnienia i obowiązki oraz kompetencje powstałe w czasie obowiązywania uchylanych albo wcześniej uchylonych przepisów oraz czy skuteczne są czynności dokonane w czasie obowiązywania tych przepisów; sprawy te reguluje się tylko w przypadku, gdy nie chce się zachować powstałych uprawnień, obowiązków lub kompetencji albo chce się je zmienić albo też gdy chce się uznać dokonane czynności za bezskuteczne;
- 4) czy i w jakim zakresie stosuje się nowe przepisy do uprawnień, obowiązków, kompetencji oraz czynności, o których mowa w pkt 3;
- 5) czy i w jakim zakresie utrzymuje się czasowo w mocy przepisy wykonawcze wydane na podstawie dotychczasowych przepisów upoważniających.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów przejściowych

Cel przepisów przejściowych – unormowanie oddziaływania nowych regulacji prawnych na stosunki prawne powstałe pod rządami dotychczas obowiązujących regulacji prawnych.

Zadanie dla legislatora – ustalenie, czy na tle projektowanych przepisów występują sytuacje przejściowe.

Wybrane zasady techniki prawodawczej Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów przejściowych

Katalog zawarty w § 30 ust. 2 ZTP ma **charakter przykładowy**. Najliczniejszą grupę przepisów stanowią przepisy przejściowe dotyczące sposobu zakończenia postępowań będących w toku, skuteczności czynności dokonanych w postępowaniu, organów lub instytucji właściwych do zakończenia postępowania i terminów przekazania im spraw.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów przejściowych

Przykłady przepisów przejściowych

przepisy dotyczące sposobu zakończenia postępowań będących w toku, skuteczności czynności dokonanych w postępowaniu, organów lub instytucji właściwych do zakończenia postępowania i terminów przekazania im spraw

USTAWA

z dnia 27 listopada 2024 r.

o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw

Art. 26. Do postępowań, o których mowa w:

- 1) art. 11a ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu dotychczasowym, ...
 - 4) art. 32 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 3 w zakresie postępowań o udzielenie koncesji na wykonywanie działalności w zakresie:
 - a) wytwarzania energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii w instalowanej na budynku instalacji odnawialnego źródła energii wykorzystującej do wytwarzania energii energię promieniowania słonecznego o mocy większej niż 1 MW, ...
 - c) wytwarzania ciepła przy użyciu pompy ciepła o mocy zainstalowanej elektrycznej nie większej niż 50 MW
- wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów przejściowych

USTAWA

z dnia 21 listopada 2024 r.

o zmianie ustawy o elektromobilności i paliwach alternatywnych oraz niektórych innych ustaw

Art. 5. Do postępowań o udzielenie zamówienia publicznego dotyczących nabycia autobusów przeznaczonych do wykonywania przewozów pasażerskich w transporcie drogowym, w ramach komunikacji miejskiej w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt 4 ustawy zmienianej w art. 3, wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszego przepisu, nie stosuje się wymogu nabywania wyłącznie autobusów zeroemisyjnych, o którym mowa w art. 36 ust. 2 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

USTAWA

z dnia 27 listopada 2024 r.

o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw

Art. 29. Do postępowań w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach i postępowań, o których mowa w art. 61 ust. 1 pkt 2 ustawy zmienianej w art. 10 oraz postępowań w sprawie wydania pozwolenia, o którym mowa w art. 75e ust. 1 ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o Centralnym Porcie Komunikacyjnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1747), wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów przejściowych

przepisy dotyczące instytucji prawnych zniesionych przez nowe przepisy

USTAWA

z dnia 28 lipca 2023 r.

o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz niektórych innych ustaw

Art. 9. 1. Podmioty prowadzące w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy mieszkania chronione są obowiązane do przekształcenia tych mieszkań w mieszkania treningowe lub mieszkania wspomagane w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

USTAWA

z dnia 9 czerwca 2011 r.

o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Art. 229. 9. Niepubliczne placówki, o których mowa w ust. 1–4 i 7, mogą funkcjonować do czasu wygaśnięcia lub rozwiązania umowy o realizacji zadania, którego przedmiotem jest prowadzenie placówki, nie dłużej jednak niż przez okres 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów przejściowych

przepisy dotyczące uprawnień i obowiązków oraz kompetencji

USTAWA

z dnia ustawa z dnia 10 maja 2018 r.

o wspieraniu nowych inwestycji

Art. 41. [Zachowanie uprawnień do zwolnienia od podatku dochodowego od osób prawnych]

1. Zarządzający specjalną strefą ekonomiczną, uprawnieni do korzystania ze zwolnienia od podatku dochodowego od osób prawnych zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 25 ust. 2 ustawy zmienianej w art. 38 w brzmieniu dotychczasowym zachowują to uprawnienie na zasadach dotychczasowych.

USTAWA

z dnia 15 września 2022 r.

o medycynie laboratoryjnej

Art. 155. 1. Diagnosta laboratoryjny, który uzyskał prawo wykonywania zawodu diagnosty laboratoryjnego na podstawie przepisów dotychczasowych, zachowuje swoje uprawnienia.

2. Osoba, która na podstawie przepisów dotychczasowych była uprawniona do wykonywania określonych czynności diagnostyki laboratoryjnej, zachowuje te uprawnienia.

3. Kierownik laboratorium, który w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy nie spełnia wymagań przewidzianych w art. 10 ust. 1, zachowuje swoją funkcję.

Wybrane zasady techniki prawodawczej Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów przejściowych

przepisy dotyczące przepisów wykonawczych wydanych na podstawie dotychczasowych przepisów
upoważniających

USTAWA

z dnia 23 maja 2024 r.

**o bonie energetycznym oraz o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia cen energii elektrycznej,
gazu ziemnego i ciepła systemowego**

Art. 41. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 12d ustawy zmienianej w art. 21 zachowują moc do dnia wejścia w życie nowych przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 12d ustawy zmienianej w art. 21 i mogą być zmieniane.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów przejściowych

USTAWA

z dnia 27 listopada 2024 r.

o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw

Art. 30. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie:

- 1) art. 53 ust. 4 ustawy zmienianej w art. 1 zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 53 ust. 4 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie dłużej jednak niż przez 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, i mogą być zmieniane w granicach określonych w art. 53 ust. 4 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą;
- 2) art. 15 ust. 7 ustawy zmienianej w art. 5 i art. 56 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 5 zachowują moc przez okres, na jaki zostały wydane, i mogą być zmieniane w granicach określonych odpowiednio w art. 15 ust. 7 ustawy zmienianej w art. 5 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą i art. 56 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 5 (...)

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów przejściowych

§ 31. [Czasowe zachowanie w mocy przepisów dotychczasowych]

1. Jeżeli w stosunku do spraw, o których mowa w § 30 ust. 2 pkt 1–3, zamierza się **czasowo** stosować przepisy **dotychczasowej ustawy**, zaznacza się to wyraźnie, nadając przepisowi przejściowemu odpowiednio brzmienie: „W sprawach ... stosuje się art. ... ustawy ... (tytuł dotychczasowej ustawy).” albo „W sprawach ... stosuje się art. ... ustawy ... (tytuł znowelizowanej ustawy), w brzmieniu dotychczasowym.”.
2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, **z wyłączeniem** postanowień dotyczących **przepisów karnych**, można wskazać również **termin**, do którego będą stosowane przepisy dotychczasowej ustawy, co wyraża się zwrotem: „nie dłużej niż ...”.
3. Jeżeli w stosunku do spraw, o których mowa w § 30 ust. 2 pkt 1–4, zamierza się stosować **przepisy nowej albo znowelizowanej ustawy**, zaznacza się to wyraźnie, nadając przepisowi przejściowemu odpowiednio brzmienie: „W sprawach ... stosuje się art. ... (oznaczenie przepisu nowej ustawy).” albo „W sprawach ... stosuje się art. ... (tytuł znowelizowanej ustawy), w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.”.

Wybrane zasady techniki prawodawczej Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów przejściowych

Zgodnie z komentowanym przepisem racjonalny ustawodawca powinien zawrzeć przepis przejściowy **niezależnie od tego, czy przewiduje zasadę stosowania nowego prawa, czy też stosowanie przepisów dotychczasowych do stosunków prawnych powstałych pod działaniem przepisów zmienianych albo uchylanych**. Zasady techniki prawodawczej przewidują także możliwość określenia szczególnej regulacji przejściowej, jeśli nie będą stosowane przepisy nowe albo dotychczasowe.

Wybrane zasady techniki prawodawczej Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów przejściowych

Tak precyzyjna reguła wyznaczająca obowiązek rozstrzygnięcia jednego z wariantów przepisów, które mają mieć zastosowanie do stanów prawnych obowiązujących przed zmianą prawa, została wprowadzona **nowelizacją w 2015 r.** W pierwotnym brzmieniu przepis ten brzmiał „W przepisach przejściowych reguluje się wpływ nowej ustawy na stosunki powstałe pod działaniem ustawy albo ustaw dotychczasowych.”. Z brzmienia przepisu wywodzono **zasadę bezpośredniego stosowania nowego prawa w przypadku braku przepisu przejściowego nakazującego stosowanie prawa dotychczasowego.** Taka interpretacja była kwestionowana zarówno przez TK, jak i SN oraz NSA.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów przejściowych

USTAWA

z dnia 20 maja 2016 r.

o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych

Art. 15. [Przepis przejściowy – studia uwarunkowań i plany miejscowe]

7. Do projektów planów miejscowych albo ich zmian oraz inwestycji realizowanych na podstawie ustaleń tych planów, w stosunku do których przed dniem wejścia w życie ustawy:

- 1) dokonano wyłożenia, **stosuje się przepisy dotychczasowe**;
- 2) nie dokonano wyłożenia, **stosuje się przepisy ustawy**.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów przejściowych

§ 32. [Uchylenie ustawy (przepisu) lub zmiana przepisu a akt wykonawczy]

1. Jeżeli **uchyla się ustawę**, na podstawie której wydano akt wykonawczy, albo **uchyla się przepis ustawy upoważniający** do wydania aktu wykonawczego, **przyjmuje się, że taki akt wykonawczy traci moc obowiązującą** odpowiednio z dniem wejścia w życie ustawy uchylającej albo z dniem wejścia w życie przepisu uchylającego upoważnienie do wydania tego aktu.
2. Jeżeli zmienia się treść przepisu upoważniającego do wydania aktu wykonawczego w ten sposób, że zmienia się **rodzaj aktu wykonawczego, zakres spraw przekazanych do uregulowania aktem wykonawczym lub wytyczne dotyczące treści tego aktu**, **przyjmuje się, że akt wykonawczy wydany na podstawie tego przepisu upoważniającego traci moc obowiązującą** z dniem wejścia w życie przepisu zmieniającego treść przepisu upoważniającego.
3. Jeżeli zmiana treści przepisu upoważniającego polega na tym, że zmienia się **organ upoważniony do wydania aktu wykonawczego**, **przyjmuje się, że taki akt zachowuje moc obowiązującą**; w takim przypadku organem upoważnionym do zmiany lub uchylenia aktu wykonawczego wydanego na podstawie zmienionego przepisu upoważniającego jest organ wskazany w zmienionym upoważnieniu.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów przejściowych

§ 32 ZTP wyraża **reguły walidacyjne**, które odnoszą się zarówno do uchylenia przepisu upoważniającego albo ustawy, w której był zawarty, jak i do zmiany przepisu upoważniającego.

Zasady te mają wpływ na **przepisy o utracie mocy obowiązującej w nowych aktach wykonawczych** (§ 126 ZTP), jak i możliwość dokonywania **zmiany dotychczasowych rozporządzeń**.

TK w swoim orzecznictwie wskazywał na **niesporny** charakter tych reguł:

„Trybunał Konstytucyjny uznał przepis upoważniający do wydania rozporządzenia za niekonstytucyjny. Mimo że wyrok Trybunału Konstytucyjnego o niezgodności art. 15 ust. 6 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy nie jest równoznaczny ze stwierdzeniem niezgodności z Konstytucją wydanego na podstawie tego przepisu rozporządzenia, to zgodnie z ogólnosystemowymi regułami kolizyjnymi, rozporządzenie również traci moc obowiązującą. Derogacja delegacji ustawowej sprawia, że traci moc również akt wykonawczy wydany na podstawie tego przepisu (por. wyroki z 28 czerwca 2000 r., sygn. K 34/99, OTK ZU nr 5/2000, poz. 142 oraz z 31 marca 2009 r., sygn. K 28/08 i powołane tam orzecznictwo)”*.

* Wyrok Trybunał Konstytucyjny z 11.02.2010 r., sygn. akt K 15/09.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów przejściowych

Utrata mocy ustawy lub uchylenie przepisu upoważniającego

Mając na względzie związek aktu wykonawczego z ustawą stanowiącą podstawę jego wydania, zasada wyrażona w ust. 1 nie budzi wątpliwości. Akt wykonawczy jest wydawany na podstawie szczegółowego upoważnienia zawartego w ustawie i w celu jej wykonania, więc **utrata mocy obowiązującej przez ustawę skutkuje utratą mocy aktów wykonawczych wydanych na podstawie tej ustawy. Możliwość utrzymania w mocy tych aktów wykonawczych jest możliwa w przypadku spełnienia warunków wskazanych w § 33 ust. 1 ZTP, w szczególności po ustaleniu, że nie są one niezgodne z nową ustawą.**

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów przejściowych

Zmiana przepisu upoważniającego

Utrata mocy obowiązującej przez akt wykonawczy wydany na podstawie przepisu upoważniającego, który został **zmieniony**, jest kolejną z reguł walidacyjnych, jednak wywołuje ona w doktrynie **stanowiska rozbieżne**.

W ZTP zasada ta jest traktowana jako **niesporna i obejmuje sytuacje, gdy zmianie uległ rodzaj aktu, zakres spraw przekazanych do uregulowania, czy wytyczne co do treści aktu**. Zmiana jednego z tych elementów jest traktowana jako na tyle **istotna ingerencja w normę kompetencyjną**, że powoduje utratę mocy aktu wykonawczego, który stanowi realizację tego przepisu.

Wybrane zasady techniki prawodawczej Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów przejściowych

Zasada zawarta w § 32 ust. 2 odnosi się do zmiany **treści przepisu upoważnienia**, a nie do zmiany jego **brzmienia**. Zatem nowelizacje, które nie mają wpływu na merytoryczną zmianę rodzaju aktu, zakresu spraw przekazanych do regulacji czy wytycznych co do treści aktu, nie mają także wpływu na obowiązywanie aktu wykonawczego wydanego na podstawie zmienianego przepisu.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów przejściowych

Zmiana przepisu upoważniającego w zakresie organu

ZTP przewidują, że zmiana **organu upoważnionego** do wydania aktu nie powoduje utraty mocy obowiązującej przez ten akt. Wówczas należy pamiętać, że **do tytułu rozporządzenia po nazwie ministra wydającego rozporządzenie dodaje się odnośnik**, w którym **wskazuje się przepis prawny przekazujący kompetencje organu wskazanego w przepisie upoważniającym organowi wydającemu rozporządzenie**.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów przejściowych

§ 33. [Czasowe zachowanie w mocy aktu wykonawczego]

1. Jeżeli akt wykonawczy wydany na podstawie uchylanego albo zmienianego przepisu upoważniającego **nie jest niezgodny z nową albo znowelizowaną ustawą**, można go wyjątkowo **zachować czasowo w mocy do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie nowego albo zmienionego przepisu upoważniającego**, nadając przepisowi przejściowemu brzmienie:

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów przejściowych

1) „Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. ... ustawy, o której mowa w art. ... (artykuł uchylający dotychczasową ustawę), zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. ... niniejszej ustawy, jednak nie dłużej niż ... (oznaczenie dnia albo okresu wyrażonego w miesiącach).” – w przypadku zachowywania czasowo w mocy aktu wykonawczego wydanego na podstawie **uchylanego** przepisu upoważniającego;

2) „Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. ... ustawy zmienianej w art. ... (artykuł wprowadzający zmiany w dotychczasowej ustawie), zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. ... ustawy zmienianej w art. ... (artykuł wprowadzający zmiany w dotychczasowej ustawie), w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, jednak nie dłużej niż ... (oznaczenie dnia albo okresu wyrażonego w miesiącach).” – w przypadku zachowywania czasowo w mocy aktu wykonawczego wydanego na podstawie **zmienianego** przepisu upoważniającego.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów przejściowych

3. Rozwiązanie, o którym mowa w ust. 1, stosuje się **tylko w ustawie uchylającej albo ustawie zmieniającej ustawę**, na podstawie której został wydany dotychczasowy akt wykonawczy. Rozwiązania tego nie stosuje się w kolejnych ustawach, które uchylają albo zmieniają ustawę uchylającą albo ustawę zmieniającą.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów przejściowych

Regulacja zawarta w § 33 ust. 1 jest możliwa do zastosowania **jedynie w przypadku**, gdy akt wykonawczy wydany na podstawie uchylanego albo zmienianego przepisu upoważniającego **nie jest niezgodny z nową albo znowelizowaną ustawą**. Jest to zatem sytuacja **wyjątkowa**. Przewidziano określoną formułę stosowaną w przypadku podjęcia decyzji o utrzymaniu w mocy aktów wykonawczych uzależnioną od tego, czy zachowywany w mocy akt jest wydany na podstawie uchylanego przepisu upoważniającego czy też zmienianego przepisu upoważniającego.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów przejściowych

2. **Nie zachowuje się czasowo w mocy tylko niektórych przepisów** aktu wykonawczego wydanego na podstawie uchylanego albo zmienianego przepisu upoważniającego.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów przejściowych

USTAWA

z dnia 20 lipca 2017 r.

Prawo wodne

Art. 566. [Utrzymanie w mocy przepisów wykonawczych]

1. Przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 34g, art. 38a ust. 1, 3 i 7, art. 38l ust. 2, ... oraz art. 155b ust. 1 ustawy uchylanej w art. 573 zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 48 ust. 1, art. 49, art. 51 ust. 4, ... oraz art. 413 niniejszej ustawy, **jednak nie dłużej niż przez 18 miesięcy** od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, **i mogą być zmieniane**.
2. Przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 88h ust. 13 oraz art. 114 ust. 5 ustawy uchylanej w art. 573 zachowują moc **do dnia 22 grudnia 2021 r. i mogą być zmieniane**. (...)
5. Przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 286 ust. 3 ustawy zmienianej w art. 493 zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 286 ust. 3 ustawy zmienianej w art. 493 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, **jednak nie dłużej niż przez 18 miesięcy** od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, **i mogą być zmieniane**.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów przejściowych

USTAWA

z dnia 24 stycznia 2025 r.

o zmianie ustawy – Prawo lotnicze oraz niektórych innych ustaw

Art. 32. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 44 ust. 2 ustawy zmienianej w art. 1 zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 44 ust. 3 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, jednak nie dłużej niż przez okres 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Wybrane zasady techniki prawodawczej Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów przejściowych

Zasada wyrażona w § 33 ust. 3 zobowiązuje do **analizy możliwości zachowania aktu wykonawczego w całości**. Sytuacja, w której możliwe jest zachowanie tylko wybranych przepisów, jest podstawą do niezwłocznego przygotowania nowego aktu, bez możliwości zachowywania aktów dotychczasowych.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów przejściowych

§ 34. [Niedopuszczalność nowelizacji aktu wykonawczego zachowanego czasowo w mocy]

Nie nowelizuje się aktu wykonawczego zachowanego czasowo w mocy przez nową ustawę, chyba że ustawa ta wyraźnie przewiduje taką możliwość.

Wybrane zasady techniki prawodawczej Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów przejściowych

§ 34 – konsekwencja zasad dotyczących utrzymywania w mocy aktów wykonawczych w przypadku zmiany albo uchylecia przepisu upoważniającego. Sytuacja utrzymania w mocy dotychczasowych rozporządzeń **powinna mieć charakter wyjątkowy**, gdyż pożądaną sytuacją jest taka, w której akty wykonawcze do nowej lub znowelizowanej ustawy wchodzi w życie wraz z nią. W praktyce jednak takich aktów jest bardzo dużo.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów przejściowych

USTAWA

z dnia 17 sierpnia 2023 r.

o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw

Art. 47. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie:

- 1) art. 9 ust. 2 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu dotychczasowym zachowują moc do dnia 1 stycznia 2024 r. i **mogą być zmieniane w granicach** określonych w art. 9 ust. 2 pkt 1 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą;
- 2) art. 38c ust. 14 ustawy zmienianej w art. 1 zachowują moc do dnia wejścia w życie nowych przepisów wydanych na podstawie art. 38c ust. 14 ustawy zmienianej w art. 1 i **mogą być zmieniane**;
- 3) art. 60 ustawy zmienianej w art. 1 zachowują moc przez okres, na jaki zostały wydane; (...)
- 7) art. 184h ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu dotychczasowym zachowują moc przez okres, na jaki zostały wydane, albo do dnia wejścia w życie przepisów wydanych na podstawie art. 184h ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, i **mogą być zmieniane** na podstawie art. 184h ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy

Przykładowe orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego dotyczące przepisów przejściowych:

- 1) wyrok TK z dnia 24 października 2000 r., sygn. akt SK 7/00 (ustawa z dnia 20 stycznia 1990 r. o zmianie ustawy – Prawo spółdzielcze);
- 2) wyrok TK z dnia 9 maja 2006 r., sygn. akt P 4/05 (ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych);
- 3) wyrok TK z dnia 8 listopada 2006 r., sygn. akt K 30/06 (ustawa z dnia 30 czerwca 2005 r. o zmianie ustawy – Prawo o adwokaturze i niektórych innych ustaw);
- 4) wyrok TK z dnia 19 marca 2007 r., sygn. akt K 30/06 (ustawa z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 22 kwietnia 2005 r. o zmianie ustawy o Straży Granicznej oraz niektórych innych ustaw);
- 5) wyrok TK z dnia 5 grudnia 2013 r., sygn. akt K 27/13 (ustawa z dnia 7 grudnia 2012 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw).

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów dostosowujących

Rozdział 5

Układ i postanowienia przepisów przejściowych i dostosowujących

§ 35. [Zakres przepisów dostosowujących]

1. W przepisach dostosowujących reguluje się sprawy związane z dostosowaniem do nowej albo znowelizowanej ustawy jej adresatów, w tym organów lub instytucji, w szczególności:

- 1) utworzenie organów lub instytucji;
- 2) przekształcenie organów lub instytucji w inne organy lub instytucje tworzone przez ustawę;
- 3) zniesienie organów lub likwidację instytucji;
- 4) sposób powołania po raz pierwszy organów lub instytucji tworzonych ustawą;
- 5) sposób przekształcenia organów lub instytucji utworzonych na podstawie dotychczasowej ustawy w organy lub instytucje tworzone przez ustawę;
- 6) sposób zniesienia organów lub likwidacji instytucji przez ustawę, zasady zagospodarowania ich mienia oraz uprawnienia i obowiązki ich dotychczasowych pracowników.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów dostosowujących

Cel przepisów dostosowujących – przygotowanie adresatów norm do funkcjonowania nowej albo znowelizowanej ustawy.

Można wyróżnić **dwa rodzaje tych przepisów***:

- 1) nakazujące dokonanie niepowtarzalnych czynności, w wyniku których następuje dostosowanie organów lub instytucji do nowych zasad;
- 2) przez które są dokonywane czynności konwencjonalne polegające na utworzeniu lub przekształceniu organów lub instytucji.

W § 35 ZTP zawarto katalog przepisów dostosowujących, który ma charakter otwarty i wskazuje na najbardziej typowe przypadki ich zastosowania.

* S. Wronkowska, M. Zieliński, *Komentarz do Zasad techniki prawodawczej*.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów dostosowujących

utworzenie organów lub instytucji

Regułą zamieszczenia tego typu przepisów została wyraźnie wskazana w ZTP w nowelizacji z 2015 r. Wcześniej praktyka tworzenia organów lub instytucji była różna, z naciskiem na dokonywanie tego w ramach przepisów merytorycznych.

Utworzenie danego podmiotu ma charakter czynności konwencjonalnej, więc jednorazowej i niepowtarzalnej, w związku z czym nie ma możliwości nowelizacji takiego przepisu. W związku z powyższym przepisy te należy wyodrębnić od przepisów ustrojowych zawartych w ramach przepisów merytorycznych.

USTAWA

z dnia 20 lipca 2017 r.

Prawo wodne

Rozdział 2

Przepisy przejściowe, dostosowujące i końcowe

Art. 525. [Utworzenie Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie]

2. **Tworzy się** Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, zwane dalej „Wodami Polskimi”.

Wybrane zasady techniki prawodawczej Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów dostosowujących

USTAWA

z dnia 9 marca 2023 r.

o Krajowej Sieci Onkologicznej

Rozdział 8

Przepisy dostosowujące i przejściowe oraz przepis końcowy

Art. 47. **Tworzy się** Krajową Radę Onkologiczną.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów dostosowujących

przekształcenie organów lub instytucji

Również przekształcenie jest czynnością konwencjonalną, a zatem przepisy regulujące taką czynność również powinny zostać umiejscowione w przepisach dostosowujących.

Powyższa reguła nie budziła raczej wątpliwości i była dotychczas stosowana. Przekształcenie może zostać uregulowane w sposób prosty z użyciem określenia „staje się” albo w sposób opisowy.

USTAWA

z dnia 11 września 2019 r.

Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo zamówień publicznych

Art. 100. 1. Z dniem 1 stycznia 2021 r. Urząd Zamówień Publicznych, o którym mowa w art. 152 ust. 3 ustawy uchylanej w art. 89, **staje się** Urzędem Zamówień Publicznych, o którym mowa w art. 467 ust. 1 ustawy, o której mowa w art. 1.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów dostosowujących

USTAWA

z dnia 10 lipca 2015 r.

o Agencji Mienia Wojskowego

Rozdział 9

Przepisy przejściowe, dostosowujące i końcowe

Art. 120. [Połączenie Wojskowej Agencji Mieszkaniowej i Agencji Mienia Wojskowego]

1. Z dniem 1 października 2015 r. **łączy się**:

1) Wojskową Agencję Mieszkaniową utworzoną na podstawie ustawy z dnia 22 czerwca 1995 r. o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej;

2) Agencję Mienia Wojskowego utworzoną na podstawie ustawy z dnia 30 maja 1996 r. o gospodarowaniu niektórymi składnikami mienia Skarbu Państwa oraz o Agencji Mienia Wojskowego (Dz. U. z 2013 r. poz. 712 oraz z 2014 r. poz. 1146).

2. **Połączenie agencji, o których mowa w ust. 1, następuje przez przejęcie** Agencji Mienia Wojskowego przez Wojskową Agencję Mieszkaniową.

3. Wojskowa Agencja Mieszkaniowa, w związku z przejęciem Agencji Mienia Wojskowego wstępuje we wszelkie prawa i obowiązki Agencji Mienia Wojskowego, w tym wynikające z koncesji, bez względu na charakter stosunku prawnego, z którego te prawa i obowiązki wynikają.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów dostosowujących

zniesienie organów lub likwidację instytucji

W przypadku organu i instytucji dokonuje się „zniesienia”, a w przypadku urzędu go obsługującego – „likwidacji”.

USTAWA

z dnia 9 czerwca 2022 r.

o zmianie ustawy – Prawo geologiczne i górnicze oraz niektórych innych ustaw

Art. 5. 1. **Znosi się** dyrektora Specjalistycznego Urzędu Górniczego.

2. **Likwiduje się** Specjalistyczny Urząd Górniczy.

Wybrane zasady techniki prawodawczej Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów dostosowujących

USTAWA

z dnia 9 listopada 2018 r.

**o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem nadzoru nad rynkiem finansowym
oraz ochrony inwestorów na tym rynku**

Art. 24. 1. **Znosi się** dotychczasową Komisję Nadzoru Finansowego.

2. **Likwiduje się** dotychczasowy Urząd Komisji Nadzoru Finansowego.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów dostosowujących

sposób powołania po raz pierwszy organów lub instytucji

Powołanie po raz pierwszy nowych organów może dokonać się w wyniku przekształcenia z użyciem określenia „staje się”.

USTAWA

z dnia 12 lipca 2024 r.

Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo komunikacji elektronicznej

Art. 115. 1. Z dniem wejścia w życie ustawy, o której mowa w art. 1, Prezes UKE, o którym mowa w art. 190 ust. 1 ustawy uchylanej w art. 68 ust. 1, **staje się** Prezesem UKE, o którym mowa w art. 413 ust. 1 ustawy, o której mowa w art. 1.

2. **Kadencja** osoby powołanej na stanowisko Prezesa UKE na podstawie ustawy uchylanej w art. 68 ust. 1 **nie ulega skróceniu**.

Powołanie może być też regulacją szczególną w stosunku do przepisów ustawy określających zasady powoływania organów, np. możliwe jest inne określenie wymogów wobec organu powoływanego po raz pierwszy do czasu powołania organu w trybie nowej ustawy.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów dostosowujących

USTAWA

z dnia 20 grudnia 2024 r.

o Radzie Fiskalnej

Art. 47. 1. **Pierwszy** Dyrektor Biura Rady jest **powoływany** przez Ministra Finansów, przy czym nabór na stanowisko Dyrektora Biura Rady jest ogłaszany w terminie 30 dni od dnia wejścia w życie ustawy. Przepis art. 24 stosuje się odpowiednio.

2. Dyrektor, o którym mowa w ust. 1, kieruje Biurem Rady **do dnia powołania** Dyrektora Biura Rady przez Radę.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów dostosowujących

sposób przekształcenia organów lub instytucji

Przepisy te regulują zasady przekształcania dotychczasowych organów i instytucji.

USTAWA

z dnia 10 lipca 2015 r.

o Agencji Mienia Wojskowego

Rozdział 9

Przepisy przejściowe, dostosowujące i końcowe

Art. 120. [Połączenie Wojskowej Agencji Mieszkaniowej i Agencji Mienia Wojskowego]

1. Z dniem 1 października 2015 r. **łączy się**:

1) Wojskową Agencję Mieszkaniową utworzoną na podstawie ustawy z dnia 22 czerwca 1995 r. o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej;

2) Agencję Mienia Wojskowego utworzoną na podstawie ustawy z dnia 30 maja 1996 r. o gospodarowaniu niektórymi składnikami mienia Skarbu Państwa oraz o Agencji Mienia Wojskowego (Dz. U. z 2013 r. poz. 712 oraz z 2014 r. poz. 1146).

2. Połączenie agencji, o których mowa w ust. 1, **następuje przez przejęcie** Agencji Mienia Wojskowego przez Wojskową Agencję Mieszkaniową.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów dostosowujących

W przypadku **zniesienia organu lub instytucji**, a także w przypadku jest przekształcenia do rozstrzygnięcia w przepisach dostosowujących pozostają kwestie dotyczące:

- 1) pracowników;
- 2) mienia;
- 3) należności i zobowiązań;
- 4) uczestnictwa w postępowaniach, w których dotychczas organ był stroną;
- 5) prowadzonej dokumentacji.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów dostosowujących

USTAWA

z dnia 11 września 2019 r.

Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo zamówień publicznych

Rozdział 3

Przepis uchylający, przepisy przejściowe i dostosowujące oraz przepis końcowy

Art. 100. 1. Z dniem 1 stycznia 2021 r. Urząd Zamówień Publicznych, o którym mowa w art. 152 ust. 3 ustawy uchylanej w art. 89, **staje się** Urzędem Zamówień Publicznych, o którym mowa w art. 467 ust. 1 ustawy, o której mowa w art. 1.

2. Z dniem 1 stycznia 2021 r. pracownicy zatrudnieni w Urzędzie Zamówień Publicznych, o którym mowa w art. 152 ust. 3 ustawy uchylanej w art. 89, **stają się** pracownikami Urzędu Zamówień Publicznych, o którym mowa w art. 467 ust. 1 ustawy, o której mowa w art. 1. (...)

Art. 101. 1. Z dniem 1 stycznia 2021 r. mienie Skarbu Państwa będące we władaniu Urzędu Zamówień Publicznych, o którym mowa w art. 152 ust. 3 ustawy uchylanej w art. 89, **staje się** mieniem Skarbu Państwa będącym we władaniu Urzędu Zamówień Publicznych, o którym mowa w art. 467 ust. 1 ustawy, o której mowa w art. 1.

2. Należności i zobowiązania Urzędu Zamówień Publicznych, o którym mowa w art. 152 ust. 3 ustawy uchylanej w art. 89, z dniem 1 stycznia 2021 r. **stają się** należnościami i zobowiązaniami Urzędu Zamówień Publicznych ...

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów dostosowujących

Art. 102. 1. W sprawach sądowych, sądowoadministracyjnych lub administracyjnych, wszczętych i niezakończonych przed dniem 1 stycznia 2021 r., w których stroną lub uczestnikiem był Prezes Urzędu Zamówień Publicznych, o którym mowa w art. 152 ust. 1 ustawy uchylanej w art. 89, z dniem 1 stycznia 2021 r. stroną lub uczestnikiem **staje się** Prezes Urzędu Zamówień Publicznych, o którym mowa w art. 466 ust. 1 ustawy, o której mowa w art. 1.

2. W sprawach sądowych, sądowoadministracyjnych lub administracyjnych, wszczętych i niezakończonych przed dniem 1 stycznia 2021 r., w których stroną lub uczestnikiem był Urząd Zamówień Publicznych, o którym mowa w art. 152 ust. 3 ustawy uchylanej w art. 89, z dniem 1 stycznia 2021 r. stroną lub uczestnikiem **staje się** Urząd Zamówień Publicznych, o którym mowa w art. 467 ust. 1 ustawy, o której mowa w art. 1.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów dostosowujących

USTAWA

z dnia 10 lutego 2017 r.

Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Ośrodku Wsparcia Rolnictwa

Art. 49. 6. Prezes Agencji Rynku Rolnego, Prezes Agencji Nieruchomości Rolnych i Prezes Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz osoby przez nich upoważnione współpracują z Pełnomocnikiem w zakresie działań, o których mowa w ust. 2, w tym zabezpieczają i przekazują dokumentację niezbędną do działania Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa.

Wybrane zasady techniki prawodawczej Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów dostosowujących

W przepisach dostosowujących można **wyjątkowo** wyznaczyć **termin dostosowania** organów lub instytucji do nowej albo znowelizowanej ustawy.

Najczęściej taka regulacja dotyczy tych wszystkich sytuacji, które zadzieją się **po raz pierwszy**, np. złożenie sprawozdania rocznego, złożenie stosownego wniosku.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów dostosowujących

USTAWA

z dnia 13 lipca 2023 r.

o zmianie ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi oraz niektórych innych ustaw

12) po rozdziale 6a dodaje się rozdział 6b w brzmieniu:

Art. 40o. Podmiot reprezentujący jest obowiązany do składania, za pośrednictwem indywidualnego konta w BDO, w terminie do dnia 15 marca, **sprawozdania za poprzedni rok kalendarzowy zawierającego informacje**, o których mowa w art. 73 ust. 2 pkt 2b ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach.

Art. 40p. 1. Podmiot reprezentujący jest obowiązany do sporządzania **rocznego sprawozdania o odpadach opakowaniowych**, o których mowa w załączniku nr 1a do ustawy, odebranych z jednostek handlu detalicznego i hurtowego oraz innych punktów zbierających opakowania i odpady opakowaniowe objęte systemem kaucyjnym na terenie danej gminy, zawierającego informacje, o których mowa w ust. 3.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów dostosowujących

15) po art. 45a dodaje się art. 45b i art. 45c w brzmieniu:

Art. 45b. Podmiot reprezentujący jest obowiązany sporządzić i złożyć marszałkowi województwa **roczne sprawozdanie**, na zasadach określonych w dziale V rozdziale 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach, oddzielnie dla każdego wprowadzającego produkty w opakowaniach na napoje i wprowadzającego bezpośrednio produkty w opakowaniach na napoje, który przystąpił do systemu kaucyjnego.

Art. 45c. Wprowadzający produkty w opakowaniach na napoje oraz wprowadzający bezpośrednio produkty w opakowaniach na napoje, którzy nie zawarli umowy, o której mowa w art. 40h ust. 3, są obowiązani sporządzić i złożyć marszałkowi województwa **roczne sprawozdanie**, na zasadach określonych w dziale V rozdziale 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów dostosowujących

Art. 7. Podmiot reprezentujący obowiązany do sporządzania i składania sprawozdań, o których mowa w art. 40o i art. 40p ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1, sporządza i składa je **po raz pierwszy** za rok, w którym system kaucyjny został uruchomiony.

Art. 8. Podmioty obowiązane do sporządzania i składania sprawozdań, o których mowa w art. 45b i art. 45c ustawy zmienianej w art. 1, sporządzają i składają je **po raz pierwszy** za rok 2025.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów dostosowujących

USTAWA

z dnia 11 sierpnia 2021 r.

o gatunkach obcych

Art. 11. [Sytuacja zwierząt domowych przetrzymywanych przed umieszczeniem ich gatunku w wykazie IGO stwarzających zagrożenie dla Unii albo na liście IGO stwarzających zagrożenie dla Polski]

2. Posiadacz zwierzęcia domowego, o którym mowa w ust. 1, składa wniosek o wydanie zezwolenia na odstępstwo od zakazów, o których mowa w art. 7 ust. 1 lit. b oraz d rozporządzenia nr 1143/2014, albo zezwolenia na odstępstwo od zakazów, o których mowa w art. 7 ust. 2 pkt 2 i 3, albo podejmuje działanie, o którym mowa w ust. 1 pkt 2 albo 3, **w terminie 6 miesięcy od dnia umieszczenia gatunku, do którego to zwierzę należy, w wykazie IGO stwarzających zagrożenie dla Unii albo na liście IGO stwarzających zagrożenie dla Polski.**

Art. 55. **Termin**, o którym mowa w art. 11 ust. 2, w odniesieniu do posiadaczy gatunków umieszczonych w wykazie IGO stwarzających zagrożenie dla Unii przed dniem wejścia w życie ustawy **liczy się od dnia wejścia w życie ustawy.**

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów przejściowych i dostosowujących

§ 36. [Sposób ukształtowania rozwiązań w przepisach przejściowych i dostosowujących]

Rozwiązania przewidziane w przepisach przejściowych i dostosowujących powinny być ukształtowane w sposób nieuciążliwy dla ich adresatów i pozostawiać im możliwość przystosowania się do przepisów nowej albo znowelizowanej ustawy.

Wybrane zasady techniki prawodawczej Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów przejściowych i dostosowujących

Obowiązujące ZTP nakazują **analizę zagadnień intertemporalnych** i określenie w przepisach przejściowych, **które regulacje mają zastosowanie do stosunków powstałych pod działaniem prawa dotychczasowego**. Jednocześnie przyjęte rozwiązania powinny umożliwić adresatom tych norm **dostosowanie się** do nowego stanu prawnego lub **dokończenie spraw** rozpoczętych pod rządami starego prawa.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów przejściowych i dostosowujących

Zasada zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa – określana też mianem zasady lojalności państwa wobec obywateli – zgodnie z poglądem Trybunału Konstytucyjnego „zakłada m.in., że **„jeśli zapewniono obywatela, iż przez pewien czas obowiązywać go będą pewne reguły, a obywatel ów – kierując się tym zapewnieniem – rozpoczął konkretne działania, to reguł tych nie można już zmieniać na niekorzyść obywatela (...)**”. Ponadto TK podkreślał w swoim orzecznictwie, że zasada ta „jest ściśle związana z bezpieczeństwem prawnym jednostki”, gdyż wyraża się ona „w takim stanowieniu i stosowaniu prawa, by nie stawało się ono swoistą pułapką dla obywatela i aby mógł on układać swoje sprawy w zaufaniu, iż nie naraża się na prawne skutki, których nie mógł przewidzieć w momencie podejmowania decyzji i działań oraz w przekonaniu, iż jego działania podejmowane zgodnie z obowiązującym prawem będą także w przyszłości uznawane przez porządek prawny” (wyrok TK z dnia 9 czerwca 2003 r., sygn. akt SK 12/03).

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów przejściowych i dostosowujących

USTAWA

z dnia 3 marca 2000 r.

o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi

Art. 26. Postanowienia umów o pracę i innych aktów stanowiących podstawę nawiązania stosunku pracy oraz umów cywilnoprawnych stanowiących podstawę zatrudnienia ustalające wynagrodzenie miesięczne, nagrodę roczną, odprawę albo świadczenia dodatkowe w wysokości wyższej niż maksymalna dopuszczona ustawą, **stają się nieważne z mocy prawa z upływem 3 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy; zamiast nich stosuje się odpowiednie przepisy ustawy.**

Art. 30. Ustawa wchodzi w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie miesiąca od dnia jej ogłoszenia.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów przejściowych i dostosowujących

W omawianym przykładzie przepisowi art. 26 tzw. ustawy kominowej został postawiony zarzut, że **narusza wyrażoną w art. 2 Konstytucji zasadę demokratycznego państwa prawnego**, a w szczególności wynikającą z niej m. in. **zasadę zaufania obywateli do państwa i prawa**, gdyż ustawodawca dokonał ingerencji w istniejący stan prawny uregulowany w oparciu o prawo pracy przez unieważnienie z mocy prawa podpisanych kontraktów. TK **nie przychylił się do tego stanowiska**, gdyż „ustawodawca ustanowił w nim **trzymiesięczny** okres dostosowawczy do nowych przepisów. Dodatkowo uwzględnić tu należy **okres vacatio legis**, (...) dawało to jej adresatom niemal 5 miesięcy czasu na podjęcie decyzji”. TK ocenił także „**cel ustawy**, jakim było wyeliminowanie wygórowanych a przez to niesprawiedliwych i nieproporcjonalnych wynagrodzeń osób zatrudnionych w szeroko pojętym sektorze publicznym, za **uzasadnione uznać można oparcie regulacji intertemporalnej na zasadzie bezpośredniego działania nowego prawa**, a nie na konkurencyjnej wobec niej zasadzie przedłużonego działania dawnego prawa”.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów przejściowych i dostosowujących

§ 37. [Niedopuszczalność zamieszczania w przepisach przejściowych i dostosowujących przepisów regulujących inne sprawy]

W przepisach przejściowych i dostosowujących **nie zamieszcza się** przepisów regulujących sprawy inne, niż określone w niniejszym rozdziale.

Wybrane zasady techniki prawodawczej Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów przejściowych i dostosowujących

ZTP wskazują na konieczność zawarcia przepisów przejściowych i dostosowujących, **jeżeli reguluje się dziedzinę spraw uprzednio unormowaną przez inną ustawę** (§ 14 ZTP). Regulując zasady budowy ustawy, ZTP wyraźnie wyodrębniają tę grupę przepisów. O ile nie budzi wątpliwości, że mogą one zostać zamieszczone w **jednej jednostce systematyzacyjnej**, to z uwagi na ich szczególny charakter **nie należy ich łączyć z innymi przepisami, w szczególności z przepisami merytorycznymi**.

Wybrane zasady techniki prawodawczej Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów przejściowych i dostosowujących

ZTP dopuszczają możliwość połączenia w jednej jednostce systematyzacyjnej przepisów epizodycznych, przejściowych, dostosowujących i końcowych ustawy, **jeżeli nie są liczne**.

Zamieszcza się je wówczas pod wspólnym tytułem.

W praktyce spotyka się sytuacje, w których przepisy te są łączone, mimo że ich liczba jest duża.

Jednak wówczas należy je podzielić na jednostki systematyzacyjne niższego rzędu.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów przejściowych i dostosowujących

Reguła wydatkowa

W rozdziale „Przepisy przejściowe i dostosowujące” zamieszcza się także **przepis stanowiący realizację art. 50 ust. 1a ustawy o finansach publicznych**, tj. określenie **maksymalnego limitu wydatków wraz z mechanizmem korygującym i określeniem właściwego organu**, który monitoruje wykorzystanie limitu wydatków na wykonywanie zadania publicznego przez jednostki sektora finansów publicznych oraz odpowiada za wdrożenie mechanizmów korygujących, zwany „regułą wydatkową”.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów przejściowych i dostosowujących

USTAWA

z dnia 21 listopada 2024 r.

o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw

Art. 18.

1. **Maksymalny limit wydatków budżetu państwa** przeznaczonych na wykonywanie zadań Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki wynikających z niniejszej ustawy wynosi w roku:

1) 2025 – 1 350 000,00 zł; (...)

10) 2034 – 1 444 750,00 zł.

2. Prezes Urzędu Regulacji Energetyki **monitoruje** wykorzystanie limitu wydatków, o którym mowa w ust. 1 oraz wdraża mechanizm korygujący, o którym mowa w ust. 3.

3. W przypadku przekroczenia lub zagrożenia przekroczenia przyjętego na dany rok budżetowy maksymalnego limitu wydatków określonego w ust. 1 oraz w przypadku gdy część planowanych wydatków, o których mowa w ust. 1, przypadająca proporcjonalnie na okres od początku roku kalendarzowego do końca danego kwartału została przekroczona:

1) po pierwszym kwartale – co najmniej o 20 %, (...)

3) po trzech kwartałach – co najmniej o 10 %

– Prezes Urzędu Regulacji Energetyki **stosuje mechanizm korygujący polegający na** obniżeniu kosztów realizacji zadań, o których mowa w ust. 1.

4. W przypadku gdy wielkość wydatków w poszczególnych miesiącach jest zgodna z planem finansowym, przepisu ust. 3 nie stosuje się.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów przejściowych i dostosowujących

§ 97. [Zasady systematyzowania przepisów zmieniających]

1. Jeżeli ustawa, w której artykuły pogrupowano w jednostki systematyzacyjne, zawiera liczne przepisy zmieniające, wydziela się je we wspólną jednostkę systematyzacyjną zatytułowaną „Zmiany w przepisach” i zamieszcza bezpośrednio przed przepisami epizodycznymi, przejściowymi, dostosowującymi i końcowymi.
2. Jeżeli ustawa, w której artykuły pogrupowano w jednostki systematyzacyjne, zawiera nieliczne przepisy zmieniające, przepis zmieniający albo przepisy zmieniające zamieszcza się bezpośrednio przed przepisami epizodycznymi, przejściowymi, dostosowującymi i końcowymi w jednej jednostce systematyzacyjnej, wymieniając w tytule tej jednostki rodzaje zamieszczonych w niej przepisów.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów przejściowych i dostosowujących

ZTP przewidują również możliwość zamieszczenia przepisów przejściowych i dostosowujących w jednej jednostce systematyzacyjnej razem z przepisami zmieniającymi.

USTAWA

z dnia 9 czerwca 2022 r.

o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich

DZIAŁ VII

Zmiany w przepisach, przepisy przejściowe, dostosowujące i końcowe

Rozdział 1

Zmiany w przepisach

Rozdział 2

Przepisy przejściowe i dostosowujące

Rozdział 3

Przepisy końcowe

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów przejściowych i dostosowujących

Wymaga również zauważenia, że zgodnie z § 30 ZTP przepis o **utrzymaniu w mocy dotychczasowych aktów wykonawczych ma charakter przejściowy**, a zatem powinien zostać zamieszczony **przed przepisami dostosowującymi**.

USTAWA

z dnia 13 czerwca 2019 r.

o wykonywaniu działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania i obrotu materiałami wybuchowymi, bronią, amunicją oraz wyrobami i technologią o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym

Art. 171. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 10a ust. 8 pkt 2 ustawy zmienianej w art. 143 zachowują moc do dnia wejścia w życie nowych przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 10a ust. 8 pkt 2 ustawy zmienianej w art. 143, jednak nie dłużej niż przez 18 miesięcy od dnia wejścia w życie przepisów działu IV ustawy nowej.

Art. 172. 1. Tworzy się System Rejestracji Broni.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów przejściowych i dostosowujących

Wykształciła się jednak **praktyka**, różniąca się od regulacji zawartej w ZTP, zgodnie z którą przepis ten jest zamieszczany na końcu przepisów przejściowych i dostosowujących, przed przepisami końcowymi. Jak w poniższym przykładzie został zamieszczony między przepisem dostosowującym a końcowym.

USTAWA

z dnia 22 grudnia 2015 r.

o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji

Art. 108. 1. Pierwszy skład Rady Interesariuszy minister koordynator Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji powołuje nie później niż po upływie sześciu miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy. (...)

Art. 111. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie: (...)

Art. 112. Ustawa wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów przejściowych i dostosowujących

Podobieństwa:

1) **obowiązywanie „czasowo”:**

- a) przepisy epizodyczne – obowiązują w czasie możliwym do precyzyjnego zakreslenia,
- b) przepisy przejściowe – obowiązują do czasu „zniknięcia” przypadków, do których mają one zastosowanie; czas może być precyzyjnie zakreslony,
- c) przepisy dostosowujące – najczęściej mają charakter zdarzeń lub czynności o charakterze jednorazowym; czas na ich dokonanie może być precyzyjnie zakreslony;

2) **brak możliwości zmiany przepisów po ich wyekspirowaniu;**

3) **brak potrzeby uchylecia przepisów po ich wyekspirowaniu.**

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Teoretyczne aspekty formułowania przepisów przejściowych i dostosowujących

Różnice:

1) zakres regulacji:

- a) przepisy epizodyczne – nie określają wpływu nowego albo znowelizowanego aktu prawnego na stosunki powstałe pod działaniem aktu prawnego dotychczasowego (cecha przepisu przejściowego), lecz wprowadza odstępstwo od regulacji obowiązujących bądź je „zawiesza” na ściśle określony czas,
- b) przepisy przejściowe – reguluje się wpływ nowej albo znowelizowanej ustawy na stosunki powstałe pod działaniem ustawy albo ustaw dotychczasowych,
- c) przepisy dostosowujące – przepisy te regulują sprawy związane z dostosowaniem do nowej albo znowelizowanej ustawy jej adresatów, w tym organów lub instytucji;

2) możliwość zmiany przepisów po ich wejściu w życie:

- a) przepisy epizodyczne – jest możliwość zmiany,
- b) przepisy przejściowe – brak możliwości zmiany,
- c) przepisy dostosowujące – brak możliwości zmiany.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy końcowe

Do przepisów końcowych zalicza się:

- 1) przepisy uchylające;
- 2) przepisy o utracie mocy obowiązującej ustawy;
- 3) przepisy o wejściu ustawy w życie.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy końcowe

Jeżeli w wyniku uchylecia jednostek systematyzacyjnych ustawy lub jej przepisów wyjątkowo zachowuje się moc obowiązującą **tylko niektórych przepisów ustawy**, w ustawie zamieszcza się **przepis zmieniający**, w którym **wyczerpująco wymienia się uchylane jednostki systematyzacyjne ustawy lub jej przepisy**, wyrażając to zwrotem: „W ustawie... (tytuł ustawy) uchyla się...”.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy końcowe

USTAWA

z dnia 20 marca 2025 r.

o zmianie ustawy o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej oraz ustawy o inwestycjach w zakresie budowy portów zewnętrznych

Art. 1. W ustawie z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1125) wprowadza się następujące zmiany:

4) uchyla się art. 29; (...)

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy końcowe

§ 39 ZTP [Treść przepisu uchylającego]

1. W przepisie uchylającym **wyczerpująco** wymienia się ustawy, które ustawa uchyla; nie poprzestaje się na domyślnym uchyleniu poprzedniej ustawy przez odmienne uregulowanie danej sprawy w nowej ustawie.
2. Jeżeli ustawa **w sposób całkowity i wyłączny reguluje daną dziedzinę spraw**, a wyczerpujące wymienienie przepisów ustaw dotychczas obowiązujących w danej dziedzinie napotyka znaczne trudności, można **wyjątkowo** w przepisie uchylającym posłużyć się zwrotem: „**Tracą moc wszelkie dotychczasowe przepisy dotyczące spraw uregulowanych w ustawie; w szczególności tracą moc ...**”.
3. W przypadku innym, niż wskazany w ust. 2, przepisowi uchylającemu **nie nadaje się ogólnikowej treści**, a w szczególności nie używa się zwrotu: „Tracą moc dotychczasowe przepisy sprzeczne z niniejszą ustawą”.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy końcowe

§ 40. ZTP [Sposób sformułowania przepisu uchylającego]

1. Przepisowi uchylającemu ustawę nadaje się brzmienie: „Traci moc ustawa ... (tytuł ustawy).”.
2. Jeżeli uchyla się kilka ustaw, uchylane ustawy wymienia się w jednej jednostce redakcyjnej ustawy uchylającej, zamieszczając je w punktach, w kolejności, w jakiej uchylane ustawy zostały uchwalone.

USTAWA

z dnia 23 czerwca 2022 r.

o zmianie ustawy o Inspekcji Weterynaryjnej oraz niektórych innych ustaw

Art. 25. Traci moc:

- 1) ustawa z dnia 27 sierpnia 2003 r. o weterynaryjnej kontroli granicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 260);
- 2) ustawa z dnia 10 grudnia 2003 r. o kontroli weterynaryjnej w handlu (Dz. U. z 2021 r. poz. 1161).

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy końcowe

§ 41. ZTP [Uchylenie całej ustawy lub wybranych przepisów ustawy]

Ustawę regulującą dotychczas daną dziedzinę spraw uchyla się **w całości**, bez pozostawiania w mocy poszczególnych jej jednostek systematyzacyjnych, zwłaszcza pojedynczych przepisów.

USTAWA

z dnia 20 marca 2025 r.

o rynku pracy i służbach zatrudnienia

Art. 460. Traci moc ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2025 r. poz. 214).

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy końcowe

USTAWA

z dnia 12 lipca 2024 r.

Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo komunikacji elektronicznej

Art. 68.

1. Traci moc ustawa z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne (Dz. U. z 2024 r. poz. 34, 731 i 834), z wyjątkiem ust. 2 i 3.
2. Przepis art. 56 ust. 4a ustawy, o której mowa w ust. 1, traci moc po upływie 7 dni od dnia ogłoszenia ustawy.
3. Przepisy art. 1 ust. 1 pkt 2, art. 2 pkt 1 (...) oraz art. 209 ust. 1 pkt 25a, 27¹ i 27a ustawy, o której mowa w ust. 1, tracą moc z dniem wejścia w życie przepisów wdrażających dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2555 z dnia 14 grudnia 2022 r. w sprawie środków na rzecz wysokiego wspólnego poziomu cyberbezpieczeństwa na terytorium Unii, zmieniającą rozporządzenie (UE) nr 910/2014 i dyrektywę (UE) 2018/1972 oraz uchylającą dyrektywę (UE) 2016/1148 (dyrektywa NIS 2) (Dz. Urz. UE L 333 z 27.12.2022, str. 80).

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy końcowe

§ 52 ZTP [Przepis określający termin utraty mocy obowiązującej ustawy lub wybranych jej przepisów]

1. Przepis **określający termin utraty mocy obowiązującej ustawy albo jej poszczególnych przepisów** zamieszcza się tylko w przypadku, gdy ustawa albo jej poszczególne przepisy mają obowiązywać w ograniczonym czasie; utratę mocy obowiązującej ustawy albo jej poszczególnych przepisów **można uzależnić od wystąpienia zdarzenia przyszłego tylko w przypadku**, gdy termin jego wystąpienia można ustalić w sposób niebudzący wątpliwości i zostanie on urzędowo podany do wiadomości publicznej.
2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, ustawa powinna określać **formę urzędowego podania do wiadomości publicznej terminu wystąpienia zdarzenia przyszłego oraz organ właściwy do dokonania tej czynności**.
3. Przepisowi, o którym mowa w ust. 1, można nadać brzmienie: „Ustawa obowiązuje do dnia ...” albo „Przepisy art. ... tracą moc ...”.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy końcowe

USTAWA

z dnia 14 czerwca 2024 r.

**o szczególnych rozwiązaniach w związku z przygotowywaniem i sprawowaniem przez Rzeczpospolitą Polską
przewodnictwa w Radzie Unii Europejskiej w I połowie 2025 roku**

Art. 18. Ustawa obowiązuje **do dnia 30 września 2025 r.**

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy końcowe

USTAWA

z dnia 6 marca 2025 r.

**o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz ustawy – Prawo o ustroju sądów
wojskowych**

Art. 4.

3. Przepisy ust. 1 i 2 tracą moc po upływie 24 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy końcowe

USTAWA

z dnia 2 marca 2020 r.

o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych

Art. 36.

6. Przepisy art. 15zzzzzy tracą moc **po upływie 6 miesięcy od dnia odwołania na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu** epidemii w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2 ogłoszonego na podstawie art. 46 ust. 2 i 4 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi.

Stan epidemii został **odwołany** z dniem 16 maja 2022 r. na **podstawie rozporządzenia** Ministra Zdrowia z dnia 12 maja 2022 r. w sprawie odwołania na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii, które weszło w życie z dniem 16 maja 2022 r.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy końcowe

W ustawie zamieszcza się **przepis określający termin jej wejścia w życie**, chyba że termin ten określają **odrębne przepisy ustawy wprowadzającej**.

Warunkiem wejścia w życie ustawy jest jej ogłoszenie w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy końcowe

Akty normatywne, zawierające przepisy **powszechnie obowiązujące**, ogłaszane w **dziennikach urzędowych** wchodzi w życie **po upływie czternastu dni od dnia ich ogłoszenia**, chyba że dany akt normatywny określi **termin dłuższy**. W **uzasadnionych przypadkach** akty normatywne mogą wchodzić w życie w **terminie krótszym** niż czternaście dni.

Jeżeli **ważny interes państwa wymaga natychmiastowego wejścia w życie aktu normatywnego i zasady demokratycznego państwa prawnego nie stoją temu na przeszkodzie**, dniem wejścia w życie może być **dzień ogłoszenia** tego aktu w dzienniku urzędowym.

Nadanie aktowi normatywnemu **wstecznej mocy obowiązującej jest możliwe, jeżeli zasady demokratycznego państwa prawnego nie stoją temu na przeszkodzie**.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy końcowe

Ustawa **powinna** wchodzić w życie **w całości w jednym terminie**.

Przepisy ustawy mogą wchodzić w **różnym terminie wyjątkowo** w przypadku, gdy zróżnicowanie terminów wejścia w życie poszczególnych przepisów ustawy jest **niezbędne do zrealizowania celu ustawy oraz nie narusza jej spójności**.

Jeżeli zróżnicowanie terminów wejścia w życie poszczególnych przepisów ustawy **mogłoby naruszać jej spójność lub zmniejszać jej komunikatywność**, a dana instytucja prawna **ma mieć zastosowanie do zdarzeń lub stanów rzeczy zaistniałych lub powstałych od określonego dnia**, wyraża się to w **odrębnym przepisie jednoznacznie określającym tę instytucję oraz te zdarzenia lub stany rzeczy**.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy końcowe

Brzmienie przepisu o wejściu w życie ustawy

Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Ustawa wchodzi w życie po upływie... (dni, tygodni, miesięcy, lat) od dnia ogłoszenia.

Ustawa wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

Ustawa wchodzi w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu ogłoszenia.

Ustawa wchodzi w życie ... dnia... miesiąca następującego po miesiącu ogłoszenia.

Ustawa wchodzi w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie...

(dni, tygodni, miesięcy, lat) od dnia ogłoszenia.

Ustawa wchodzi w życie z dniem... (dzień oznaczony kalendarzowo).

Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Ustawa wchodzi w życie..., z wyjątkiem art. ..., który wchodzi w życie... .

Ustawa wchodzi w życie w terminie określonym w ustawie z dnia... – ... (tytuł ustawy wprowadzającej) (Dz. U. ...).

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy końcowe

USTAWA

z dnia 21 lutego 2025 r.

o zmianie ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych

Art. 4. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

USTAWA

z dnia 21 lutego 2025 r.

o zmianie ustawy o rynku mocy oraz niektórych innych ustaw

Art. 8. Ustawa wchodzi w życie po upływie 7 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 2, który wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy końcowe

USTAWA

z dnia 14 czerwca 2024 r.

o ochronie sygnalistów

Art. 64. Ustawa wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 5 ust. 4, art. 25 ust. 1 pkt 8 oraz przepisów rozdziału 4, które wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia.

USTAWA

z dnia 20 marca 2025 r.

o rynku pracy i służbach zatrudnienia

Art. 461. Ustawa wchodzi w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem:

- 1) art. 392 pkt 2 lit. b oraz art. 458, które wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia;
- 2) art. 106, art. 128 ust. 2, art. 203 oraz art. 300 ust. 3 pkt 11, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2026 r.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy końcowe

USTAWA

z dnia 23 kwietnia 2025 r.

**o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 roku
oraz w 2024 roku w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej**

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

USTAWA

z dnia 11 września 2019 r.

Prawo zamówień publicznych

DZIAŁ XIII

Przepis końcowy

Art. 623. [Wejście w życie] Ustawa wchodzi w życie w terminie określonym w ustawie z dnia 11 września 2019 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. poz. 2020).

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy końcowe

Sposoby obliczania *vacatio legis*

Wątpliwości dotyczące interpretacji terminu określonego w przepisach przez sformułowanie „traci moc z dniem”. Występuje zarówno interpretacja przyjmująca, że sformułowanie to oznacza **początek wskazanego w przepisie dnia**, jak i przyjmująca pogląd przeciwny – w którym sformułowanie to oznacza **koniec wskazanego w przepisie dnia**.

W chwili obecnej **dominująca** wydaje się jednak interpretacja druga za:

- 1) S. Wronkowską i M. Zielińskim, gdy pojęcie:
 - a) **wchodzi w życie z dniem** – oznacza „z początkiem dnia”,
 - b) **traci moc z dniem** – oznacza „z końcem dnia”;

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa ustawy. Przepisy końcowe

2) uwzględnianym przez praktykę legislacji uznanym **sposobem liczenia terminów przyjętych na gruncie przepisów kodeksu cywilnego:**

„Art. 111 § 1 Kodeksu cywilnego „Termin oznaczony w dniach kończy się z upływem ostatniego dnia.”.

Art. 6. Ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych [Obliczanie daty wejścia w życie]

1. Przy obliczaniu terminu wejścia w życie aktu normatywnego określonego w dniach nie uwzględnia się dnia ogłoszenia, z wyjątkiem przypadków, gdy akt normatywny wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.
2. Terminy wejścia w życie aktu normatywnego określone w tygodniach, miesiącach lub latach kończą się z upływem dnia, który nazwą lub datą odpowiada dniu ogłoszenia, a gdyby takiego dnia w ostatnim miesiącu nie było – w ostatnim dniu tego miesiąca.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Zmiana ustawy

Zmiana (nowelizacja) ustawy polega na:

- 1) uchyleniu** niektórych jej przepisów (w art. ... w ust. ... uchyla się pkt ...);
- 2) zastąpieniu** niektórych jej przepisów przepisami o innej treści lub brzmieniu (art. ... otrzymuje brzmienie: ..., W art. wyrazy zastępuje się wyrazami);
- 3) dodaniu** do niej nowych przepisów (w art. ... po ust. dodaje się ust. ... w brzmieniu: ...).

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Zmiana ustawy

Przepisy ustawy zmienia się:

- 1) **odrębną** ustawą zmieniającą;
- 2) **przepisem zmieniającym** zamieszczonym w innej ustawie.

Jeżeli zmiany wprowadzane w ustawie miałyby być liczne albo miałyby naruszać konstrukcję lub spójność ustawy albo gdy ustawa była już poprzednio wielokrotnie nowelizowana, opracowuje się **projekt nowej** ustawy.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Zmiana ustawy

§ 93 ZTP [Rodzaje przepisów w ustawie zmieniającej]

1. Ustawa zmieniająca może zawierać jedynie **przepisy uchylające, przepisy zastępujące lub przepisy uzupełniające przepisy ustawy zmienianej, a w razie potrzeby – także przepisy epizodyczne, przejściowe i dostosowujące**, konieczne ze względu na dokonywaną nowelizację.
2. W ustawie zmieniającej nie zamieszcza się przepisów regulujących sprawy nieobjęte zakresem unormowania ustawy zmienianej.
3. W szczególnie **uzasadnionych** przypadkach, jeżeli jest to konieczne dla **uniknięcia luki w prawie**, w ustawie zmieniającej można **wyjątkowo zamieścić przepisy, które regulują sprawy wykraczające poza zakres unormowania ustawy zmienianej**.
4. Jeżeli w ustawie zmieniającej wyjątkowo zamieszczono przepisy inne niż określone w ust. 1, nie wystarczy poprzestać na uchyleniu ustawy znowelizowanej, ale uchyla się także te przepisy.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Zmiana ustawy

§ 87 ZTP [Podanie w przepisie zmieniającym nowego brzmienia przepisu zmienianego lub zmienianej jednostki redakcyjnej niższego stopnia]

1. Zmieniany przepis ustawy przytacza się w **pełnym nowym brzmieniu**.
2. Jeżeli artykuły ustawy są podzielone na jednostki redakcyjne niższego stopnia, a zmianę wprowadza się **tylko w którejs z tych jednostek**, można poprzestać na przytoczeniu pełnego **nowego brzmienia tylko tej zmienianej jednostki redakcyjnej**.
3. Jeżeli zmiana przepisu ustawy polega na **zastąpieniu** w nim, **dodaniu** lub **skreśleniu** niektórych wyrazów lub znaków interpunkcyjnych, a **sprzyja to wyrażeniu intencji prawodawcy w sposób zrozumiały dla adresatów**, można **nie przytaczać jego pełnego nowego brzmienia**. W takim przypadku w przepisie zmieniającym wskazuje się jednoznacznie dokonywaną zmianę, stosując w szczególności **zwrot**: „wyrazy „...” (nazwa znaku interpunkcyjnego) zastępuje się wyrazami „...” (nazwa znaku interpunkcyjnego)”, „po wyrazach „...” (nazwa znaku interpunkcyjnego) dodaje się wyrazy „...” (nazwa znaku interpunkcyjnego)” albo „skreśla się wyrazy „...” (nazwa znaku interpunkcyjnego)”.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Zmiana ustawy

§ 88 ZTP [Sposób zmiany określenia występującego wielokrotnie w zmienianej ustawie]

1. Jeżeli dane określenie, występujące **w wielu przepisach** zmienianej ustawy, w każdym z nich **skreśla się albo zastępuje się nowym** określeniem, zmiany tej dokonuje się **przepisem zmieniającym w brzmieniu**: „skreśla się użyte w art...., w różnej liczbie i różnym przypadku, wyrazy „...”” albo „użyte w art...., w różnej liczbie i różnym przypadku, wyrazy „...” zastępuje się użytymi w odpowiedniej liczbie i odpowiednim przypadku wyrazami „...””.
2. Przepis zmieniający, o którym mowa w ust. 1, zamieszcza się w ustawie zmieniającej **według kolejności dokonywanych zmian w ustawie zmienianej**, biorąc pod uwagę umiejscowienie w ustawie zmienianej pierwszego z przepisów, w którym dane określenie skreśla się albo zastępuje się nowym określeniem.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Zmiana ustawy

§ 92 ZTP [Zmiana kilku ustaw jedną ustawą zmieniającą]

1. Jedną ustawą zmieniającą obejmuje się **tylko jedną ustawę**.
2. Odstąpienie od zasady wyrażonej w ust. 1 jest **dopuszczalne** tylko w przypadku, gdy **między zmienianymi ustawami występują niewątpliwe związki tematyczne lub do zrealizowania zamysłu prawodawcy jest niezbędne jednoczesne dokonanie zmian w kilku ustawach**.

§ 94 ZTP [Zasada ujmowania zmian wprowadzanych do ustawy zmienianej w jednym artykule ustawy zmieniającej]

3. Jeżeli zmiana polega na **dodaniu albo uchyleniu kolejno po sobie następujących artykułów** (jednostek redakcyjnych niższego stopnia) albo na **nadaniu nowego brzmienia kolejno po sobie następującym artykułom** (jednostkom redakcyjnym niższego stopnia), **zmiany tych artykułów albo jednostek ujmuje się odpowiednio w jeden punkt, literę, tiret albo podwójne tiret**.

§ 95 ZTP [Ujmowanie zmian w przepisach każdej zmienianej ustawy w odrębnych artykułach ustawy zmieniającej]

Jeżeli w jednej ustawie zmieniającej zmienia się **kilka ustaw, zmianę każdej z tych ustaw ujmuje się w odrębny artykuł**.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Zmiana ustawy

§ 96 ZTP [Tytuł ustawy zmieniającej]

1. Tytuł ustawy zmieniającej formułuje się zgodnie z zasadami wyrażonymi w § 16–18 i § 19a, z tym że **przedmiot ustawy** określa się przez użycie zwrotu: „**ustawa o zmianie ustawy... (tytuł ustawy)**”, a jeżeli zmienia się jednocześnie kilka ustaw – wymienia się tytuł każdej zmienianej ustawy.

1a. Jeżeli zmienia się ustawę nowelizującą i sformułowanie tytułu ustawy w sposób określony w ust. 1 powodowałoby wątpliwości co do przedmiotu ustawy, przedmiot ten można określić przez użycie zwrotu „**ustawa zmieniająca ustawę... (tytuł ustawy)**”.

2. Jeżeli jedną ustawą zmienia się wiele ustaw i wymienienie w tytule ustawy nowelizującej tytułów wszystkich zmienianych ustaw powodowałoby, że tytuł ustawy nowelizującej byłby rażąco długi, można wyjątkowo sformułować go przy użyciu zwrotu: „ustawa o zmianie ustaw” i ogólnie podać ich wspólny przedmiot albo „ustawa o zmianie ustawy (tytuł ustawy) oraz niektórych innych ustaw”, wymieniając tylko tytuł podstawowej ustawy nowelizowanej.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Zmiana ustawy

3. W tytule ustawy zmieniającej **nie podaje się daty** ustawy nowelizowanej oraz oznaczenia dzienników urzędowych, w których została ogłoszona ta ustawa i jej zmiany albo ostatni tekst jednolity i jego zmiany.
4. W przypadku, o którym mowa w ust. 2, po określeniu przedmiotu ustawy, zamieszcza się **odnośnik do tytułu ustawy**, w którym podaje się tytuły **wszystkich zmienianych** ustaw niewymienionych w tytule ustawy oraz **odrębnie – tytuły uchylanych ustaw**. Jeżeli zamieszcza się odnośnik, o którym mowa w § 19a [odnośnik „unijny”], odnośnik podający tytuły zmienianych lub uchylanych ustaw oznacza się jako **drugi**.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Zmiana ustawy

USTAWA

z dnia 4 kwietnia 2025 r.

o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw¹⁾

Art. 1. W ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1130, 1907 i 1940) **wprowadza się następujące zmiany:**

1) w art. 13a w ust. 1 **po wyrazach** „z wyłączeniem” **dodaje się wyrazy** „morskich wód wewnętrznych oraz”; (...)

Art. 2. W ustawie z dnia 5 lipca 2018 r. o ułatwieniach w przygotowaniu i realizacji inwestycji mieszkaniowych oraz inwestycji towarzyszących (Dz. U. z 2024 r. poz. 195) w art. 59 **wyrazy** „1 stycznia 2026 r.” **zastępuje się wyrazami** „1 lipca 2026 r.”.

Art. 3. W ustawie z dnia 16 czerwca 2023 r. o zmianie ustawy – Prawo geologiczne i górnicze oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 2029) w art. 50 w ust. 4 w pkt 1 **wyrazy** „1 stycznia 2026 r.” **zastępuje się wyrazami** „1 lipca 2026 r.”.

Art. 9. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem...

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Zmiana ustawy

USTAWA

z dnia 20 marca 2025 r.

o warunkach dopuszczalności powierzania pracy cudzoziemcom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej^{1), 2)}

Art. 1. 1. Ustawa określa warunki dostępu cudzoziemców do rynku pracy, organy właściwe oraz tryb postępowania w tych sprawach. (...)

Rozdział 10

Zmiany w przepisach

Art. 87. W ustawie z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 915, z późn. zm.⁵⁾) **wprowadza się następujące zmiany:** (...)

Art. 88. W ustawie z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2025 r. poz. 197 i 620) **w art. 1 ust. 1 otrzymuje brzmienie:** (...)

Art. 89. W ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z 2024 r. poz. 706 i 1907) w art. 121 w § 9a **wyrazy** „przepisów ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2023 r. poz. 735, 1429, 1723 i 1737)” **zastępuje się wyrazami** „ustawy z dnia 20 marca 2025 r. o warunkach dopuszczalności powierzania pracy cudzoziemcom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. poz. 621).”.

¹⁾ Niniejsza ustawa w zakresie swojej regulacji wdraża: (...).

²⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (...).

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Zmiana ustawy

Czego nie nowelizujemy?

1. Nie nowelizuje się przepisów zmieniających inną ustawę (wyjątek – w szczególnie uzasadnionych przypadkach, jeżeli jest to konieczne dla uniknięcia luki w prawie, można wyjątkowo znowelizować przepisy zmieniające ogłoszonej ustawy w okresie ich *vacatio legis*).
2. Nie nowelizuje się aktu wykonawczego zachowanego czasowo w mocy przez nową ustawę, chyba że ustawa ta wyraźnie przewiduje taką możliwość.
3. Nie nowelizuje się aktu normatywnego, który jeszcze nie został ogłoszony.
4. Nie nowelizuje się aktu normatywnego, który utracił moc obowiązującą lub został uchylony.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Zmiana ustawy

Akt normatywny nowelizuje się aktem **na tym samym poziomie regulacji** (tego samego rodzaju i o tej samej hierarchii).

Druk nr 2702

Projekt

USTAWA

z dnia ... 2018 r.

o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska

Art. 1. W ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2018 r. poz. 799) w art. 86 po ust. 2 dodaje się ust. 2a i 2b w brzmieniu:

„2a. Poziom alarmowy dla pyłu zawieszonego PM10 dla okresu uśredniania wyników pomiarów o długości 24 godzin wynosi (...).”.

Art. 2. W **rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu** (Dz. U. z 2012 r. poz. 1031), z dniem wejścia w życie ustawy:

1) w § 2. ust. 4 i 5 skreśla się wyrazy „pył zawieszony PM10” (...).

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Zmiana ustawy

Zmiana ustawy **nie może** polegać na tym, że dawny przepis zastępuje się nowym, **nie wskazując jednocześnie dokonywania tej zmiany** (nowelizacja dorozumiana).

Wprowadzana zmiana musi mieć **charakter wyraźny i konkretny**.

USTAWA

z dnia 18 grudnia 1998 r.

Prawo dewizowe

Art. 30. W przepisach ustawy, w przepisach obowiązujących, w przepisach ogłoszonych do dnia wejścia w życie ustawy i w przepisach przyjętych do dnia wejścia w życie ustawy, a ogłoszonych po tym dniu, wyraz „ECU” zastępuje się wyrazem „EURO”.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Zmiana ustawy

Nie należy nadawać nowego brzmienia całemu przepisowi, w przypadku gdy **dokonyje się zmian w niższych jednostkach systematyzacyjnych**.

Nadając nowe brzmienie przepisom **nie należy zmienić kolejności dotychczasowych jednostek systematyzacyjnych** w ich obrębie.

Dodając nowe jednostki systematyzacyjne między już istniejące przepisy jednostki, dodawane oznacza się, z zachowaniem zasad określonych w § 89 ZTP:

- 1) cyfrą w indeksie górnym – w przypadku kodeksów i ordynacji albo
- 2) literą – w przypadku innych ustaw.

Terminologia używana na określenie rodzaju zmian:

„uchyla się” – w odniesieniu do przepisu

„skreśla się” – w odniesieniu do wyrazów w przepisie

„dodaje się” – zarówno w odniesieniu do przepisu, jak i wyrazów w przepisie

„zastępuje się” – w odniesieniu do wyrazów w przepisie

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Upoważnienie do wydania rozporządzenia. Podstawa konstytucyjna

Konstytucja RP

Art. 92. 1. Rozporządzenia są wydawane przez organy wskazane w Konstytucji, na podstawie szczegółowego upoważnienia zawartego w ustawie i w celu jej wykonania. Upoważnienie powinno określać **organ** właściwy do wydania rozporządzenia i **zakres spraw** przekazanych do uregulowania oraz **wytyczne** dotyczące treści aktu.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Upoważnienie do wydania rozporządzenia

Upoważnienie fakultatywne i obligatoryjne

Upoważnieniu można nadać charakter:

1) obligatoryjny (jeżeli wydanie rozporządzenia **jest niezbędne** do funkcjonowania ustawy) –

wówczas przepisowi upoważniającemu nadaje się brzmienie:

„... (nazwa organu) **określi**, w drodze rozporządzenia, ...”

albo

2) fakultatywny (jeżeli rozstrzygnięcie co do tego, czy i kiedy wydać rozporządzenie,

pozostawia się organowi upoważnionemu) – wówczas przepisowi upoważniającemu nadaje

się brzmienie:

„... (nazwa organu) **może określić**, w drodze rozporządzenia, ...”.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Upoważnienie do wydania rozporządzenia

USTAWA

z dnia 17 grudnia 2020 r.

o promowaniu wytwarzania energii elektrycznej w morskich farmach wiatrowych

Art. 43. [Obowiązki sprawozdawcze wytwórcy posiadającego prawo do pokrycia ujemnego salda]

4. Minister właściwy do spraw klimatu **określi**, w drodze rozporządzenia, wzór sprawozdań, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i 3, kierując się koniecznością ujednolicenia formy sporządzania sprawozdań i ułatwienia analizowania zamieszczonych w nich danych.

Art. 29. [Lata, w których przeprowadzane są aukcje; maksymalna łączna moc zainstalowana elektryczna morskich farm wiatrowych w przypadku przyznawania prawa do pokrycia ujemnego salda w drodze aukcji]

6. Rada Ministrów **może określić**, w drodze rozporządzenia, do dnia 30 kwietnia danego roku, maksymalną łączną moc zainstalowaną elektryczną morskich farm wiatrowych, w odniesieniu do których może zostać przyznane prawo do pokrycia ujemnego salda w drodze aukcji w następnym roku kalendarzowym, uwzględniając:

1) istotne parametry techniczne i ekonomiczne funkcjonowania morskich farm wiatrowych (...)

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Upoważnienie do wydania rozporządzenia

Zakres spraw przekazanych do uregulowania:

- 1) określa się w sposób **precyzyjny** (np. zasady, sposób, warunki, tryb);
- 2) **nie może być określony ogólnikowo**, w szczególności przez posłużenie się zwrotem: „... określi **szczegółowe** zasady...”;
- 3) nie może mieć **charakteru blankietowego** (tzn. nie może uzupełniać ustawy, zamiast ją wykonywać);
- 4) nie może skazywać do uregulowania spraw niewyjaśnionych lub nasuwających trudności przy opracowywaniu ustawy.

***blankietowość** ma miejsce, gdy w ustawie, w której jest zawarte upoważnienie, nie występują żadne przepisy materialne w określonym zakresie, które miałyby być – zgodnie z upoważnieniem – **uszczegółowione** w rozporządzeniu, tzn. określony zakres spraw **w całości** jest przekazany do uregulowania w rozporządzeniu

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Upoważnienie do wydania rozporządzenia

Czego **nie** regulujemy w rozporządzeniu?

W rozporządzeniu zamieszcza się **tylko** przepisy regulujące sprawy przekazane do unormowania w przepisie upoważniającym (upoważnieniu ustawowym).

W związku z tym w rozporządzeniu:

- 1) **nie powtarza się** przepisów ustawy upoważniającej oraz przepisów innych aktów normatywnych,
- 2) **wyczerpująco** reguluje sprawy przekazane do unormowania w upoważnieniu,
- 3) **nie reguluje się spraw wykraczających** poza zakres przekazany w upoważnieniu,
- 4) w rozporządzeniu **nie można przekazać** do uregulowania spraw określonych w upoważnieniu innemu organowi (zakaz subdelegacji).

Zarówno **niewykonanie** upoważnienia ustawowego, jak i jego **przekroczenie**, może skutkować uznaniem rozporządzenia za **niekonstytucyjne**.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Upoważnienie do wydania rozporządzenia

Wytyczne dotyczące treści rozporządzenia są **wskazówkami** wyznaczającymi **treść rozporządzenia** lub **sposób ukształtowania jego treści**. W wytycznych można wskazać w szczególności:

- 1) rozstrzygnięcia, których nie wolno przewidzieć w rozporządzeniu;
- 2) granice, w jakich muszą zmieścić się rozstrzygnięcia rozporządzenia;
- 3) wymagania, jakim mają odpowiadać rozwiązania przyjęte w rozporządzeniu;
- 4) cele, jakie mają zostać osiągnięte przez rozporządzenie;
- 5) okoliczności, jakie należy uwzględnić, tworząc rozporządzenie.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Upoważnienie do wydania rozporządzenia

Przykładowe sformułowania używane przy konstruowaniu wytycznych:

„mając na uwadze”

„biorąc po uwagę”

„kierując się”

„uwzględniając”

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Upoważnienie do wydania rozporządzenia

Przepis upoważniający formułuje się **w jednym artykule** tak, aby można było powołać go jako podstawę prawną wydania rozporządzenia.

W przypadku gdy przepis upoważniający jest **rozbudowany**, np. ze względu na wielość spraw przekazanych do uregulowania w rozporządzeniu, **dopuszczalne jest zamieszczenie zakresu spraw w punktach**, przy czym wytyczne muszą odnosić się wówczas do zakresu spraw wskazanego w **każdym** z punktów (choć mogą być „zbiorczo” wskazane jako część wspólna po wszystkich punktach).

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Upoważnienie do wydania rozporządzenia. Wytyczne

USTAWA

z dnia 7 września 1991 r.

o systemie oświaty

Art. 93h. [Delegacja ustawowa]

Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) rodzaje dokumentów, które przedkłada się wraz z wnioskiem o uznanie świadectwa lub innego dokumentu, o którym mowa w art. 93 ust. 3, oraz wymagania dotyczące formy przedkładanych dokumentów (...)
- **biorąc pod uwagę** zasady przejrzystości i spójności procedur oraz stosowania obiektywnych kryteriów podczas rozpatrywania wniosków o uznanie świadectw lub innych dokumentów, wynikające z Konwencji o uznaniu kwalifikacji związanych z uzyskaniem wyższego wykształcenia w Regionie Europejskim, sporządzonej w Lizbonie dnia 11 kwietnia 1997 r.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Upoważnienie do wydania rozporządzenia

W przypadku, gdy przepis upoważniający zawiera **bardziej szczegółowe wytyczne**, dopuszczalne jest ich zamieszczenie **w odrębnym ustępie albo jako drugie zdanie**.

USTAWA

z dnia 10 kwietnia 1997 r.

Prawo energetyczne

Art. 45d. [Delegacja ustawowa]

1. Minister właściwy do spraw energii określi, w drodze rozporządzenia:

1) szczegółowe warunki ustalania technicznej możliwości i opłacalności zastosowania urządzeń, o których mowa w art. 45a ust. 7 pkt 2 (...).

2. Wydając rozporządzenie, o którym mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw energii bierze pod uwagę:

1) sposób doprowadzenia ciepła do budynku i do lokali, efektywność energetyczną budynku oraz efektywność kosztową zastosowania urządzeń, o których mowa w art. 45a ust. 7 pkt 2 (...).

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Upoważnienie do wydania rozporządzenia

Na podstawie jednego upoważnienia ustawowego wydaje się **jedno** rozporządzenie.

Jeżeli upoważnienie przekazuje do uregulowania **różne sprawy, które dają się tematycznie wyodrębnić**, tak że ich zakresy są rozłączne – wtedy na podstawie takiego upoważnienia można wydać więcej niż jedno rozporządzenie.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Upoważnienie do wydania rozporządzenia

USTAWA

z dnia 28 września 1991 r.

o lasach

Art. 25. [Delegacja ustawowa]

Minister właściwy do spraw środowiska **określi, w drodze rozporządzenia:**

- 1) szczegółowe warunki i tryb sporządzania planu urządzenia lasu, uproszczonego planu urządzenia lasu oraz inwentaryzacji stanu lasu, o której mowa w art. 19 ust. 3,
 - 2) szczegółowe wymagania w zakresie wyposażenia technicznego i wielkości potencjału kadrowego niezbędnego do należytego i terminowego wykonywania prac urządzeniowych, z uwzględnieniem wykształcenia, stażu pracy i wykonywanych czynności
- mając na uwadze zapewnienie terminowego i prawidłowego sporządzania planów urządzenia lasu.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Upoważnienie do wydania rozporządzenia

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ŚRODOWISKA¹⁾
z dnia 12 listopada 2012 r.

w sprawie szczegółowych warunków i trybu sporządzania planu urządzenia lasu, uproszczonego planu urządzenia lasu oraz inwentaryzacji stanu lasu

Na podstawie art. 25 pkt 1 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2011 r. Nr 12, poz. 59, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ŚRODOWISKA¹⁾
z dnia 9 sierpnia 2012 r.

w sprawie szczegółowych wymagań w zakresie wyposażenia technicznego i wielkości potencjału kadrowego niezbędnego do należytego i terminowego wykonywania prac urządzeniowych

Na podstawie art. 25 pkt 2 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2011 r. Nr 12, poz. 59, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa rozporządzenia

Do projektów rozporządzeń stosuje się **co do zasady te same reguły dotyczące układu przepisów i ich redagowania, które stosuje się przy opracowywaniu projektu ustawy**, w tym dotyczące:

- 1) kolejności zamieszczanych regulacji (przepisy merytoryczne ogólne i szczegółowe, przepisy epizodyczne, przejściowe i dostosowujące, przepis uchylający, przepis o wejściu w życie),
- 2) dokonywania zmiany (nowelizacji),
- 3) sporządzania tekstu jednolitego,
- 4) sprostowania błędu

– **przy uwzględnieniu odmienności** charakterystycznych dla opracowywania projektu rozporządzenia (wynikających chociażby z umiejscowienia rozporządzenia w hierarchii źródeł prawa i jego wykonawczego charakteru względem ustawy).

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa rozporządzenia

W rozporządzeniu **nie zamieszcza się** np.:

- 1) przepisów karnych i przepisów o karach pieniężnych;
- 2) przepisów odsyłających do przepisów karnych i przepisów o karach pieniężnych;
- 3) przepisów zmieniających (ustawy i inne rozporządzenia);
- 4) przepisów uchylających ustawy.

Inne jest również oznaczanie podstawowych jednostek redakcyjnych – w rozporządzeniu jest to **paragraf (§)**, a w ustawie artykuł (art.).

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa rozporządzenia

W tytule rozporządzenia **w oddzielnych wierszach** zamieszcza się:

- 1) oznaczenie rodzaju aktu;
- 2) nazwę organu wydającego rozporządzenie;
- 3) datę rozporządzenia;
- 4) określenie przedmiotu rozporządzenia.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa rozporządzenia

W tytule rozporządzenia **nazwę organu wydającego rozporządzenie** podaje się w brzmieniu ustalonym w przepisach o utworzeniu tego organu (np. w przypadku organów, takich jak Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, Rada Ministrów, Prezes Rady Ministrów, wskazuje się ją nazwą występującą w Konstytucji RP).

ROZPORZĄDZENIE

RADY MINISTRÓW

z dnia 23 stycznia 2025 r.

w sprawie szczegółowej zawartości Programu Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa rozporządzenia

Jeżeli rozporządzenie ma wydać minister kierujący działem administracji rządowej, wskazuje się go **nazwą działu administracji rządowej**, którym kieruje, **z wyjątkiem Ministra Obrony Narodowej i Ministra Sprawiedliwości**, których wskazuje się ich **nazwami własnymi**.

ROZPORZĄDZENIE

MINISTRA KLIMATU I ŚRODOWISKA¹⁾

z dnia 24 kwietnia 2025 r.

w sprawie funkcjonowania Bazy danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa rozporządzenia

Jeżeli w upoważnieniu ustawowym jako organ właściwy do wydania rozporządzenia wskazano **ministra określonego nazwą działu administracji rządowej**, do tytułu rozporządzenia po nazwie ministra wydającego rozporządzenie dodaje się **odnośnik**, w którym wskazuje się przepis prawny, na podstawie którego minister ten kieruje działem administracji rządowej wskazanym w upoważnieniu ustawowym.

ROZPORZĄDZENIE

MINISTRA INFRASTRUKTURY¹⁾

z dnia 15 kwietnia 2025 r.

**zmieniające rozporządzenie w sprawie ogólnych warunków prowadzenia ruchu kolejowego
i sygnalizacji**

¹⁾ Minister Infrastruktury kieruje działem administracji rządowej – transport, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 grudnia 2023 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Infrastruktury (Dz. U. poz. 2725).

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa rozporządzenia

Przykład **rozporządzenia** tzw. **atrybucyjnego** przywoływanego w odnośniku do tytułu rozporządzenia przy nazwie ministra wskazanego nazwą działu administracji rządowej

ROZPORZĄDZENIE PREZESA RADY MINISTRÓW

z dnia 19 grudnia 2023 r.

w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Klimatu i Środowiska

Na podstawie art. 33 ust. 1 i 1a ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów (Dz. U. z 2022 r. poz. 1188 oraz z 2023 r. poz. 1195, 1234 i 1641) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Rozporządzenie określa szczegółowy zakres działania Ministra Klimatu i Środowiska, zwanego dalej „ministrem”.

2. Minister kieruje następującymi działami administracji rządowej:

- 1) energia;
- 2) klimat;
- 3) środowisko.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa rozporządzenia

3. Minister jest dysponentem części 47, 51 i 41 budżetu państwa.
 4. Obsługę ministra zapewnia Ministerstwo Klimatu i Środowiska.
 5. Organy podległe ministrowi lub przez niego nadzorowane określa załącznik do rozporządzenia.
- § 2.** Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, z mocą od dnia 13 grudnia 2023 r.

Załącznik do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 grudnia 2023 r. (Dz. U. poz. 2726)

ORGANY PODLEGŁE MINISTROWI KLIMATU I ŚRODOWISKA LUB PRZEZ NIEGO NADZOROWANE

- 1) Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska;
- 2) Główny Inspektor Ochrony Środowiska;
- 3) Prezes Państwowej Agencji Atomistyki.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa rozporządzenia

Jako **datę rozporządzenia** podaje się dzień określony kalendarzowo, w którym zostało ono podpisane przez organ wydający to rozporządzenie (przy użyciu zwrotu „z dnia...”, przy czym dzień zapisuje się cyframi arabskimi, nazwę miesiąca słownie, a rok cyframi arabskimi ze skrótem „r.”).

Jeżeli rozporządzenie jest wydawane **wspólnie albo w porozumieniu z innym organem**, za datę rozporządzenia przyjmuje się datę jego podpisania przez organ współuczestniczący w wydaniu tego rozporządzenia; organ współuczestniczący w wydaniu rozporządzenia podpisuje je w **drugiej kolejności**.

Oznaczenie **rodzaju aktu** (czyli „rozporządzenie”) oraz **nazwę organu wydającego rozporządzenie** pisze się wielkimi literami.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa rozporządzenia

ROZPORZĄDZENIE

MINISTRA PRZEMYSŁU¹⁾ ORAZ MINISTRA KLIMATU I ŚRODOWISKA²⁾

z dnia 21 marca 2025 r.

w sprawie wymagań jakościowych dla biopaliw ciekłych³⁾

¹⁾ Minister Przemysłu kieruje działem administracji rządowej - gospodarka surowcami energetycznymi, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 grudnia 2023 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Przemysłu (Dz. U. poz. 2727 oraz z 2024 r. poz. 289 i 999).

²⁾ Minister Klimatu i Środowiska kieruje działem administracji rządowej - klimat, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 grudnia 2023 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Klimatu i Środowiska (Dz. U. poz. 2726).

³⁾ Niniejsze rozporządzenie zostało notyfikowane Komisji Europejskiej w dniu 14 listopada 2024 r. pod numerem 2024/0616/PL, zgodnie z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597), które wdraża dyrektywę (UE) 2015/1535 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 9 września 2015 r. ustanawiającą procedurę udzielania informacji w dziedzinie przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego (ujednolicenie) (Dz. Urz. UE L 241 z 17.09.2015, str. 1).

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa rozporządzenia

USTAWA

z dnia 25 sierpnia 2006 r.

o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw

Art. 3.

2. Minister właściwy do spraw **gospodarki surowcami energetycznymi** oraz minister właściwy do spraw **klimatu** **określą**, w drodze rozporządzeń, wymagania jakościowe dla: (...)

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa rozporządzenia

Określenie przedmiotu rozporządzenia:

- 1) powinno być sformułowane możliwie **najzwięźlej**;
- 2) rozpoczyna się od wyrazów „**w sprawie...**”;
- 3) **nie powtarza się** w nim **dosłownie** wskazanego w upoważnieniu ustawowym zakresu spraw przekazanych do uregulowania w rozporządzeniu ani wytycznych dotyczących jego treści, chyba że zakres spraw został **zwięźle** wskazany w upoważnieniu ustawowym.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa rozporządzenia

Tekst rozporządzenia rozpoczyna się od **przytoczenia przepisu ustawy zawierającego upoważnienie ustawowe** jako podstawy prawnej wydania rozporządzenia (co podkreśla jego wykonawczy – względem ustawy – charakter), co wyraża się zwrotem:

„Na podstawie art..... ustawy.... (tytuł ustawy z oznaczeniem dziennika urzędowego, w którym została ogłoszona ta ustawa i jej zmiany albo ostatni tekst jednolity i jego zmiany) zarządza się, co następuje:”

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa rozporządzenia

Tekst rozporządzenia rozpoczyna się od **przytoczenia przepisu ustawy zawierającego upoważnienie ustawowe** jako podstawy prawnej wydania rozporządzenia (co podkreśla jego wykonawczy – względem ustawy – charakter), co wyraża się zwrotem:

„Na podstawie art..... ustawy.... (tytuł ustawy z oznaczeniem dziennika urzędowego, w którym została ogłoszona ta ustawa i jej zmiany albo ostatni tekst jednolity i jego zmiany) zarządza się, co następuje:”

Natomiast już w treści samego rozporządzenia ustawę upoważniającą przywołuje się już skrótowo, tzn. z samym tylko jej tytułem.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa rozporządzenia

W **przepisach ogólnych** rozporządzenia:

- 1) określa się jego **przedmiot**, jeżeli nie jest on określony w tytule rozporządzenia w sposób szczegółowy i wyczerpujący, rozpoczynając przepis od wyrazów: „Rozporządzenie określa...”;
- 2) zamieszcza się postanowienia o stosowanych w rozporządzeniu **definicjach i skrótach**.

W przepisach ogólnych zamieszcza się również inne, niż wskazane powyżej, **postanowienia wspólne** dla wszystkich albo dla większości przepisów merytorycznych zawartych w rozporządzeniu.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa rozporządzenia

ROZPORZĄDZENIE

MINISTRA INFRASTRUKTURY¹⁾

z dnia 10 lutego 2025 r.

**w sprawie warunków technicznych użytkowania oraz szczegółowego zakresu i częstotliwości kontroli
morskich budowli hydrotechnicznych²⁾**

¹⁾ Minister Infrastruktury kieruje działem administracji rządowej – gospodarka morska, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 grudnia 2023 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Infrastruktury (Dz. U. poz. 2725).

²⁾ Niniejsze rozporządzenie zostało notyfikowane Komisji Europejskiej w dniu 7 października 2024 r. pod numerem 2024/0562/PL, zgodnie z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597), które wdraża dyrektywę (UE) 2015/1535 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 9 września 2015 r. ustanawiającą procedurę udzielania informacji w dziedzinie przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego (ujednolicenie) (Dz. Urz. UE L 241 z 17.09.2015, str. 1).

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa rozporządzenia

Na podstawie art. 7 ust. 3 pkt 2 i art. 62 ust. 7 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. z 2025 r. poz. 418) zarządza się, co następuje:

DZIAŁ I

Przepisy ogólne

§ 1. Przepisów rozporządzenia nie stosuje się do morskich farm wiatrowych, o których mowa w art. 3 pkt 3 ustawy z dnia 17 grudnia 2020 r. o promowaniu wytwarzania energii elektrycznej w morskich farmach wiatrowych (Dz. U. z 2024 r. poz. 182, 1828 i 1847) oraz do zespołu urządzeń służących do wyprowadzenia mocy, o którym mowa w art. 3 pkt 13 ustawy z dnia 17 grudnia 2020 r. o promowaniu wytwarzania energii elektrycznej w morskich farmach wiatrowych.

§ 2. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o:

- 1) akwenie – rozumie się przez to dowolnie określoną część obszarów morskich Rzeczypospolitej Polskiej, o których mowa w art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1125 oraz z 2025 r. poz. 409);
- 2) brusie – rozumie się przez to pojedynczy, podłużny element zapuszczanej w grunt ścianki szczelnej wykonanej z drewna, ze stali, z tworzyw sztucznych lub z żelbetu; (...)

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa rozporządzenia

Organ, który wydaje **nowe rozporządzenie na podstawie tego samego, nadal obowiązującego przepisu upoważniającego** (czyli nowe rozporządzenie ma zastąpić dotychczasowe), powinien **wyeliminować z systemu prawa dotychczasowe rozporządzenie**.

W tym celu w nowym rozporządzeniu (**przed przepisem o jego wejściu w życie**) zamieszcza się przepis uchylający w brzmieniu:

„Traci moc rozporządzenie...(tytuł dotychczasowego rozporządzenia wraz z miejscem jego publikacji)”

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa rozporządzenia

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA INFRASTRUKTURY¹⁾

z dnia 4 marca 2025 r.

w sprawie granicy portu morskiego w Świnoujściu

§ 4. Traci moc rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 18 października 2022 r. w sprawie granicy portu morskiego w Świnoujściu (Dz. U. poz. 2392).

§ 5. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa rozporządzenia

W przypadku gdy:

- 1) dotychczasowe rozporządzenie zostało **czasowo zachowane** w mocy przez obowiązującą ustawę (czyli o jego czasowym obowiązywaniu przesądziła sama ustawa),
- 2) w ustawie został **zmieniony lub uchylony przepis upoważniający** do wydania rozporządzenia – nie uchyla się dotychczasowego rozporządzenia w nowym rozporządzeniu, ale zamieszcza się w nim jedynie **odnośnik do przepisu o wejściu w życie** informujący o rozporządzeniu, które przestało obowiązywać na podstawie samego prawa (czyli na podstawie samej ustawy).

W odnośniku takim podaje się **dzień utraty mocy obowiązującej** wymienionego rozporządzenia oraz **przepis prawny**, w następstwie którego przestało ono obowiązywać.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa rozporządzenia

ROZPORZĄDZENIE **MINISTRA KLIMATU I ŚRODOWISKA¹⁾**

z dnia 18 kwietnia 2025 r.

w sprawie wartości energetycznej poszczególnych biokomponentów, biopaliw ciekłych, ciekłych paliw węglowych pochodzących z recyklingu, gazowych paliw węglowych pochodzących z recyklingu, innych paliw odnawialnych, paliw ciekłych i energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii²⁾

§ 6. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.³⁾

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Budowa rozporządzenia

- 1) Minister Klimatu i Środowiska kieruje działem administracji rządowej – klimat, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 grudnia 2023 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Klimatu i Środowiska (Dz. U. poz. 2726).
- 2) Niniejsze rozporządzenie w zakresie swojej regulacji wdraża dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych (Dz. Urz. UE L 328 z 21.12.2018, str. 82, Dz. Urz. UE L 311 z 25.09.2020, str. 11, Dz. Urz. UE L 41 z 22.02.2022, str. 37 oraz Dz. Urz. UE L 139 z 18.05.2022, str. 1).
- 3) **Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Klimatu z dnia 11 lipca 2020 r. w sprawie wartości opałowej poszczególnych biokomponentów i paliw ciekłych (Dz. U. poz. 1278), które traci moc z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia zgodnie z art. 22 ust. 1 ustawy z dnia 21 lutego 2025 r. o zmianie ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych oraz nie-kórych innych ustaw (Dz. U. poz. 303).**

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Zmiana rozporządzenia

§ 129 ZTP [Zmiana rozporządzenia]

1. Rozporządzenie można zmieniać **rozporządzeniem późniejszym**, wydanym na podstawie tego samego, nadal obowiązującego przepisu upoważniającego, przez organ, który wydał rozporządzenie zmieniane, albo przez organ, który przejął właściwość organu, który wydał rozporządzenie zmieniane.
2. W tytule rozporządzenia zmieniającego określenie przedmiotu rozporządzenia rozpoczyna się od zwrotu: „zmieniające rozporządzenie w sprawie", **pomijając nazwę organu**, który wydał rozporządzenie zmieniane, **i datę wydania** tego rozporządzenia, a także **oznaczenie dzienników urzędowych**, w których zostało ogłoszone rozporządzenie zmieniane i jego zmiany albo ostatni tekst jednolity i jego zmiany.

§ 132 ZTP [Inne zasady stosowane do projektów rozporządzeń]

Do projektów rozporządzeń stosuje się **odpowiednio zasady** wyrażone w dziale I w rozdziałach 1–7 i w dziale II, o ile zasady zawarte w niniejszym dziale nie stanowią inaczej (tj. § 82–97 ZTP).

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Zmiana rozporządzenia

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KLIMATU I ŚRODOWISKA¹⁾

z dnia 7 stycznia 2025 r.

zmieniające rozporządzenie w sprawie wartości referencyjnych oszczędności energii finalnej dla przedsięwzięć służących poprawie efektywności energetycznej oraz w sprawie sposobu obliczania tych wartości²⁾

Na podstawie art. 15a ust. 5 ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o efektywności energetycznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1047 i 1946) **zarządza się, co następuje:**

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 22 listopada 2021 r. w sprawie wartości referencyjnych oszczędności energii finalnej dla przedsięwzięć służących poprawie efektywności energetycznej oraz w sprawie sposobu obliczania tych wartości (Dz. U. poz. 2172) wprowadza się następujące zmiany:

¹⁾ Minister Klimatu i Środowiska kieruje działem administracji rządowej – klimat, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 grudnia 2023 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Klimatu i Środowiska (Dz. U. poz. 2726).

²⁾ Niniejsze rozporządzenie w zakresie swojej regulacji wdraża częściowo dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1275 z dnia 24 kwietnia 2024 r. w sprawie charakterystyki energetycznej budynków (wersja przekształcona) (Dz. Urz. UE L 2024/1275 z 08.05.2024) oraz częściowo dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1791 z dnia 13 września 2023 r. w sprawie efektywności energetycznej oraz zmieniającą rozporządzenie (UE) 2023/955 (wersja przekształcona) (Dz. Urz. UE L 231 z 20.09.2023, str. 1).

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Tekst jednolity ustawy

Teksty jednolite są sporządzane **w celu ułatwienia korzystania adresatom norm z przepisów, które były zmieniane.**

Mają **walor autentyczności** taki sam jak tekst podstawowy i jego zmiany.

W stosunku do tekstu jednolitego występuje **domniemanie**, że jego brzmienie jest takie, jakie nadał mu prawodawca.

Czym jest **tekst ujednolicony**?

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Tekst jednolity ustawy

Marszałek Sejmu ma obowiązek ogłoszenia tekstu jednolitego ustawy **nie rzadziej niż raz na 12 miesięcy, jeżeli była ona nowelizowana.**

Termin ogłoszenia tekstu jednolitego może określić ustawa.

Tekst jednolity ogłasza się w formie obwieszczenia **w dzienniku urzędowym, w którym dany akt normatywny ogłoszono.**

Tekst jednolity jest **załącznikiem do obwieszczenia.**

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Tekst jednolity ustawy

Przykłady tekstów jednolitych

Obwieszczenia Marszałka Sejmu RP z dnia:

- 1) 23 kwietnia 2025 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu **ustawy o rynku mocy**;
- 2) 10 kwietnia 2025 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o promowaniu energii elektrycznej z wysokosprawnej kogeneracji;
- 3) 24 marca 2025 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu **ustawy o lasach**.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Tekst jednolity ustawy

OBWIESZCZENIE MARSZAŁKA SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 24 marca 2025 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o lasach

1. Na podstawie art. 16 ust. 1 zdanie pierwsze ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1461) ogłasza się w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2024 r. poz. 530), z uwzględnieniem zmian wprowadzonych:

- 1) ustawą z dnia 1 października 2024 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1473),
- 2) ustawą z dnia 5 grudnia 2024 r. o ochronie ludności i obronie cywilnej (Dz. U. poz. 1907),
- 3) ustawą z dnia 24 stycznia 2025 r. o zmianie ustawy – Prawo lotnicze oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 179) oraz zmian wynikających z przepisów ogłoszonych przed dniem 21 marca 2025 r.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Tekst jednolity ustawy

2. Podany w załączniku do niniejszego obwieszczenia tekst jednolity ustawy nie obejmuje:

1) art. 74 ustawy z dnia 1 października 2024 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1473), który stanowi:

„Art. 74. Ustawa wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.”;

2) art. 212 ustawy z dnia 5 grudnia 2024 r. o ochronie ludności i obronie cywilnej (Dz. U. poz. 1907), który stanowi:

„Art. 212. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2025 r., z wyjątkiem:

- 1) art. 16, art. 156, art. 198 i art. 199, które wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia;
- 2) art. 76 ust. 5 i art. 78 ust. 2, które wchodzi w życie po upływie roku od dnia ogłoszenia;
- 3) art. 11 ust. 3 pkt 3, art. 45–48, art. 189 oraz art. 211, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2026 r.;
- 4) art. 187, który wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2027 r.”; (...)

Marszałek Sejmu: S. Hołownia

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Tekst jednolity ustawy

**Załącznik do obwieszczenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej
Polskiej z dnia 24 marca 2025 r. (Dz. U. poz. 567)**

USTAWA

z dnia 28 września 1991 r.

o lasach

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. Ustawa określa: (...)

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Tekst jednolity ustawy

Art. 47. 1. W Lasach Państwowych tworzy się Straż Leśną. Zadania, o których mowa w art. 45 ust. 1 pkt 3, wykonywane są przez strażników leśnych zaliczanych do Służby Leśnej. (...)

2. Strażnicy leśni przy wykonywaniu zadań określonych w ust. 1 mają prawo do:

8) prowadzenia postępowania w sprawach o wykroczenia oraz udziału w rozprawach przed ***kolegium do spraw wykroczeń***⁷⁾ w charakterze oskarżyciela publicznego i wnoszenia środków zaskarżania do sądów rejonowych od rozstrzygnięć ***kolegium***⁷⁾ w sprawach zwalczania wykroczeń w zakresie szkodnictwa leśnego;

3.⁸⁾ W przypadkach, o których mowa w art. 11 pkt 1–3, 8 i 10–15 ustawy z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz. U. z 2024 r. poz. 383 i 1248 oraz z 2025 r. poz. 179), strażnik leśny może użyć środków przymusu bezpośredniego, o których mowa w art. 12 ust. 1 pkt 1, pkt 2 lit. a, pkt 5, 7, 9, 11, pkt 12 lit. a, pkt 13 i 21 tej ustawy, lub wykorzystać te środki.

⁷⁾ Od dnia 17 października 2001 r. w sprawach o wykroczenia w pierwszej instancji orzeka sąd rejonowy, na podstawie art. 9 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2024 r. poz. 977 i 1544).

⁸⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 4 ustawy z dnia 24 stycznia 2025 r. o zmianie ustawy – Prawo lotnicze oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 179), która weszła w życie z dniem 27 lutego 2025 r.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Tekst jednolity ustawy

8. Strażnikowi leśnemu wykonującemu obowiązki służbowe na gruntach stanowiących własność Skarbu Państwa zarządzanych przez Lasy Państwowe przysługują uprawnienia określone odrębnymi przepisami odnoszącymi się do:

2) **Straży Ochrony Przyrody**⁹⁾ – w zakresie przestrzegania przepisów o ochronie przyrody;

Art. 48c.¹⁰⁾ Straż Leśna współpracuje z organami i podmiotami ochrony ludności i obrony cywilnej w zakresie podejmowania działań ochronnych i zabezpieczających w przypadku wystąpienia pożaru lasu, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia, w szczególności w zakresie:

⁹⁾ Przepisy regulujące organizację Straży Ochrony Przyrody wygasły z dniem 2 lutego 2001 r. w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o zmianie ustawy o ochronie przyrody (Dz. U. z 2001 r. poz. 21).

¹⁰⁾ Dodany przez art. 172 pkt 2 ustawy, o której mowa w odnośniku 4.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Tekst jednolity ustawy

OBWIESZCZENIE

MINISTRA KLIMATU I ŚRODOWISKA¹⁾

z dnia 17 lutego 2025 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Ostoja Szaniecko-Solecka (PLH260034)

1. Na podstawie art. 16 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1461) ogłasza się w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 18 czerwca 2018 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Ostoja Szaniecko-Solecka (PLH260034) (Dz. U. poz. 1545), **z uwzględnieniem zmiany wprowadzonej rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 22 września 2023 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Ostoja Szaniecko-Solecka (PLH260034) (Dz. U. poz. 2163).**
2. Podany w załączniku do niniejszego obwieszczenia tekst jednolity rozporządzenia **nie obejmuje § 2 rozporządzenia** Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 22 września 2023 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Ostoja Szaniecko-Solecka (PLH260034) (Dz. U. poz. 2163), który stanowi:
„§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.”.

Minister Klimatu i Środowiska: P. Hennig-Kłoska

1) Minister Klimatu i Środowiska kieruje działem administracji rządowej – środowisko, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 grudnia 2023 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Klimatu i Środowiska (Dz. U. poz. 2726).

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Sprostowanie błędu

Błąd w akcie normatywnym może zostać sprostowany, jeżeli polega na **różnicy między tekstem ogłoszonym a tekstem oryginału przekazanego do ogłoszenia**.

Błędy w ogłoszonym tekście aktu prawnego prostuje się w **formie obwieszczenia**.

Sprostowanie **nie może prowadzić do merytorycznej zmiany** tekstu aktu prawnego.

Sprostowanie błędu ogłasza się **w tym samym dzienniku urzędowym**, w którym ogłoszono prostowany akt.

Błędy w tekstach ustaw i ich tekstach jednolitych prostuje **Marszałek Sejmu**.

Wybrane zasady techniki prawodawczej

Sprostowanie błędu

OBWIESZCZENIE

MARSZAŁKA SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 2 października 2023 r.

o sprostowaniu błędu

Na podstawie art. 17 ust. 2a ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1461) obwieszcza się, że w ustawie z dnia 17 sierpnia 2023 r. o zmianie ustawy o refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1938) w art. 1 w pkt 24 w lit. a zamiast wzoru

„ $x = Sddd(L+n) \times Lddd$ ” powinien być wzór „ $x = \frac{Sddd}{(L+n) \times Lddd}$ ”.

Marszałek Sejmu: E. Witek

Wybrane środki techniki prawodawczej

1. Definicje, skróty i odesłania.
2. Oznaczanie przepisów ustawy (rozporządzenia).
3. Systematyzacja przepisów.
4. Spójniki i interpunkcja.

Wybrane środki techniki prawodawczej

Definicje

W ustawie lub innym akcie normatywnym (np. rozporządzeniu) formułuje się **definicję danego określenia**, jeżeli:

- 1) dane określenie jest **wieloznaczne**;
- 2) dane określenie jest **nieostre**, a jest pożądane ograniczenie jego nieostrości;
- 3) znaczenie danego określenia **nie jest powszechnie zrozumiałe**;
- 4) ze względu na dziedzinę regulowanych spraw **istnieje potrzeba ustalenia nowego znaczenia** danego określenia.

Szczegóły dotyczące definicji zostały zawarte w slajdach nr 118–124 i 128 niniejszej prezentacji.

Wybrane środki techniki prawodawczej

Skróty

Skróty:

- 1) można wprowadzić dla oznaczenia określenia złożonego, składającego się z więcej niż jednego wyrazu, które wielokrotnie powtarza się w tekście aktu normatywnego;
- 2) mają służyć skrótowości tekstu (długość tekstu uzyskanego po zastosowaniu skrótu ulegnie zmniejszeniu);
- 3) wprowadza się je w przepisach ogólnych aktu normatywnego lub jego jednostki systematyzacyjnej albo w tym przepisie tego aktu, w którym po raz pierwszy zostało użyte skracane określenie złożone;
- 4) mogą składać się z pierwszych liter skracanego określenia złożonego, napisanych wielkimi lub małymi literami, z jednego spośród wyrazów wchodzących w skład określenia złożonego albo z wyrazu niewchodzącego w skład tego określenia;
- 5) formułuje się je w postaci: „... (określenie złożone w pełnym brzmieniu), zwane dalej... („skrót”)”.

Szczegóły dotyczące skrótów zostały zawarte w slajdach nr 125–128 niniejszej prezentacji.

Wybrane środki techniki prawodawczej

Odesłania

Odesłania:

- 1) polegają na tym, że w tekście prawnym jeden przepis wskazuje na postanowienia zawarte w innym przepisie lub przepisach (tego samego lub innego aktu normatywnego);
- 2) mogą być stosowane w celu osiągnięcia skrótowości tekstu;
- 3) w przepisie odsyłającym jednoznacznie wskazuje się przepis lub przepisy prawne, do których się odsyła (przy odesłaniu do innych aktów normatywnych podaje się ich aktualny tytuł wraz z miejscem publikacji według wzoru: „... (skrót nazwy dziennika urzędowego) poz. ... i..., z ... r. poz. ... oraz z ... r. poz. ...”).
- 4) nie odsyła się do przepisów, które już zawierają odesłania (tzw. odesłania kaskadowe), gdyż powoduje to brak komunikatywności tekstu.

Szczegóły w zakresie kwestii legislacyjnych dotyczących odesłań zostały zawarte w slajdach nr 131–141 niniejszej prezentacji.

W niniejszej części przedstawione zostaną kwestie o charakterze technicznym.

Wybrane środki techniki prawodawczej

Odesłania

Odsyłając w akcie normatywnym do innego aktu normatywnego, przy odesłaniu **przytacza się**:

- 1) w całości aktualny tytuł tego aktu oraz
- 2) oznaczenie pozycji oraz, w razie potrzeby, rocznika dziennika urzędowego, w którym ogłoszono zarówno pierwotny tekst tego aktu, jak i akty zmieniające ten akt – jeżeli akt ten był nowelizowany, a nie ogłoszono jego tekstu jednolitego.

Jeżeli **ogłoszono tekst jednolity**, to przytacza się oznaczenie rocznika oraz pozycji dziennika urzędowego, w którym ogłoszono ostatni tekst jednolity tego aktu oraz dziennika urzędowego, w którym ogłoszono akty zmieniające tekst jednolity tego aktu.

Przy kolejnym odesłaniu w obrębie danego aktu normatywnego do tego samego aktu normatywnego przytacza się tylko tytuł tego aktu w całości (bez rocznika i pozycji dziennika urzędowego).

Wybrane środki techniki prawodawczej

Odesłania

Jeżeli liczba zmian aktu normatywnego, do którego następuje odesłanie, albo jego tekstu jednolitego jest większa niż pięć, **można*** nie wymieniać roczników oraz pozycji dzienników urzędowych, w których ogłoszono te zmiany, a poprzestać jedynie na podaniu pozycji oraz, w razie potrzeby, rocznika dziennika urzędowego, w którym ogłoszono pierwotny tekst tego aktu albo jego ostatni tekst jednolity z dopiskiem „z późn. zm.”, po którym zamieszcza się **odnośnik** (w którym wymienia się wszystkie kolejne zmiany pierwotnego tekstu danego aktu normatywnego albo jego ostatniego tekstu jednolitego, podając odpowiednie roczniki oraz pozycje dzienników urzędowych).

* W praktyce tak się robi 😊

Wybrane środki techniki prawodawczej

Odesłania

Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2024 r. poz. 266, 834, 859 i 1881 oraz z 2025 r. poz. 303) – odesłanie do ustawy, która była zmieniana **pięć razy**

Ustawa z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 915, **z późn. zm.¹⁾**) – odesłanie do ustawy, która była zmieniana **więcej niż pięć razy**)

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2024 r. poz. 1089, 1222, 1248, 1473, 1562, 1688, 1717 i 1871 oraz z 2025 r. poz. 179, 621 i 718.

Wybrane środki techniki prawodawczej

Odesłania

Odesłania do innego aktu normatywnego ustanowionego przez instytucję Unii Europejskiej

Przy odesłaniu do postanowień aktu normatywnego ustanowionego przez instytucję Unii Europejskiej (np. rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady czy dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady) należy podać:

1) **skrót nazwy dziennika urzędowego** („Dz. Urz. UE”) oraz

2) **oznaczenie:**

a) **serii – „L”** (w której są publikowane m.in. rozporządzenia, dyrektywy, decyzje, opinie i zalecenia) **albo „C”** (w której są publikowane m.in. informacje, zawiadomienia, komunikaty, sprawozdania),

b) **numeru dziennika i daty jego wydania oraz strony** (w odniesieniu do aktów unijnych opublikowanych w dzienniku urzędowym serii C oraz jako **dotychczasowy** zapis publikatora w odniesieniu do aktów unijnych opublikowanych w dzienniku urzędowym serii L),

c) **numeru aktu i daty jego wydania** (**nowy zapis** publikatora odnoszący się do aktów opublikowanych w dzienniku urzędowym serii L, w związku ze zmienionymi na poziomie Unii Europejskiej zasadami dotyczącymi nadawania niepowtarzalnego numeru dla unijnego aktu prawnego, który oznacza również numer dziennika urzędowego, w którym opublikowano dany akt, i jest środkiem jednoznacznej identyfikacji każdego z aktów).

Wybrane środki techniki prawodawczej

Odesłania

Przykład podania przy odesłaniu do unijnego aktu prawnego miejsca publikacji według dotychczasowych i nowych zasad:

rozporządzenie Komisji 2016/631 z dnia 14 kwietnia 2016 r. ustanawiające kodeks sieci dotyczący wymogów w zakresie przyłączenia jednostek wytwórczych do sieci (Dz. Urz. UE L 112 z 27.04.2016, str. 1, **z późn. zm.**¹⁾)

¹⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w **Dz. Urz. UE L 118 z 06.05.2019, str. 10** oraz **Dz. Urz. UE L 2024/90110 z 20.02.2024.**

Przy unijnych aktach prawnych **zawsze stosujemy dopisek „z późn. zm.”** – **niezależnie** od liczby zmian danego aktu.

Wybrane środki techniki prawodawczej Odesłania

W przypadku aktów normatywnych ustanowionych przez instytucję Unii Europejskiej, **ogłoszonych przed dniem 1 maja 2004 r.** (czyli przed przystąpieniem Rzeczypospolitej Polskiej do Unii Europejskiej), przytacza się **obok** oznaczenia dziennika urzędowego, w którym ogłoszono akt przed tym dniem, również oznaczenie **rozdziału, tomu i strony dziennika urzędowego – wydanie specjalne**, w którym ogłoszono ten akt w języku polskim – jeżeli akt ten nie był nowelizowany, ewentualnie z dopiskiem „z późn. zm.”, po którym nie zamieszcza się odnośnika – jeżeli akt ten był nowelizowany przed dniem 1 maja 2004 r.

Oznaczenie dziennika urzędowego – wydanie specjalne formułuje się w postaci: „... (skrót nazwy dziennika urzędowego) rozdz. ..., t. ..., str. ...”.

Wybrane środki techniki prawodawczej

Odesłania

rozporządzenie Rady (WE) nr 338/97 z dnia 9 grudnia 1996 r. w sprawie ochrony gatunków dzikiej fauny i flory w drodze regulacji handlu nimi (Dz. Urz. WE L 61 z 03.03.1997, str. 1, z późn. zm. – **Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 3, str. 136**)

Wybrane środki techniki prawodawczej

Oznaczanie przepisów

Oznaczanie przepisów ustawy

- 1) służy **uporządkowaniu** przepisów i **komunikatywności** tekstu;
- 2) jest osiągane przy pomocy **jednostek redakcyjnych**;
- 3) w obrębie danego aktu normatywnego zachowuje się **ciągłość numeracji** (oddzielnie w obrębie każdej jednostki redakcyjnej);
- 4) w prawidłowym formatowaniu tekstu (w tym właściwym oznaczaniu poszczególnych jednostek redakcyjnych) jest pomocny tzw. **Szablon** (tj. ujednolicony wzór formatowania tekstu dla projektów aktów normatywnych) i **zestaw stylów** zdefiniowanych w tym szablonie, co dodatkowo ma przyczyniać się do zapewnienia jednoznaczności jednostek redakcyjnych (szablon jest dostępny do pobrania na stronach Rządowego Centrum Legislacji w zakładce „Legislacja”).

Podstawową jednostką redakcyjną w **ustawie** jest **artykuł** (oznaczany skrótem „art.”).

Podstawową jednostką redakcyjną w **rozporządzeniu** jest **paragraf** (§).

Wybrane środki techniki prawodawczej

Oznaczanie przepisów

Każdą samodzielną myśl ujmuje się w **artykuł**.

Artykuł powinien być w miarę możliwości **jednozdaniowy**.

Artykuł może być podzielony na **ustępy** (oznaczone w treści artykułu cyframi arabskimi z kropką, a przy powoływaniu – skrótem „ust.”). W ustawie określonej jako „**kodeks**” ustępy oznacza się **paragrafami** (§).

W obrębie **artykułu (ustępu)** może być zawarte **wyliczenie** – wówczas występuje:

- 1) **wprowadzenie do wyliczenia** (zakończone dwukropkiem) oraz
- 2) **punkty** (oznaczone w treści ustępu cyframi arabskimi z nawiasem z prawej strony, a przy powoływaniu – skrótem „pkt” bez nawiasu).

Wybrane środki techniki prawodawczej

Oznaczanie przepisów

W obrębie **punktów** można dokonać dalszego wyliczenia, wprowadzając **littery** (oznaczane małymi literami alfabetu łacińskiego, z nawiasem z prawej strony, z wyłączeniem liter właściwych tylko językowi polskiemu (ą, ć, ę, ł, ń, ó, ś, ź, ż)).

W przypadku gdy zabraknie liter, stosuje się oznaczenie najpierw **dwuliterowe**, a następnie **wieloliterowe**, dopisując do ostatniej littery alfabetu łacińskiego najpierw pierwszą, a następnie kolejne littery tego alfabetu [a), b), ..., z), za), zb), ..., zz), zza), zzb), ...].

W obrębie **liter** można dokonać kolejnego wyliczenia, wprowadzając **tiret** (oznaczane „—”, a przy powoływaniu wyrazem „**tiret**” i wyrażonym **słownie** numerem porządkowym tego *tiret*).

W obrębie *tiret* można dokonać **kolejnego wyliczenia**, wprowadzając **podwójne tiret** („— —”).

Wybrane środki techniki prawodawczej

Oznaczanie przepisów

Wyliczenie może kończyć się częścią wspólną, odnoszącą się do wszystkich punktów. Po części wspólnej nie dodaje się kolejnej samodzielnej myśli; w razie potrzeby formułuje się ją w kolejnym ustępie.

USTAWA

z dnia 20 lutego 2015 r.

o odnawialnych źródłach energii

art. 11a.

2. Jeżeli Prezes URE nie dokona wpisu w terminie, o którym mowa w ust. 1, a od dnia wpływu do niego wniosku upłynęło:

1) 28 dni,

2) 21 dni – w przypadku gdy wniosek dotyczy wytwórcy energii w instalowanej na budynku małej instalacji wykorzystującej do wytwarzania energii energię promieniowania słonecznego

– wytwórca może rozpocząć działalność, której dotyczy ten wniosek.

Wybrane środki techniki prawodawczej

Oznaczanie przepisów

USTAWA

z dnia 10 kwietnia 1997 r.

Prawo energetyczne

Art. 7. 3de. W przypadku, o którym mowa w ust. 1f, do wniosku, o którym mowa w ust. 3db, podmiot dołącza dokumenty, o których mowa w ust. 8d pkt 1, jeżeli są wymagane na podstawie przepisów odrębnych, dla każdej z planowanych do przyłączenia do sieci instalacji, a także:

1) porozumienie zawarte przez wszystkie podmioty, których instalacje są objęte wnioskiem o określenie warunków przyłączenia, określające w szczególności:

a) strony porozumienia wraz z danymi umożliwiającymi ich identyfikację oraz przyporządkowanie przyłączanych instalacji do stron porozumienia, w szczególności:

- imię i nazwisko oraz adres zamieszkania albo nazwę i adres siedziby wytwórcy,
- lokalizację i moc zainstalowaną elektryczną instalacji odnawialnego źródła energii, (...)

b) stronę porozumienia, która we własnym imieniu zawiera umowę o przyłączenie do sieci oraz umowę o świadczenie usług przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej dla wszystkich przyłączonych i planowanych do przyłączenia instalacji,

c) zasady wspólnej realizacji uprawnień i obowiązków wynikających z warunków przyłączenia, umowy o przyłączenie do sieci oraz umowy o świadczenie usług przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej, (...)

Wybrane środki techniki prawodawczej

Oznaczanie przepisów

Dodając do ustawy nowe artykuły (w obrębie artykułu dodając nowy ustęp, w obrębie ustępu nowy punkt albo w obrębie punktu nową literę), zachowuje się dotychczasową numerację, dodając do numeru nowego artykułu (ustępu, punktu, litery) **małą literę alfabetu łacińskiego**, z wyłączeniem liter właściwych tylko językowi polskiemu, z zachowaniem ciągłości alfabetycznej, co wyraża się zwrotem: „po art. X dodaje się art. Xa w brzmieniu ... <„**w** art. ... **po** ust. (pkt, lit.) X dodaje się ust. (pkt, lit.) Xa w brzmieniu: ...”> (w przypadku gdy kolejną jednostkę redakcyjną dodaje się w obrębie danego) oraz <„**w** art. ... **w** ust. ... dodaje się pkt ... (lit. ...;) w brzmieniu: ...”> (w przypadku gdy kolejną jednostkę redakcyjną dodaje się na końcu artykułu, ustępu, punktu albo litery).

Wybrane środki techniki prawodawczej

Oznaczanie przepisów

Powyższą zasadę stosuje się także, jeżeli nowy artykuł (jednostkę redakcyjną niższego stopnia) dodaje się po artykule (jednostce redakcyjnej niższego stopnia), a następujący po nim artykuł (jednostka redakcyjna niższego stopnia) jest oznaczony w powyższy sposób, co wyraża się zwrotem:

„po art. (ust., pkt, lit.) Xa dodaje się art. (ust., pkt, lit.) Xaa (a następnie Xab ... Xaz, Xaza ... Xazz)”.

W razie wyczerpania się liter, dalsze dodawane artykuły (jednostki redakcyjne niższego stopnia) **oznacza się najpierw dwuliterowo, a następnie wieloliterowo**, dopisując do oznaczenia wynikającego z powyższych zasad najpierw pierwszą, a następnie kolejne litery alfabetu łacińskiego (Xa ... Xz, Xza ... Xzz, Xzza ... Xzzz).

Wybrane środki techniki prawodawczej

Oznaczanie przepisów

USTAWA

z dnia 9 grudnia 2020 r.

o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw

Art. 1. W ustawie z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. poz. 1842, 2112, 2113, 2123 i 2157) wprowadza się następujące zmiany:

1) po art. 11h dodaje się art. 11i–11k w brzmieniu: ...

16) w art. 15zx:

a) w ust. 2 w pkt 2 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 3 w brzmieniu: "3) wypłacone w kwocie wyższej niż należna.",

24) po art. 15zzzzzn dodaje się art. 15zzzzzn¹ i art. 15zzzzzn² w brzmieniu: ...

25) w art. 31a:

b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a i 1b w brzmieniu: ...

29) po art. 31za dodaje się art. 31zaa w brzmieniu: ...

36) w art. 31zy¹³ dodaje się ust. 4 w brzmieniu: ...

37) po art. 31zy¹³ dodaje się art. 31zy¹⁴ w brzmieniu: ...

38) po art. 31zzl dodaje się art. 31zzm–31zzr w brzmieniu:...

Wybrane środki techniki prawodawczej

Oznaczanie przepisów

Oznaczanie przepisów rozporządzenia

Stosuje się analogiczne zasady, jak w przypadku oznaczania przepisów ustawy, tj.:

- 1) paragrafy (w ustawie – artykuły) można dzielić na ustępy;
- 2) ustępy można dzielić na punkty;
- 3) punkty można dzielić na litery;
- 4) litery można dzielić na *tiret*;
- 5) *tiret* można dzielić na podwójne *tiret*.

Wybrane środki techniki prawodawczej

Oznaczanie przepisów

ROZPORZĄDZENIE

MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾

z dnia 10 marca 2023 r.

w sprawie szczegółowych warunków uznawania gruntów za kwalifikujące się hektary

Na podstawie art. 26 ust. 4 ustawy z dnia 8 lutego 2023 r. o Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (Dz. U. z 2024 r. poz. 1741 oraz z 2025 r. poz. 321) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Za grunty stanowiące kwalifikujący się hektar, o którym mowa w art. 4 ust. 4 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającego rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 1, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem 2021/2115”, uznaje się:

1) (...);

2) użytki rolne objęte zobowiązaniami rolno-środowiskowo-klimatycznymi:

a) w ramach interwencji, o których mowa w art. 42 ust. 1 pkt 1–3 ustawy z dnia 8 lutego 2023 r. o Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027, oraz w ramach interwencji, o której mowa w art. 42 ust. 1 pkt 7 tej ustawy, w ramach wariantu Wieloletnie pasy kwietne,

b) w ramach Pakietu 4. Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000 lub Pakietu 5. Cenne siedliska poza obszarami Natura 2000 Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

– jeżeli wymogi określone dla tych zobowiązań przewidują możliwość wykonywania zabiegów agrotechnicznych co drugi rok; (...)

Wybrane środki techniki prawodawczej

Oznaczanie przepisów

Oznaczanie przepisów – element wspólny ustawy i rozporządzenia

Każdą jednostkę redakcyjną zapisuje się od nowego wiersza i poprzedza jej oznaczeniem umieszczonym w tym samym wierszu, co ułatwia korzystanie z tekstu, w tym przy odwołaniach do konkretnych jednostek redakcyjnych zamieszczonych w tekście.

Artykuły(paragrafy) i ustępy rozpoczyna się od akapitu.

Punkty, litery, *tiret* i podwójne *tiret* rozpoczyna się na wysokości początku wprowadzenia do wyliczenia.

Przepisy artykułu podzielonego na ustępy, punkty, litery, *tiret* i podwójne *tiret* powołuje się w następującej kolejności:

„art. ... ust. ... pkt ... lit. ... *Tiret* ... Podwójne *tiret* ...”, bez przecinków po kolejnych jednostkach redakcyjnych.

Wybrane środki techniki prawodawczej

Systematyzacja przepisów

Systematyzacja przepisów:

- 1) Polega na połączeniu ich w grupy tematyczne;
- 2) Porządkuje umiejscowienie w obrębie danego aktu normatywnego określonych regulacji;
- 3) Ma ułatwić odnalezienie fragmentu tekstu zawierającego określone przepisy.

Wybrane środki techniki prawodawczej

Systematyzacja przepisów

W celu systematyzacji przepisów **ustawy** artykuły można grupować w jednostki systematyzacyjne (poczynając od rozdziału poprzez jednostki wyższego stopnia). I tak:

- 1) artykuły grupuje się w **rozdziały**;
- 2) rozdziały grupuje się w **działy**;
- 3) działy łączy się w **tytuły**.

W ustawie można wprowadzić dodatkowo **oddziały** jako jednostki systematyzacyjne niższego stopnia niż rozdział.

W ustawie określonej jako „kodeks” tytuły można grupować w **księgi**, a księgi łączyć w **części**.

Wybrane środki techniki prawodawczej

Systematyzacja przepisów

Rozdziały (oddziały) numeruje się **cyframi arabskimi**, a jednostki systematyzacyjne wyższego stopnia – **cyframi rzymskimi**.

Nazwa jednostki systematyzacyjnej składa się z:

- 1) jej **oznaczenia**, które stanowi wyraz „część”, „księga”, „tytuł”, „dział”, „rozdział”, „oddział” z **odpowiednią liczbą porządkową**;
- 2) jej **tytułu**, który stanowi zwięzłe określenie treści lub zakresu regulowanych spraw, rozpoczęte wielką literą, zapisane od nowego wiersza.

Wybrane środki techniki prawodawczej

Systematyzacja przepisów

W celu systematyzacji przepisów **rozporządzenia**:

- 1) paragrafy można grupować w **rozdziały**;
- 2) rozdziały można grupować w **działy**.

W rozporządzeniu wyjątkowo można wprowadzić dodatkowo oddziały jako jednostki systematyzacyjne niższego stopnia niż rozdział.

Wybrane środki techniki prawodawczej

Systematyzacja przepisów

USTAWA

z dnia 23 kwietnia 1964 r.

Kodeks cywilny

KSIĘGA PIERWSZA. CZĘŚĆ OGÓLNA

TYTUŁ I

Przepisy wstępne

TYTUŁ II

Osoby

DZIAŁ I

Osoby fizyczne

Rozdział I Zdolność prawna i zdolność do czynności prawnych

Rozdział II Miejsce zamieszkania

Rozdział III Uznanie za zmarłego

Dział II

Osoby prawne

Dział III

Przedsiębiorcy i ich oznaczenia

TYTUŁ III

Mienie (...)

Wybrane środki techniki prawodawczej

Systematyzacja przepisów

ROZPORZĄDZENIE

MINISTRA INFRASTRUKTURY¹⁾

z dnia 25 marca 2021 r.

**w sprawie rejestru cywilnych statków powietrznych, znaków i napisów umieszczanych na statkach powietrznych
oraz wykazu znaków rozpoznawczych wykorzystywanych do lotów przez statki powietrzne niewpisane do rejestru
cywilnych statków powietrznych**

Rozdział 1 Przepisy ogólne

Rozdział 2 Rejestr

Rozdział 3 Znaki rozpoznawcze oraz inne znaki i napisy umieszczane na statkach powietrznych

**Rozdział 4 Wykaz znaków rozpoznawczych wykorzystywanych do lotów przez statki powietrzne niewpisane
do rejestru**

Rozdział 5 Przepisy przejściowe i przepis końcowy

Wybrane środki techniki prawodawczej

Spójniki i interpunkcja

„lub” i „albo”

„**lub**” – spójnik oznaczający **alternatywę łączną**, dlatego, że użyty w zdaniu złożonym zbudowanym z dwóch lub więcej zdań składowych oddziela od siebie te zdania, przesądzając, że wystarczy, że jedno z nich jest prawdziwe, żeby całe zdanie było prawdziwe

Przykład: w koszyku są jabłka **lub** gruszki – są możliwe 3 sytuacje: w koszyku są jabłka, w koszyku są gruszki, w koszyku są jabłka i gruszki 😊

„**albo**” – spójnik oznaczający **alternatywę rozłączną**, dlatego, że użyty w zdaniu złożonym zbudowanym z dwóch lub więcej zdań składowych oddziela od siebie te zdania, przesądzając, że tylko jedno z nich może być prawdziwe, nigdy oba naraz

Przykład: w koszyku są jabłka **albo** gruszki – są możliwe 2 sytuacje: w koszyku są jabłka, w koszyku są gruszki

Wybrane środki techniki prawodawczej

Spójniki i interpunkcja

Przykłady:

- 1) upoważnieniu można nadać charakter obligatoryjny **albo** fakultatywny;
- 2) zbycie udziałów **lub** akcji **albo** ustanowienie na nich zastawu wymaga zezwolenia udzielonego przez zarząd spółki („na jednym poziomie” jest zbycie, a na drugim ustanowienie zastawu, czyli zezwolenia wymaga: zbycie udziałów albo ustanowienie na nich zastawu, zbycie akcji albo ustanowienie na nich zastawu, zbycie udziałów i akcji albo ustanowienie na nich zastawu);
- 3) nie zgłosi się żaden kandydat **albo** w wyniku konkursu nie wyłoniono kandydata;
- 4) obwiniony może składać wyjaśnienia pisemnie **lub** ustnie do protokołu;
- 5) wniosek może być złożony pisemnie **lub** ustnie;
- 6) Rzecznik patentowy wykonuje zawód w kancelarii patentowej lub na rzecz pracodawcy.

Wybrane środki techniki prawodawczej

Spójniki i interpunkcja

Średnik i przecinek

Każdy **punkt** w wyliczeniu kończy się **średnikiem**, a **ostatni kropką** (chyba że wyliczenie kończy się **częścią wspólną** odnoszącą się do wszystkich punktów – w takim przypadku **kropkę stawia się po części wspólnej**, a każdy punkt, **z wyjątkiem ostatniego, kończy się przecinkiem**).

Każdą **literę** w wyliczeniu kończy się **przecinkiem**, a **ostatnią średnikiem albo kropką** (chyba że wyliczenie kończy się **częścią wspólną** odnoszącą się do wszystkich liter – w takim przypadku **średnik albo kropkę stawia się po części wspólnej**).

Każde **tiret** kończy się **przecinkiem**, a **ostatnie przecinkiem, średnikiem albo kropką** (chyba że wyliczenie kończy się **częścią wspólną** odnoszącą się do wszystkich *tiret* – w takim przypadku **przecinek, średnik albo kropkę stawia się po części wspólnej**).

ABC
zasad techniki prawodawczej

Część praktyczna

Dziękujemy za uwagę!

